

Början af 5:te puncten ändras således: Ingen transport af sädesbrännewin må skie ifrån den ena staden til den andra, ej eller må något brännewin ifrån landet til städerne införas.

Wid slutet af de orden *likaledes at förordna huru förhållas må med salubränneriet i städerne tillägges och på landet*. Hwilcket med the öfrige respective stånden til gunstbenägit bifall hörsamt tienst och wänligen communiceras.

En deputation af åtta personer ankom ifrån prästeståndet, för hwilcka superintendenten doctor K ö r n i n g förde ordet, som näst sitt stånds wänliga hälsning, gaf borgareståndet wid handen, at prästeståndet har til alla delar bifallit riksens ständers större secrete deputations betänkande af den 31 October sistl. angående brännewinsinrättningen. Och som herr j u s t i t i æ b o r g m ä s t a r e n o c h t a l e m a n berättade, at ståndet jämwäl hade igenomgådt berörde project och det samma til större delen bifallit, allenast med några få påminnelser, som med de öfrige respective stånden forderrast skola communiceras, så betygade the deputerade och ståndet ymsom sitt nöije theröfwer, at detta långsamma och granlaga arbetet således kommer til ett önskeligit slut; hwarefter deputationen, efter undfängen återhälsning til sitt stånd afträdde.

Sedan deputerades ifrån ståndet herrar borgmästarne Finérus, Ingman, Schulten och Forsten samt herrar rådmän Link och Billborg at gifwa de öfrige respective stånden likaledes wid handen i hwad slut ståndet här öfwer hade stadnat, hwilcka efter någon stund kommo tillbaka och berättade at ridderskapet och adelen samt bondeståndet jämwäl hade afgjordt saken.

S. d. Uplästes thet betänkande,¹ som riksens ständers öfwer finska ärenderne förordnade deputation den 27 sistl., n:o 17, tom 6, Aprill afgifwit, hwarutinnan bemälte deputation för anförde orsaker, tilstyrcker riksens ständer at hos Kongl. Majj:t giöra underdånig föreställning, thet ej mindre allmogen i landet och upstäderne borgerskap än stapelstädernes handlande i Finland, Österbottn och Åland, samt andra swenska undersätare måge tillåtas på sätt, som Kongl. Majj:ts nådige kundgiörelse och förordnande af d. 2 Maii² samt then 2 Augusti 1744 innehåller, at ännu på 3:ne år, så wäl ifrån Est- och Lifland samt andra nästgränsande ryska provincier, som Preussen, få tullfritt landa och siöwägen til gränsetullkamarne, stapelstäderna och the i skären inrättade tullplatser införa spannemål, hästar, boskap, lin- och hampfrö, och at wid samma tullplatser allmogen må äga frihet af

¹ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 17. Jfr. sid. 738, not 5.

² Årstrycket: *Kongl. Majj:ts nådige kunggiörelse, om tullfrihet för inwånarne i Finland samt andre swenske undersätare wid spannemåls, hästars, boskaps samt lin- och hampfrös införande til Finland*, den 2 maj 1744. Modée 3, sid. 2145–2146.

främmande skiepp, som dit kunna ankomma, dylika waror i minut sig tilhandla, med mera. Hwilket alt borgareståndet tagit uti behörigt öfwerwägande.

Och althenstund thet befinnes, at then af Hans Kongl. Majj:t inwånarne uti storfurstendömet Finland år 1744 i nåder bewiljade tullfria införslen af spannemål, hästar, boskap, lin- och hampfrö, grundat sig uppå riksens ständers wid 1743 års riksdag gjorde underdånige tilstyrkande, som endast hade sitt afseende på the landet nyss förut öfwergångne tryckande swårigheter af krig och fiendteligt öfwerwælde, samt then brist, som therstädes tå war på slike nödige waror; hwilka skäl och orsaker nu mera icke kunna för inwånarne uti Finland så allmänt existera, sedan riket ärhållit fred och then högsta wälsignat landet på några år med så tilräckelig bergning at inwånarena på the fläste ställen ej allena sielfwa haft förråd, utan jämwäl kunnat en del theraf både ther i orten samt hit til Sverige öfwerföra och försälja. I anseende hwartil then af deputationen nu ytterligare tilstyrckte tullfriheten på spannemål ej kan wara för Finland så nödig som then fast mera skulle lända Kongl. Majj:t och kronan til märckelig afsaknad uti thess inkomster; warandes äfwen then föreslagne handelsfriheten för upstäderna och allmogen med warors hämtande ifrån utrikes orter samt främmande fartygs inlöpande til tullplatserne uti skären och warornes försäljande therstädes i minut, stridande både emot allmänna lagen, handelsordinantierne och 1724 års seglationsförordning, samt therigenom at befara hwarjehanda underslef med förbudne warors införande och en skadelig landthandel, som swärligen skulle kunna förekommas. Förthenskull kan borgareståndet i then delen, hwad spannemålens tullfria införsel til Finland angår, ej bifalla deputationens betänkande. Men i fall theri landet ännu wore brist på hästar, boskap, lin- och hampfrö, är borgareståndet af then tankan, thet Kongl. Majj:t i underdånighet kunde tilstyrkas, at infordra herr generalgouverneurens och wederbörande landshöfdingars berättelser, om sådan brist finnes, antingen hos inwånarne i gemen eller på en del ställen af landet, då Kongl. Majj:t i nåder kunde tillåta the orters inwånare i Finland, som äro uti ett slikt beträngt tilstånd, at efter omständigheterna ännu på 2 eller 3 år til stapelstäderna tullfritt få inhämta så mycket hästar och boskap, samt lin- och hampfrö, som hwarje Orts nödortf fordrar; hwilcken frihet berörde inwånare sedan böra få til godo niuta, uan at kongl. collegierne eller andre ämbetsmän måtte på thet sättet, som wid thenne riksdag blifwit öfwerklagat, få taga sig tilfälle, at therutinnan wara them hinderlige. Hwilket med the öfrige respective stånden hörsam- tjenst- och wänligen communiceras.

S. d. Anhölt riksdagsfullmägtigen ifrån staden Wimmerby, rådmannen herr Nathanael L i n k , at til dess angelägenheters behörige skiötande, hwilcka han icke utan sin största skada och olägenhet kan försumma, få resa hem, hwilket ståndet

tog uti öfwerwägande, och ehuru ståndet gjerna skulle se, at herr rådman Link kunde här qwarblifwa til riksdagens slut, fant dock ståndet, i anseende til de af honom andragne skäl, för godt, til thenne thess ansökning at lemna sitt bifall, önskandes honom en lyckelig hemresa och beständig wälmåga.

Sedan uplästes riksens ständers kammar- oeconomic och commercedeputations betänkande¹ af d. 1 Aprill sistl. n:o 45, tom 3, angående vidare upptäckande af landets producter, hwilket ridderskapet och adelen then 19 Maii och prästeståndet then 22 October sistl. hade bifallit; hwaröfwer discourerades, och som åtskillige af ståndets herrar ledamöter befruktade, at the härom til anställande resor på publici kostnad skulle för mycket gravera kronan, emot den nytta, de kunde af sig skaffa, samt följakteligen wore emot betänkandet, så gjorde herr justitiæborgmästaren och talemän proposition om betänkandet får bifall, hwaröfwer skreds til ordentelig votering med slutne sedlar, som således utslog, at 18 röster befunnos för ja och 20 deremot för nej, i anseende hwartil en sådan resolution härom påskrefs: Som Kongl. Maj:ts och kronones stat är med ganska dryga utgifter beswärad, så kan borgareståndet för sin del här til icke samtycka.

Widare uplästes riksens ständers kammar oeconomic och commercedeputations betänkande² af d. 1 Maii sistl. n:o 46, tom 3, angående någon angifwen brist för Kongl. Maj:ts och cronan wid förmedlingen på Öland, hwilket ridderskapet och adelen then 20 Maii samt prästeståndet then 22 October sistl. hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

I lika måtto uplästes et utdrag af protocollet³ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 11 Augusti sistl. n:o 52, tom 2, angående knekkehållet i Södermanland, hwaröfwer ridderskapet och adelen then 21 October sistl. sig hade utlåtut, at ridderskapet och adelen finner bäst, at härmed förblifwer efter förra wanligheten til nästa riksdag, samt at Hans Kongl. Maj:ts må i underdånighet anmodas, at dertil låta infordra alla nödiga underrättelser, så wäl som wederbörandes utlåtelse och betänkande, på det riksens ständer då, med så mycket mera trygghet detta ridderskapets och adelens utlåtande hade bifallit, så fant jämwal ståndet godt, at sig med desse bägge respective ständen härutinnan förena, som påskrefs.

Sammaledes uplästes ett utdrag af protocollet,⁴ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 11 Augusti sistl. n:o 53, tom 2, angående cronorusthållet Ruda i Callmare län, hwaröfwer ridderskapet och adelen then 17 October sistl. sig hade ytt-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 45.

² Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 46.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 52.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 53.

rat, at ridderskapet och adelen finner för sin del bäst, det underdånigt swar afgår til Hans Kongl. Maj:t at hwad fardagen och then sökte ärsättningen angår, riksens ständers mening aldrig warit, at betaga Peter Månsson hwad lag förmår, hwilcket ridderskapet och adelens utlåtande prästeståndet i dag hade bifallit och nu jämwäl af ståndet bifölls.

Sluteligen uplästes ett utdrag af prästeståndets protocoll¹ under den 9 October sistl., n:o 30, angående borgmästarens och riksdagsfullmäktigens för staden Degerby herr Jacob F o r s s e l l s gjorde ansökning,² at Pyttis sochn och Elime capell måtte läggas under Degerby stads församling, såsom annexa, hwilcket prästeståndet för anförde orsaker hållit betänkeligit. Men borgareståndet förblef, detta oakadt, wid sin förra resolution i detta mål af then –³ sistl., som behörigen påskrefs och hwarmed ståndet för denna gången skildes åt.

Torsdagen then 5 November

S. d. Justerades det wid ståndets sista sammankomst in pleno håldne protocollet, och i synnerhet expeditionerne om minderårige giftermål och den nya brännewinsinrättningen.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar oeconomic och commercedeputations betänkande⁴ af den 5 December 1746 n:o 47, tom 3, angående at de fångar, som hållas i kronones och städernes häkten, måge til sitt underhåld arbete förrätta, hwilcket ridderskapet och adelen then 18 December 1746 och prästeståndet then 10 Januarii 1747 hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

Therefter uplästes ridderskapets och adelens samt prästeståndets utlåtelse om den nya brännewinsinrättningen, som til alla delar bifölls.

S. d. Uplästes 2:ne utdrag af protocollet⁵ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 22 October och 3 November sistl. n:o –⁶ & –⁷ det förra angående häradshöfdingens C. M. Adlermarcks hos Kongl. Maj:t ingifne underdånige supplique,⁸ n:o 54, tom 2, hwaruti han i anledning af riksens ständers underdånige föreskrift och anhållan⁹ af then 12 Junii sistl. om Kongl. Maj:ts nådige

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 30.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 159. Jfr. sid. 576, not 2.

³ Datum saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 47.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 54 & 55.

⁶ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁷ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁸ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 54.

⁹ Ridderskapets och adelns arkiv, R 93, Allegater, Bilaga till nr 389.

tilstånd för vice notarien i Swea hofrätt Johan Gustaf Billberg, at genom accord få bana sig vägen til någon häradshöfdingebeställning, samt på det de nu bägge kunde blifwa hulplne i underdånighet anhåller, at warda benådad med en assessorsbeställning uti Swea hofrätt och at derstädes äga säte och stämma med dess nu innehafwande lön, til dess någon assessorslön i ordningen honom derstädes tilfalla kan, samt at vice notarien Billberg måtte få succedera honom uti häradshöfdingebeställningen, med nådig försäkran at få lönen, enär den efter Adlermarck ledig blifwer; det senare rörande advocatfiscalens i Swea hofrätt Johan Reftelii underdånige supplique,¹ n:o 55, tom 2, hwaruti han anhåller, at i anseende til dess uti 23 års tid hafde långlige och mödosamme arbete, blifwa befordrad til assessor derstädes, med dess förra lön, samt säte och stämma näst in til assessoren Robeck, hålst han kommit i ärfarenhet, det hos Kongl. Maj:ts kammarherren Ridderstolpe och häradshöfdingen Adlermarck gjordt underdånige ansökningar at blifwa assessorer i bem:te hofrätt; hafwandes hans Kongl. Maj:ts bägge desse Adlermarcks och Reftelii underdånige ansökningar i nåder bifallit, samt med riksens ständer communicerat. Och ehuruwäl ridderskapet och adelen then 3 November sistl. allenast förklarar sig hwad then förra Kongl. Maj:ts nådige remiss för häradshöfdingen Adlermarck och notarien Billberg angår, icke hafwa något at påminna, dock som prästeståndet samma dag öfwer bägge remisserne yttrat sig, at det icke hade något wid de samma i underdånighet at påminna, och bondeståndet wid bägge remissernes förehafwande likaledes förklarar sig, at ståndet i underdånighet instämmer med Hans Kongl. Maj:ts nådige wälbehag, så fant ståndet godt at sig härwid i bägge målen med präste och bondestånden förena, dock så, at Reftelius, såsom redan warande advocatfiscal i hofrätten, behåller sin tour för Adlermarck i assessorsbeställningen.

Therefter uplästes ett i dag ifrån prästeståndet ankommit protocolsutdrag,² n:o 31, at wid det tilfallet prästeståndet för sin del förklarar sig icke hafwa något at påminna, wid the af advocatfiscalen Reftelius, häradshöfdingen Adlermark och kammarherren Ridderstolpe hos Kongl. Maj:ts gjorde underdånige ansökningar, at såsom extra ordinarie assessorer få äga säte och stämma uti Swea hofrätt, har ståndet århindrat sig, huruledes samtelige stånden hos Kongl. Maj:ts uti underdånighet anmält hofqvartermästaren och auditeuren wid kongl. lifregementet Erich Benzelstierna til någon först ledig blifwande assessorsbeställning uti någonthera af kongl. hofrätterne. Och som genom de förstnämdes befordran prästeståndets upsåt icke skall warit, at ändra och återkalla sitt och the öfrige ståndens til bemälte Benzelstiernas förmon gjorde beslut, så will prästeståndet

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 55.

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 31.

til den ändan förnya sitt för honom i det målet förr gjorde yttrande. Men som thetta icke grundar sig på någon deputations betänkande eller Kongl. Maj:ts remiss, så wille ståndet sig härmed emot riksens ständers beslut, angående tienst-sakerne, icke vidare befatta, än hwad redan för bemälte Benzelstierna tillgiordt är.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande¹ af then 13 Aprilis sistl., n:o 27, tom 4, angående riksdagsfullmäktigens ifrån Mora sochn och Österdalerne Pehr Anderssons gjorde ansökning,² at för then grufwowed, som af hwarjehanda tillfälligheter icke årligen af Mora och Elfsdals sochnarne in natura utgiöres til konststaten wid Stora Kopparberget, få betala 15 mark kafrumet, tillika med det ärbara bondeståndets theröfwer meddelte yttrande, genom protocolsutdrag af then 22 i samma månad, och fant ståndet godt, efter noga öfwerwägande häraf, at bifalla deputationens förberörde betänkande, som med de öfrige respective stånden hörsamt- tienst- och wänligen communiceras.

S. d. Anhölt borgmästaren och riksdagsfullmäktigen för staden Visby, herr Abraham L a n g e , om ståndets tilstånd at få resa hem ifrån riksdagen, emedan årstiden är inne och han då skiärgården blir tillfrusen ej kan komma fram. Borgareståndet tog detta i öfwerwägande, men som herr borgmästaren Lange icke allenast är ledamot af secrete utskåttet, samt secrete handels och manufacturdeputation med flere deputationer och utskått, in och utom ståndet, så kunde ståndet til den begärte resepermission icke samtycka, hwaröfwer detta til bewis utur protocollet meddeles.

S. d. Ankom taleman för det ärbara bondeståndet Olof H å k a n s s o n tillika med en annan riksdagsman och recommenderade resten af bem:te stånds allmänna beswärtil skyndesam expedition; hwilcket herr j u s t i t i æ b o r g m ä s t a r e n o c h t a l e m a n å ståndets wägnar utlofwade.

Sedan uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande³ af then 18 Augusti sistl., n:o 28, tom 4, angående the beswär,⁴ som åtskillige alunwärcks ägare, samt riksdagsfullmäktige af präste- borgare och bondeståndet ifrån Falebygden i Wästergjöthland anfört öfwer thet af Kongl. Maj:ts och riksens bergscollegio, hofjunkaren baron Friedrich Ulrich662 von Essen then 3 November 1746 meddel-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 27.

² Bondeståndets arkiv, R 1863, fol. 26–27.

³ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 28.

⁴ Bergsdeputationens arkiv, R 2888, fol. 1464–1475.

te privilegium¹ til ett alunwårcks inrättning på thess säterie, Kafwelås kallat, och frälseägor i Hwarfs sochn och Wårtofta härad, Skaraborgs län, samt berörde kongl. collegii theröfwer then 17 Decembris samma år utfärdade förklaring, hwilcket betänkande ridderskapet och adelen then 22 October och prästeståndet then 3 November hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

S. d. Uplästes protocollet,² som then 22, 23 och 24 October samt 3 November sisl. blifwit hållit i riksens ständers expeditionsdeputation, n:o 24, tom 8, angående then ändring och maculatur, som skiedt på conceptet af en derstädes upsatt och med capitains af kongl. lifgardet friherren Abraham Leijonhufwuds namn samt det ordet justerad påskrefwen expedition, om herr borgmästarens Kyronii ytterligare befordran, i det de sista orden deruti så lydande: *dock utan præjudice af städernes privilegier och fria wal* blifwit utstrukne och sedan underprickade, men uti det renskrefne exemplaret, som K y r o n i u s för cancellisten Rydman, wid renskrifningen sielf dicterat, aldeles uteslutne.

Herr borgmästaren K y r o n i u s upsteg härwid och betygade på sitt samwete, at han är aldeles oskyldig i detta mål; han nekar icke, at ju factum är klart, men af hwem det är giordt, är ännu obekant, dock skall det utan twifwel warit hans owän och fiende, som therigenom sökt bringa honom i misstanka och olägenhet. Han beropade sig på ståndets för honom wid åtskillige tilfällen förklarade ynnest och förtroende, samt försäkrade, at det aldrig skall kommit honom i sinnet, at begära något, som kunde lända städernes privilegier til förfång, fast mindre at begå et sådant crimen, som här wid förelupit; och som den hårdaste och omildaste domare aldrig skulle längre kunna komma med honom, än til wårjemåls ed, så förmodar han at ståndet af kärlek och ömhet för sin jämnchristen och nästa, samt ledamot och medborgare, icke lärer exponera honom i en så mörck och ogranlaga sak hälst han wid sin siäls salighet kunde bedyra, at han hade ingen del i detta brott. Sedan herr borgmästaren Kyronius tagit afträde, frågade herr borgmästaren H a g e r t om conceptet war maculerat, då h:r borgmästaren Kyronius dicterade innehållet för cancellisten Rydman til renskrifning och i fall så hade warit, så tyckte herr borgmästaren H a g e r t, at borgmästaren Kyronius borde frågas, om han icke som borgersman och ledamot af ståndet hade studsat, då han märckt at de sista orden uti conceptet wore utstrukne och åter underprickade hälst the rörde städernes fria wal och privilegier; här til swarades, at enligt protocollet, så har borgmästaren K y r o n i u s sielf sagt, det

¹ Bergsdeputationens arkiv, R 2888, fol. 1476–1485.

² Borgarståndets arkiv, R 1303, Expeditionsdeputationen, nr 4.

han kunde bedyra, at han riktigt dicerade, såsom det efter bokstafwen i conceptet lydde, och at NB ändring förut deri varit giord.

Herr borgmästaren B o r g yttrade sig, at saken wore så publike, at hon ej kunde nedläggas, utan ståndet skulle få en fläck på sig, om saken ej kommo under domarens ompröfwande, hwem som är skyldig, borgmästaren Kyronius eller cancellisten Rydman, kunnandes herr borgmästaren icke eller finna, at borgmästaren Kyronius imedertid utan ståndets wanheder kan biwista ståndet, som ledamot, hwilcket herr B e t u l i n , herr borgmästaren E k e r m a n , herr borgmästaren S c h u l t e n och flere biföllo.

Herr borgmästaren Pihl utlät sig: Här är mera än misstanka emot borgmästaren Kyronius, är han oskyldig, så lät oss hielpa honom, är han skyldig, så är jag den första, som påstår, at han skall straffas.

Herr F o r s s m a n förmente at som borgmästaren Kyronius sielf ansedt saken wara af den beskaffenhet, at han kunde förpliktas til wärjemåsed, så lærer han icke kunna biwista ståndet, innan han lageligen purgerat sig ifrån all delaktighet i detta bråttmål.

Herr rådman A m e l b e r g berättade, at wid 1741 års riksdag skall en riksdagsman ifrån Carlshamn blifwit angifwen uti ståndet för en sådan person, som skulle hafwa pliktat för något nesligit brott; och ehuruwål han således hölts misstänkt och måste söka angifwaren för kämnärsrätten, så befants dock på slutet at han war oskyldig. Herr rådman hemstälte fördenskull, om icke bäst wore, at gå warsamt härmed til wärcka och ingalunda begynna ob executione, ty om borgmästaren Kyronius sedan befinnes oskyldig, så blir frågan, hwarest och af hwem han skall få reconvention.

Herr rådman Munktell yttrade sig, at som pluraliteten uti expeditionsdeputationen beslutit, at expedition för herr borgmästaren Kyronius om dess vidare befordran skall hwila, så tyckes han ock sielf derigenom wara stäld sub reatu. I öfrigit förente herr rådman sig med herr borgmästaren B o r g och sade sig aldrig kunna finna, at borgmästaren Kyronius, innan domaren befriat honom, kan med bestånd af ståndets heder, få biwista ståndet. Af samma mening förklarade sig jämwäl herr rådman B l o m at wara, hælst borgmästaren Kyronius sielf funnit sig skyldig til wärjemåseden.

Men herr rådman A m e l b e r g förmente, at man borde uttyda borgmästarens Kyronii utlåtelse i det fallet til det bästa och icke til hans gravation.

Herr borgmästaren F i n e r u s föreslog, at om ståndet will hielpa borgmästaren Kyronius, så wore bäst, at gifwa honom det rådet, at han afhåller sig ifrån ståndets sammankomster och lageligen för ut sin sak, så kan hon änteligen förswinna.

Herr borgmästaren Plomgren hölt före, at herr borgmästaren Hagerts fråga til Kyronius wore ännu nödig at giöra honom; nemligen om han som borgersman och ledamot af ståndet ej hade studsat i dicterandet, då han sedt, at ståndets förbehåld i expeditionen war utstrukt; herr borgmästaren tykte jämwal, at de öfrige cancellisterne i riddarhuscancelliet hade häröfwer bordt höras.

Men herr rådman S t e n m a n swarade, at det uti expeditionsdeputation så mycket mindre kunnat ske, som de lära komma at höras som wittnen inför wederbörande domstol, och i parternes närwaro.

Herr borgmästaren Plomgren hemstälte fördenskull om icke den quæstion, huruwida borgmästaren Kyronius bör imedlertid få biwista ståndet eller icke, kan remitteras til ståndets herrar deputerades betänkande, som suttit öfwer the stridige fullmagterne, men de fläste ståndets herrar ledamöter wille sig dertil icke beqwäma.

Hwarpå herr rådman F a g g o t utlät sig. Jag förmodar at hos något hwar äga det omdöme, at jag skyr ingenting mera, än det, som rörer dygd och ähra. Det åligger oss alla och det wid alla tilfällen. Wi påminna oss, at det har händt något oordenteligt tilförene i ståndet; ståndet har beklagat det, men dock låtit passera och tagit den lidrigaste utwäg; jag har ock samtyckt dertill. Nu är här en händelse, som har rört mig på det han skulle komma i ståndet, och ehuruwäl jag icke warit aldeles nögd med honom, dock som det ännu är owist, hwem af 3 å 4 skall stadna för det nu afgifne factum; så hemställer jag, om det då är tid för oss, at så straffa honom, at om han sedan befinnes oskyldig, han då ingen reconvention eller uprättelse kan hafwa at förwänta; lät laga ransakning och dom gå förut, ty det är enligt med konungens försäkran och regeringsformen, at ingen skall de facto deposederas ifrån sin innehafwande rätt, och så mohn jag bör wara, at ståndets reputation conserveras, så öm och än mera bör jag wara derom, at fundamental-lagen hålles helig; huru lät[t]¹ skulle det eljest wara, at, wid annat tilfälle, söka swepsak med en riksdagsman, som man hade ondt til, om en sådan, på blott anseende de facto skulle stötas derifrån, altså är nog at befordra denne saken til laga ransakning och dom.

Herr justitiæborgmästaren och taleman gaf ståndet wid handen, at borgmästaren Kyronius hade förtrodt honom, at han wille resa hem til Upsala på några dagar för sin hustrus och dotters siukdom skull, hwartil han begärt ståndets tilstånd och upskof i sin sak til dess han kommer igen.

Herr borgmästaren L a n g e hölt före, at som målet är tämmeligen tydeligt och ryktet hwad ståndet lidit igenom borgmästaren Kyronius nogsam bekant, så

¹ Enl. konc.

conformerar han sig med herr borgmästaren Borg. Herr rådman Billborg och herr rådman Modeen förklarade sig wara af samma mening.

Herr rådman Hammar beropade sig på christeliga kärleken och tyckte, at man ej borde så skynda med saken til borgmästarens Kyronii förderf, utan snarare söka at hielpa, än stielpa honom.

Herr justitiarien Ekman utlät sig: At det skall gå til domaren, är utan disput, men om exclusion utur ståndet är in quæstione. Saken är nog sensible, men om ståndet anser saken anstötelig för sig sielf, så har herr borgmästaren Finerus gifwit den lindrigaste utwägen wid handen, nemligen at herr taleman i stillhet tilsäger borgmästaren Kyronius, at afhålla sig ifrån ståndet, til dess saken är sluten. Jag beklagar ryktet och än mera ett rykte som har gierning med sig, hwilcket han bör dela med andra. Hade han sielf afhållit sig och låtit bedja ståndet, at man imedlertid och til dess saken blifwer sluten, wille suspendera om-dömet, så hade han giordt bäst.

Herr justitiæborgmästaren och taleman proponerade fördenskull, om icke saken bör remitteras til wederbörlig domstol och borgmästaren Kyronius imedlertid afhålla sig ifrån ståndet; hwartill swarades ja, men herr borgmästaren Plomgren påminte, at, som expeditionsdeputation har inkommit til ståndet och förklarat sig ej kunna utröna, hwem som är brottslig i detta mål, men brottet likwäl skiedt med en ständernas expedition och under påstående riksdag, så blir frågan, om icke saken bör behörigen undersökas och dömas af en ständernes commission, hwilcket afwen med ja beswarades. Sedan frågades om icke taleman nu straxt bör i stilhet tilsäga borgmästaren Kyronius at afhålla sig ifrån ståndet til dess saken blir sluten, som jämwäl bejakades med tilläggning af herr borgmästaren Borg och flere, at om borgmäster Kyronius ändå, emot förbod, infinder sig i ståndet, så tages quæstion åter op, om han icke bör formligen uteslutas.

Therefter upsattes och justerades efterföljande expedition härom til the öfrige respective stånden.

Sedan borgareståndet kommit i ärfarenhet, at en wiss i riksens höglöfl. ständers namn tilärnad, samt af theas expeditionsdeputation upsatt, gillad och påskrifwen expedition, som skulle renskrifwas och til Hans Kongl. Majjt i underdånighet upgå, angående borgmästarens och riksdagsfullmäktigens ifrån Upsala Nils Kyronius befordran til något ledigt blifwande borgmästareämbete, har sedermera på det sättet blifwit ändrad och renskrefwen, samt till behörig underskrift framtedd, at slutmeningen eller desse orden: *dock utan prejudice af ständernes privilegier och fria wal*, som woro grundade på 3ne respective ständs öfwer detta mål lemnade utlätelser och således uti expeditionen rätteligen införde, icke allenast blifwit uti conceptet utstrukne och sedan underprickade,

utan ock i det renskrefne exemplaret aldeles uteslutne. Så har borgareståndet anmodat sina ledamöter uti expeditionsdeputationen, at giöra sig om förloppet och beskaffenheten häraf behörigen underrättade, samt therom meddela ståndet närmare uplysning. Borgareståndets deputerade hafwa fördenskull i anledning så wäl deraf, som expeditionsdeputations egen wärdighet och hos riksens ständer ägande förtroende, förmått wälbem:te deputation, som befunnit gierningen utom deputationens wettskap och samtycke wara skiedd, men owiss af hwem den blifwit giord, at derom efterfråga och inför protocollet höra både cancellisten Rydman, hwilken renskrifwit expeditionen, som ock borgmästaren Kyronius den der på flere sätt befattat sig med then samma.

Nu ehuruwäl expeditionsdeputationen icke kunnat öfwerskrida sin instruction och såsom domare härom lagligen ransaka, samt således ärfara, hwem til denne förelupne oredan orsaken egenteligen varit, så har dock borgareståndet af protocollet, som häröfwer blifwit hållit och ståndets ledamöter i deputationen på begäran undfått, hwilket /N. N./ sig äfwen tåktes låta föreläsa, icke utan stor sinnens rörelse och besynnerlig afsky måst inhämta, det borgmästaren Kyronius och cancellisten Rydman giordt sig til detta brottmål mera och mindre miss-tänkte, och fastän borgmästaren K y r o n i u s inför borgareståndet, lika som uti expeditionsdeputationen, högeligen betygat sin oskuld härwid, och det ej annat kan, än öma ståndet, at en dess hittils warande ledamot, skall för en sådan gierning stå til ansvar. Så är likwäl borgareståndet af den tankan, at sielfwa factum, hwilcket ligger för ögonen, förtienar så mycket mera upmärksamhet, tidig undersökning, samt alfvarsam bot och rättelse, som det icke allenast rörer riksens höglofl. ständer i gemen, utan ock borgareståndet i synnerhet, hälst then brotslige, ståndets rättighet och privilegier dymedelst sökt at kränka.

Och althenstund riksdagsordningen uti 13 och 23 §§ gifwer anledning, huru härwid bör förfaras, ty håller borgareståndet före, at en riksens ständers commision af femton personer, nemligen 6 afhögl. ridderskapet och adelen, samt 3:ne af hwardera de öfrige respective stånden, tillika med behörig actor kunde förordnas, som detta bråttmål til laga ransakning och dom uptaga, samt utan uppehåll til behörigt straff och bot befordrar, gillandes borgareståndet i öfrigit expeditionsdeputationens fattade slut, om den tilärnade expeditionens innehållande tilswidare. Hwilcket alt borgareståndet fant nödigt, at hos de öfrige respective stånden til gunstbenägit och rättwist bifall hörsamt, tjenst och wänligen anmäla.

S. d. Bewiljades riksdagsfullmägtigen ifrån Borgo herr borgmästaren Hagert at få resa hem, med tillönskan af all skiöns wälgång.

Och som tiden war förliden, så skildes ståndet åt.

Fredagen then 20 November

S. d. Discourrerades, huruledes så wäl rikets allmänna, som ståndets enskilda angelägenheter blifwa liggande oafgjorde, förmedelst emellankommande remisser ifrån Hans Kongl. Maj:it och rådet, angående tienstesaker, och som riksdagen lider til slut, så blef af ståndets herrar ledamöter enhälligen besluttit, at låta slike remisser hwila, til dess de allmänna och ståndets enskylda saker först blifwit afgjorde.

Sedan anmodades herr *justitiæborgmästaren och taleman*, at å ståndets wägnar anmoda Hans Excellence herr riksrådet grefwe Tessin, det måtte antingen secreteraren Ehrenlund eller cancellisten Strömer förordnas, at hos Deras Excellencier, som äro deputerade öfwer ståndets enskylda besvär, föredraga de samma til skyndesamt afgjörande.

S. d. Ehuruwäl borgareståndet den 3 hujus bifallit riksens ständers kammaroeconomie och commercedeputations betänkande,¹ angående potatoes eller jordpäron af den 17 Februarii innewarande år, och deröfwer redan expedierat sitt utlåtande, så har dock ståndet tagit detta ärendet uti närmare öfwerwägande och pröfwat nödigt sig öfwer wärkställigheten deraf, på följande sätt at förklara.

Borgareståndet håller före, det potatoes eller jordpäronsplanteringen är för riket så nyttig, som nödwändig, andre nationers med nytta gjorde rön och försök, kunna i det fallet tiena oss til säkra efterdömen, och thet är bekant, at enär i länder, hwarest thenna planteringen är kommen till någon stadga, hagel, frost och owäder infalla, som förskämma sädeswäxten, trösta sig ändå folcket dermed, at den slags säden, som är under jord, nemligen potatoes, ej tagit skada. Men therhos fruktar borgareståndet, at de af kammaroeconomie och commercedeputationen upgifne medel, torde wara mindre lämpelige, at nu i början, uti wärket ställas, ty innan thesse slags jordpäron kunna sändas kring landet och till allmogen utdelas, måste deraf förut på något ställe wara någorlunda tillgång, hwaremot det är bekant, at på ganska få ställen, ja föga på något, är denne plantering kommen i det stånd, at dermed kanskie någon afsalu, äfwen så litet tror borgareståndet, at något twång eller straff skulle förfrämja wärcket. Skall någon god sak börjas, så måste öfwerlygelsen om nyttan wara första skiälet och anledningen för den som börjar; dernäst är förmåga och kundskap om saken, det som mäst hielper.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 44. Jfr. sid. 779, not 3.

Allmogen lærer således bli ibland the sista, om ej ståndspersonerne och the förmögne föregå them med goda efterdömen. Konsten at plantera potatoes lærer wara nog bekant, kongl. commercecollegium har låtit utgifwa en omständelig beskrifning, andere private personer hafwa giordt det samma, äfwen som kongl. wettenskapsacademien nyligen låtit en utförlig berättelse härom utkomma, så at föga lærer i den delen mera behöfwat; nu i förstone lærer wara det bästa medlet, at hwar och en landshöfdinge anmodas, samt kronobetienterne i hwart län befallas, at å sina boställen göra början til någon del med denne plantering, och kunde de i underdanighet öfwerlemnas til Hans Kongl. Maj:jt, at sedan wederbörande collegier äro hörde, derom i nåder föranstalta, samt utsättia huru stort land, hwar och en efter boställets beskaffenhet, bör ther til uptaga, och drager borgareståndet til herrar landshöfdingarna det fullkomliga förtroende, det lära de sättia deras heder deruti, at uti detta fall göra alt hwad någonsin möjligit är, när på detta sättet göres någon början i hwarje län, och ståndspersonerne berömeligen följa efter, lærer sådant gifwa alt mer och mer den bästa upmuntran och underrättelsen åt allmogen, likaledes torde det wara rådeligit, at alla de som redan arrenderat eller hädanefter komma at arrendera någon cronolägenhet, blifwa pålagde, at wisa, det de årligen planterat något wist til utsättiande quantum, alt efter jordens natur och omständigheter, på det at derifrån potatoes må så mycket bättre kunna aflemnas til allmogens behof. När desse utwägar widtagas tils widare, och riksens ständer wid deras nästa sammankomst finna, hwad wärkan det haft, kunna de då öfwerlägga, om någon wärkelig upmuntring genom wissa præmiers utdelande för dem, som antingen redan kunnat börja med denne planteringen, eller för framtiden wilja sig therom winlägga, ehuru för thenne gången, i anseende til så många andra behof, icke är någon utwäg thertil, hwilcket med the öfrige respective stånden hörsamt, dienst- och wänligen comuniceras.

Sedan uplästes riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänkande¹ af den 19 Maii sistl. n:o 28, tom 7, angående tullfrihet på papper, hwartil ståndet, af fruktan för de här i riket inrättade pappersbrukens undergång derigenom, icke kunde samtycka, utan gillade ett derom af herr rådmän Munk-tell projecterat protocolsutdrag, hwilket expedierades til de öfrige respective stånden, så lydande:

Borgareståndet är ense med hwad riksens ständers secreta handels och manufacturdeputation sig yttrat om boktryckeriernes nytta, samt angelägenheten af deras upmuntran och fortkomst, uti alt hwad möjligit är, men den uti betänkan-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 28.

det til den ändan föreslagne utwägen, håller borgareståndet för wara aldeles stridande med de här i riket inrättade pappersbrukens bestånd och upkomst, utan at det ändå skulle lända boktryckerierne til någon särdeles froma, ty när man efterräknar, hwad tullen utgiör på hwar och en bok, bidrager det ganska litet til priset derå, och är följakteligen ej wällande til den ringa afsättning, som här i riket är på trykte böcker, utan håller borgareståndet före orsaken endast der til wara, at få kiöpare finnas, som åter endels lærer komma deraf, at fransyske, engelske och tyske språken nu äro i sådant bruk, så at ock böcker skrefne på de språken häldre kiöpas, än om deraf skulle finnas tillgång på det swanska. Kiöparne tycka sig deraf hafwa flere slags nytta, i hänseende dertil, at de tillika upöfwa sig i språken, och at de få läsa sakerne på det språk de äro först författade, hwartil kommer, at på desse språk dageligen nyttiga böcker utkomma uti hwarjehanda wettenskaper, de der så för studerande och boksynte, som andre private personer äro så oumgängelige, som nyttige, hwaremot här hos oss hwarcken är synnerlig tillgång på dem, som skrifwa böcker eller på dem som läsa, åtminstone ej som å andra orter och länder derest långt större myckenhet af folck är emot detta riket. När nu så händer, at få kiöpare äro för handen, så måste ock få exemplar läggas opp, och då komma de at blifwa så mycket dyrare, som upläggningen är mindre, der likwäl sätningen är lika dyr, antingen många eller få exemplar aftryckes. Är nu denna omständigheten rätta skulden til swenska böckers dyrhet, så följer deraf, at den tilstyrckte tullfriheten på utifrån kommande papper ganska litet, ja snarare als intet skulle hielpa tryckerierne och upmuntra böckers upläggande på swenska språket.

Så riktigt, som detta lærer wara, så ostridigt anser ock borgareståndet, at i händelse denne tullfriheten på utländskt papper skulle bewiljas, kunde thet ofelbart förordsaka undergången af våra egna inrättade pappersbruk. Ståndet har sig bekant, at å flere orter i riket äro pappersbruk inrättade, och at det finnes de deribland, som kostat ägaren ansenlig summa penningar, likaledes, at et så stort quantum tryckpapper här i landet tilwärcas, som kan förslå emot rikets behof, samt til godheten och pris swarande emot thet utländska, sedan likwäl det senare betalt den wanliga tull och umgälden.

Tilwärces ej här skrifpapper tilräckeligen, bör det ej sättjas på våra egna pappersbruks räkning, så wida det ankommer på tillgång af sådane fina lumpor, som dertil fordras och här hos oss brista.

Sedan nu så Upsala, Lund och Åbo academier niuta tullfrihet på ett wist quantum utifrån kommande papper, och dermedelst the fattige studerande äro hulpne, så håller ståndet desto orädeligare, at bifalla deputations tilstyrckande. Och som wåre egne inrättningar lära wara riksens höglofl. ständer om hiertat, så förmodar borgareståndet, at de öfrige respective ständer med benägenhet anse

denne ståndets gjorde påminnelse och den samma gunstbenäget bifalla. Och på det boktryckerierne ändå ej skola komma at lida, i händelse det swenska tryckpapperet, antingen ej skulle finnas wara godt eller at det för högt stegras, så kunna de derom hos regeringen och wederbörande ämbetsmän sig anmäla som då derå kunna skafa bot, och hwilcka tillika lära tilse, huru pappersbruken på alt möjligt sätt måge upmuntras, at öka tilwärcnkningen til så långt någonsin gjörligt är, hwilket med the öfrige respective stånden hörsamt, dienst- och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet,¹ hallit hos prästeståndet then 16 September sistl., no 32, af innehåld, at som ståndet af lieutenanternes Skougs och Lagerhielms memorialer,² samt bifogade Swea hofrätts dom,³ icke allenast funnit, at berörde lieutenanter blifwit försatte uti ett ganska swårt och oförskyldt lidande, til sin egen och sina anhöriges heder och wälfärd, utan ock at undersökningen blifwit anställd på et löst rykte allena, och icke uppå någon säker angifware emot them, men the icke thess mindre tilfälligtwis äro i undersökningen indragen, och af en actor publicus tiltalte, hwarigenom the blifwit bragte uti mycken olägenhet och kostnad, som det delatoriske wittnet utridaren Hagman icke är i stånd at ärsättia, så håller prästeståndet för rättwist, det böra bem:te lieutenanter af publico niuta ärsättning med 2000 dlr samt hwarthera och lieutenant Skoug hos Hans Kongl. Maj:ts i underdånighet anmålās at til det först ledig blifwande compagnie, hälst wid finska armeen, äfwen som ock lieutenant Lagerhielm, ther han skulle wilja tråda i tjenst, må likaledes til Kongl. Maj:ts nådige åtanka anmäld warda. Men på det riket ej må widare med sådane owanlige utgifter beswäras och undersåtarena med flere bedröfweliga exempel af denne beskaffenhet bekymras, så önskar prästeståndet för sin del det måtte riksens ständer en gång för alla, giöra den författning, at inga undersökningar måge af någon, eho den wara må, öfwer undersåtarnarne anställas uppå lösa rykten, utan wiss och säker angifware, som sak och person samt tid, ort och omständigheter, med det äfwentyr, som lag säger, tydeligen upgifwer, och som både öfwerhets och undersåtares trygghet icke litet deruppå beror, at alt hwad deras förtroende på något sätt angriper, blifwer med yttersta både alfvarsamhet och försiktighet handterat, ty är ståndet af then tanka, at Hans Kongl. Maj:ts i underdånighet tilstyrkes, at ej allenast förnya dess hälsosamma stadga och påbud⁴ af then 22 Junii 1727 om wanrykten och lönlige förtal, utan ock

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 32.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 226.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 226.

⁴ Arstrycket: *Kongl. Maj:ts stadga och påbud, angående theras straff, som wahnrykten och lönligt förtal updickeat och utsprida*, den 22 juni 1727. Tryckt i Modee 1, sid. 662–663.

den samma för alla dess trogna undersåtare gjällande göra och i öfrigit wid ofwanberörde tilfällen, efter allmänna lagen wid ordinarie domstolar och fora låta förfara, på det riksens inbyggare til sin ära, lif och ägendom måge trygge wara, inbördes enighet och förtroende befästas och alla hemliga belackare, emellan öfwerhet och undersåtare, från deras gudlösa förehafwande afskräckas.

Therefter uplästes jämwal herr borgmästaren Borgs på ståndets begäran om saksens förlopp upsatte berättelse och afgifne betänkande,¹ vide n:o 226, tom 1, hwaruti han conformerar sig med föregående prästeståndets utlåtelse.

Hwilcket alt ståndet tog i öfwerwägande, och aldenstund ridderskapet och adelen then 14 October sistl. remitterat detta ärendet til secrete utskottet, som har at tilse, hwad medel och utwägar må kunna finnas at hugna lieutenant Skoug med något understöd af 4000 dlr krm:t i sitt torftiga och beträngda tilstånd, ty hölt ståndet för bäst, at sig härutinnan med ridderskapet och adelen förena, som behörigen påskrefs.

S. d. Deputerades herrar rådmännen Faggot och Hammar samt herr borgmästaren Forsten til prästeståndet, at, näst ståndets wänliga hälsning, recommendera herr rådman Amelbergs ansökning om betalning för thess entreprenade-fordran wid Carlsgraf och tillika påminna om slut, angående eke och masteskogarne, samt afledne handelsman Clajjhills arwingsars skadeslöshållande i Helsingfors, för de af swenska armeen therstädes år 1742 för honom afbrände kostbara sågqwarnar.

En deputation ankom så wal ifrån prästeståndet, som ock ifrån bondeståndet, hwilcka hwar för sig, näst föregången hälsning, gåfwo ståndet wid handen at theras stånd hade bifallit secrete utskottets extractum protocoll² af den 19 hujus, n:o 41, tom 2, angående riksdagens slut på den 10 December nästkommande, hwaröfwer ståndet betygade sitt nöje och lät förmåla sin wänliga hälsning tilbaka.

S. d. Förehades å nyo secrete handels och manufacturdeputations betänkande³ om klädeordningen tillika med ridderskapets och adelens, samt prästeståndets theröfwer aflemnade utlåtelse, men ståndet förblef dock, sådant oaktat, wid sitt förra och med de öfrige respective stånden therom communicerade slut af den 18 Maii sistl.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 226.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 41.

³ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 10. Jfr. sid. 509, not 3.

S. d. Upwiste borgmästaren och riksdagsfullmäktigen ifrån staden Sahla 2:ne utdrag af städernes Lindesbergs och Noras rådstugurätts protocoller håldne then 9 och 12 i denne månad, hwarmedelst han anmodas, at i borgmästarens och förra riksdagsfullmäktigens herr Ulf Kylleni ställe, som för sin opasslighet skull fått resa hem, åtaga sig besörjandet af förberörde städers riksdagsangelägenheter, emot ett wist arfwode i ett för alt af 300 dlr kopp:mt för bägge städerne til riksdagens annalkande slut, hwarwid ståndet icke hade något at påminna.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande¹ af den 8 December 1746, n:o 29, tom 4, angående frälsehemmansskogarnes afwittrande ifrån crono och skatteskogarne uti the tolf Sahla silfwerwärc underlagde sochnar, samt Nora allmännings afskiljande ifrån angränsande hemmans skogar, hwilket borgareståndet biföll, som med he öfrige respective stånden hörsamt,ienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar- oeconomic och commercedeputations betänkande² af den 2 i denne månad, angående Stockholms stads magistrats ansökning, at få blifwa bibehållen wid 10 § uti Kongl. Maj:ts nådige resolutiuon på städernes allmänna beswär³ wid 1743 års riksdag, rörande accisbetieningen, hwilcket betänkande, såsom wäl grundat, borgareståndet fant godt at til alla delar bifalla; som med de öfrige respective stånden til gunstbenägit samtycke, hörsamtienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete handels och manufacturdeputations betänkande⁴ af then 24 October sistl., n:o 29, tom 7, angående et utarbetat project⁵ til en ny wäxelstadga, hwilcket betänkande tillika med projectet til sielfwa wäxelstadgan, borgareståndet fant skiälligt, at til alla delar bifalla, som med the öfrige respective stånden hörsamt,ienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes herr brukspatrons Anders Uhrs på egne och en del bruksägares wägnar hos riksens högl. ständer gjorde ansökning,⁶ n:o 227, tom 1, item n:o 74, tom 9, at theas uti innewarande år idkade öfwersmide, må för anförde skäl och om-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 29.

² Prästeståndets arkiv, R 893, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 50.

³ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts nådige resolution och förklaring uppå the almänne beswär, som städerne uti Swerige och Finland, igenom theas fullmäktige, hafwa wid thenna riksdagen i underdånighet andragit*, den 4 november 1743. Tryckt i Modée 3, sid. 2110–2114. Jfr. sid. 471, not 1.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 29.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, Bilaga till nr 29.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 227.

ståndigheter skull, lika som de förledne åren opåtalt lemnas, och at the måge äga frihet, samma theras öfwersmide äfwen som bergsmännen redan är förundt, hos Kongl. Maj:ts och riksens bergscollegium inom thetta årets slut upgifwa, samt hammarskatt och bewillning therföre ärlägga.

Borgareståndet tog detta ärendet i ömsint öfwerwägande, och, i anseende til åtskillige anförde bewekande omständigheter, särdeles, at Kongl. Maj:ts nådige förordning,¹ angående öfwersmidets hämmande af then 10 September nästl. så sent på året utkommit och blifwit i landsorterne bekant, pröfwade ståndet godt, at för sin del i så måtto till förberörde ansökning samtycka, at alt thet stångjern som wid bruken til wärket är, och på the närmast der in til belägne eller wanlige wägar til den 1 November sistl. wärckeligen infört blifwit, til hwad quantum det ock sig bestiger, må fritt och utan åtal få afskieppas och anses för innewarande års smide, emot behörig hammarskatts och bewillnings ärläggande derföre; men thet, som ifrån samma tid redan inkommit eller hädanefter til Octobris slut nästkommande år 1748 inkommer, bör räknas för 1748 års smide, hwarmed sedan kommer at förfaras, efter hwad uti andra puncten af högstbemälte kongl. förordning stadgat är, hwilcket med the öfrige respective stånden hörsamtienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes

1:o Riksens ständers secrete utskotts extractum protocolli² af then 29 Junii sistl., n:o 42, tom 2, och den theruti projecterade förklaring öfwer 12 § uti 1720 års taxa, angående domlösen uti Kongl. Maj:ts höga justitiærevision, med mera.

2:o Wälbemälte secrete ut(t)skotts protocolsutdrag³ af den 19 i denne månad, at dagen til riksdagens slut eller då riksens ständer kunna på rikssalen samlas, må utsättias til then 10 nästkommande Decembris, hwilcket alt borgareståndet fant godt at bifalla, som med the öfrige respective stånden hörsamt, tjenst- och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes 2:ne utdrag af protocollet,⁴ hållit hos högl. ridderskapet och adelen then 5 uti innewarande månad, vide n:o 26 & 27, angående en underdånig intercession hos Hans Kongl. Maj:t för capitain i fransk tjenst och lieutenanten wid Österbottns regemente Gustaf Friedrich Riddersträhle, som uppå auditeuren Rahms angifwande för begångit duellsbrått blifwit under laga tiltal stäld, samt

¹ Årstrycket *Kongl. Maj:ts nådige förordning, angående öfwersmidets hämmande*, den 10 september 1747. Tryckt i *Modee* 3, sid. 2428–2434. Jfr. sid. 756, not 2.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 42.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 41.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 26 & 27.

2:ne unga adelsmän nemligen baron Löwen och styckjunkaren Winblad, hwilcka igenom en hastig öfwerlönning skola råkat med hwarandra i någon ordwäxling, så at the i anseende til anförde bewekande omständigheter måtte för widare tiltal och lagförande i these mål nädigst blifwa förskonte, hwartil borgareståndet fant godt, at gifwa sitt bifall och samtycke, som med the öfrige respective ständen hörsamtienst- och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer ärenderne ifrån Finland förordnade deputations betänkande¹ af then 5 Martii sistl., n:o 22, tom 6, angående årsättning til wederbörande indelningshafware och rusthållare uti Kymmenegårds höfdingedöme, för de boställen, lönings- och tildelningshemman, som de genom sista freden med ryska cronan förlorat, hwilcket borgareståndet fant godt at remittera til riksens högl. ständers secrete utskått, som med the öfrige respective ständen hörsamt, dienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes Hans ärewyrdighets magister Johan Jöranssons til riksens ständer ingifne memorial,² n:o 128, tom 1, angående kongl. bibliothecariens herr Olof Dahlins författade rikshistoria, och som berörde memorial innehölt åtskillige besynnerlige omständigheter, rörande rikets ålder med mera, så fant borgareståndet godt, at remittera det samma til riksens ständers secrete utskott, hwilket med the öfrige respective ständen hörsamt, dienst- och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes ett riksens ständers förordnade kammar oeconomic och commerce-deputations betänkande³ af den 13 Octobris sistl., n:o 48, tom 3, item n:o 75, tom 9, rörande allmogens i Österbottn riksdagsfullmäktiges Jacob P å l s s o n s, Johan F l e n k i s, Matts A n t i l a s och Johan L a r s s o n s theröfwer andragne beswär,⁴ at wissa sochnar och byar af bem.te län, blifwit igenom Hans Kongl. Maj:ts nådige resolution af den 3 Martii innewarande år, uteslutne ifrån rättigheten, at idka seglationen hit på Stockholm och Åbo, hwarutinnan deputation, för anförde skiäl, förestår, det en ny undersökning af Hans Excellence herr riksrådet och generalgouverneuren Rosen ju förr ju häldre förordnas måtte, som noga ransakar och pröfwar, hwilcka af de utaf berörde fullmäktige upräknade sochnar och byar äro af then beskaffenhet, som kongl. rescriptet⁵ af d. 14 Januarii 1696 föreskrifwer, samt i anledning theraf äro til seglationen berättigade, eller ock

¹ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 22.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 228.

³ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 48.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, Bilaga till nr 48.

⁵ Tryckt i Stiernman 5 1766, sid. 549. Jfr. sid. 730, not 2.

komma at aldeles therifrån uteslutas, imedertid skulle dock Hans Kongl. Maj:ts högstbemälte resolution komma at hwila, samt allmogen i Finland och Österbottn få bruka seglationen efter förra wanligheten.

Thetta betänkande, med hwad the deputationens ledamöter, som sina meningar särskilt upgifwit, anført, jämte hwad städernes i Finland fullmäktige andragit, hafwer borgareståndet i behörigt och noga öfwerwägande hos sig komma låtit, samt theraf befunnit, at thetta mål är til dess början och fortgång af sådan beskaffenhet och sammanhang, som ståndets ledamöter i deputationen uti thetas särskilte yttrande uptagit, i anseende hwartil ock ståndet finner skialligt bemälte thetas utlåtande at bifalla och för thess eget arkänna; läggandes allenast thetta thertil, at som kongl. resolution på städernes allmänna beswär¹ af år 1723 på hwilckens 22 § thet af allmogen i Österbottn nu öfwerklagade Kongl. Maj:ts nådigste utslag sig grundar och af riksens ständer uti 5 § af samma års riksdagsbeslut gillad och för ståndets privilegium antagen är, så bör högst bemälte Hans Kongl. Maj:ts utslag så mycket mera förblifwa wid dess fulla kraft och wärckan, som det samma eljest wore af mindre styrcka, än en underrätts dom, hwarutur, eller den rättighet man derigenom ärhållit, ingen kan depossideras, innan han derutur blifwit lagligen wunnen.

Och ehuruwål ståndet i öfrigit icke kunnat af deputationens betänkande intaga, at någre beswär blifwit anförde öfwer Kongl. Maj:ts nådige resolution af then 3. sistl. Martii, angående allmogens seglation i Finland, så har dock deputation på slutet äfwen sträkt sitt utlåtande therhän, at högstbemälte resolution skulle hwila och allmogen i Finland lika som i Österbottn få niuta then wanliga seglationsfriheten til godo, till thess en närmare undersökning är för sig gången, men emedan berörde allmoges seglationsrättighet icke war in quæstione eller af riksens ständer förwist til deputationens skärskådande, ty håller borgareståndet oförgripeligen före, thet deputationen icke bordt widröra Kongl. Maj:ts merhögstbemälte resolution om bondesegetionen i Finland, som stöder sig på the i orten hållne kongl. commissioners undersökningar, samt kongl. collegiernes therom afgifne underdånige betänkande och hwaröfwer hwarken någre beswär ordenteligen finnes wara til riksens ständer inkomne eller wederbörande städers fullmäktige therwid hörde.

Nu aldenstund utaf alla desse anförde skial och omständigheter nog klart är at finna, det Hans Kongl. Maj:ts på privilegier och laga stadgar grundade resolutioner icke böra uphäfwas eller allmogen i Österbottn och Finland lemnas en

¹ Årstrycket: *Kongl. maj:ts nådige resolution och förklaring öfwer de. wid denne genom Guds nåde nu wäl öfwerståndne riks-dag. utaf samtelige städerna. genom deras fullmäktige. underdånigst insinuerade beswars-puncter*, den 16 oktober 1723. Tryckt i Modée 1, sid. 446-462. Jfr. sid. 27, not 2.

sådan seglationsfrihet, som den samma ej kan niuta, utan städernes förfång och deras privilegiers kränkning. Fördenskull förmodar borgareståndet, at de öfrige respective stånden, så wäl i anseende dertil, som den inbördes försäkran, hwilcken de, enligt 1723 års riksdagsordnings 17 § och den ofwan åberopade 5 § i samma års riksdagsbeslut, hwarandra gifwit, at framhårdigt och utan intrång handhafwa hwar annars rättigheter och förmoner, lära skydda ståndet wid sina privilegier, hwaremot borgareståndet försäkrar, at det wid alla tilfällen skall wisa sig öm och nitisk, at äfwen för sin del handhafwa de öfrige respective stånden wid deras undfångne privilegier. Hwilcket med the öfrige respective stånden hörsamt, tjenst och wänligen communiceras.

Sedan deputerades herr rådmän Kierman, herr Christian Schultz, herr borgmästaren Herkepeus, herr Templien, herrar rådmän Billborg och Westen härmed til de öfrige respective stånden och fingo tillika i commission at gifwa wid handen, det ståndet äfwen för sin del hade bifallit secrete utskottets föreställning om riksdagens slut then 10 December nästkommande, hwilcka efter någon stund kommo tillbaka och berättade, at de öfrige stånden lofwat taga ståndets utlåtande, angående finska seglationen i behörigt öfwerwägende.

Tisdagen then 1 December

S, d. Uplästes ett utdrag af protocollet¹ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 5 November sistl., n:o 56, tom 2, af innehåld: Hurusom hans Kongl. Maj:t i nåder behagat bifalla landtsecreterarens i Blekinge län Carl Gustaf Lindsfeldts gjorde underdånige ansökning, at sedan en annan blifwit förordnad til härads höfdinge i Calmare län, efter afledne härads höfdingen Brynolph Ekman, til hwilcken beställning bem:te landssecreterare warit föreslagen, han i anseende til thess på 14 året warande tjensteår wid landssecreteraresysslan, hwar under han i 4 år utan lön upwaktat, i nåder må förordnas til extraordinarie assessor i Giöta hofrätt och derwid niuta dess innehafwande landssecreterarelön, tils första ordinarie assessorslönen kan blifwa ledig, hwilcket bondeståndet then 20 sistl. November hade bifallit och ehuruwäl herr borgmästaren K n a p e påminte, at detta ärende så mycket mera måtte hwila, som ganska få af ståndets herrar ledamöter i secrete utskottet, hwarest de i dag warit församlade, äro derifrån ännu upkomne, dock som flere höllo före, at ståndet ej kan förblifwa uti inaction för det några herrar ledamöter äro frånwarande, sedan til plenum i rättan tid blifwit anslagit, och stån-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 56.

dets fläste herrar ledamöter hafwa samlat sig, tillika med herr taleman och secreteraren, så begaf sig herr borgmästaren Knape ifrån sitt gjorde förbehåld, och tillika med ståndets närwarande herrar ledamöter enhälleligen instämde med Kongl. Maj:ts för landssecreteraren Lindsfeldt i nåder yttrade wälbehag.

Straxt ther efter upkommo herrar borgmästarne Plomgren och Lange ifrån secrete utskottet, och då de fingo förnimma, hwad som nyss förut war resolverat för landssecreteraren Lindsfeldt, protesterade the i förstone deremot, såsom afgjordt, i de fläste af secrete utskottets herrar ledamöters frånwaro, men sedan the fingo höra, at en tima redan hade passerat ifrån den til plenum anslagne tiden och at så wäl herr taleman, som secreteraren warit närwarande, då saken företogs, så låto de falla sin theremot gjorde protest, och begärte allenast, at ståndet en annan gång i angelägna mål wille afbida sina medbröders ankomst ifrån secrete utskottet och deputationerne.

En deputation af sex personer ankom ifrån bondeståndet, som näst sitt stånds wördsamma hälsning, recommenderade bondeståndets angelägenheter rörande finska bondeseglationen och bemälte stånds allmänna beswär. Herr *justitiæborgmästaren och taleman* lät förmåla ståndets wänliga hälsning tillbaka och lofwade at the anmälte målen skola komma i behörigt öfwerwägande.

Sedan uplästes ett af riksdagsfullmägtigen ifrån Helsingfors herr borgmästaren *Forsten* til ståndet ingifwit memorial,¹ n:o 229, tom 1, och deruti gjorde ansökning, om lika lindring uti accisen på utrikes tobaksblader för staden Helsingfors, som Borgo stad och thet therstädes inrättade tobaksspinneriet, wärkeligen niuter, hwilcket ståndet fant godt at remittera til riksens ständers secrete utskott, som lärer taga dess innehåld uti ömsint och benägit öfwerwägande.

Widare uplästes ridderskapets och adelens protocollsutdrag² af then 20 November sistl. n:o 28, hwarmedelst ridderskapet och adelen wäl förklarar sig icke hafwa något i underdånighet at påminna wid Kongl. Maj:ts nådige remiss af then 3 sistl. November för advocatfiscalen i Swea hofrätt *Johan Reftelius*, med mindre han efter thess underdånige ansökning ju må blifwa assessor therstädes, med sin förra lön, men som *Hans Kongl. Maj:t* then 22 October sistl. och således förut genom utdrag utur rådsprotocoll förunt då warande härads-höfdingen *Adlermarck* assessorsbeställning uti Swea hofrätt, och riksens ständer, uppå erhållen³ communication theraf, förklarar sig therwid icke hafwa något i underdånighet at påminna, samt bemälte *Adlermarck* efter riksens

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 229.

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 28.

³ Enl. konc., renskr. *anhållan*.

ständers afgångne underdånige skrifwelse redan århållit Hans Kongl. Maj:ts nådige fullmagt, at åga säte och stämma, näst efter then tå warande yngste assessoren, som war assessoren Robeck, efter hwilken Adlermarck och sitt säte intagit; altså har ridderskapet och adelen sådant hos the andre respective stånden wänligen welat århindra, på thet then för advocatfiscalen Reftelius afgående expeditionen må blifwa så inrättad, som saken sig nu befinner, och icke utfärdas af stridande innehåld, emot Hans Kongl. Maj:ts högstberörde för Adlermarck utfärdade nådige fullmagt; hwilket ståndet tog i behörigt öfwerwägande, men förblef icke thesto mindre wid sitt förra utlåtande för advocatfiscalen Reftelius af then 5 November sistledne.

S. d. Föredrog herr borgmästaren B o b e r g staden Öhregrunds för nya borgmästaren therstädes herr Pehr Ubbman utfärdade riksdagsfullmagt af then 14 September tillika med ett ifrån berörde stad til ståndet stält memorial¹ af then 31 October sistl., n:o 230, tom 1, hwaruti wederbörande anhålla, at bemålte theras borgmästare måtte til säte och stämma i ståndet warda intagen, läggandes herr borgmästaren B o b e r g munteligen dertil, at som han thessutom har tre städer, at wara riksdagsman före, så intercederar han för herr borgmästaren Ubbman, at få succedera sig i riksdagsmanssysslan för Öhregrunds stad, äfwen som det skiedt uti borgmästarebeställningen therstädes; och ehuruwål herrar borgmästarna H o l l s t e n , Pihl och L a n g e , härutinnan biföllo herr borgmästaren Boberg, så mycket mera, som sådant skier tota die på riddarehuset, at capita familiarum, enär the ankomma, fast det wore emot riksdagens slut blifwa på riddarehuset admitterade; dock som herrar rådmän B l o m , Westeen och Modeen påstodo, at detta ärendet måtte remitteras til ståndets herrar deputerades utlåtande, som warit förordnade at öfwerse riksdagsfullmagterne och herr borgmästaren Plomgren tyckte underligt wara, at en borgare ej kan blifwa riksdagsman, innan han warit borgare och betalt borgerliga utskylder uti 7 år, men at en magistratsperson deremot skall få stiga in uti ståndet, så färsk han är. Så proponerade herr j u s t i t i æ b o r g m ä s t a r e n o c h t a l e m a n saken, efter de flästas mening, at här öfwer måtte ordenteligen voteras. Kommandes de at skrifwa ja på sina sedlar, som wilja at herr borgmästaren Ubbman nu straxt skall intagas i ståndet til säte och stämma, men de åter at skrifwa nej, som wilja, at detta ärendet skall först gå til ståndets herrar deputerades utlåtande, som sitta öfwer riksdagsfullmagterne. Hwarpå voteringen gick för sig ock slog således ut, at 16 röster allenast utföllo för ja, men deremot 27 röster för nej, hwarpå skrifterne remitterades til ståndets herrar deputerade, som

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 230.

förstärktes med herrar rådmän B l o m och Westen, samt med herr Forssman i the hemreste ledamöternes ställen.

S. d. Lät borgareståndet sig föredragas siette delen af thet uti riksens ständers allmänna beswårsdeputation författade project¹ til Kongl. Maj:ts nådige resolution på borgareståndets underdånige allmänna beswår wid påstående riksdag och stadnade theröfwer uti thet utlåtande som för hwarje § härefteråt finnes antecknat; hwilcket med the öfrige respective stånden til gunstbenägit bifall hörsamt, tienst och wänligen communiceras.

44 §. Om ledamöter i accisrätterne bifalles.

25 §. Om bleckeblad och bottnkoppar.

52 §. Om convoijcassan.

36 [§.] Om obetalte frakter sedan sista kriget.

Thesse 3:ne §§ kunna slutas ut, eftersom secrete utskättet redan låtit afgå särskilte underdånige expeditioner therom til Hans Maj:ts.

38 §. Om engelske caperiet. Bifalles.

66 §. Städernes enskylte och allmänna privilegiers handhafwande. Bifalles.

S. d. Uplästes

1:o Riksens ständers secrete handels och manufacturdeputations berättelse och betänkande² af then 4 November sisl. n:o 30, tom 7, angående riksens ständers manufacturcontoirs räkenskaper,

2:o Riksens ständers secrete utskotts extractum protocoll³ af den 24 November nästweke, n:o 43, tom 2, angående de anmärckningar, som blifwit gjorde öfwer Deras Excellenciers herrar riksens råds grefwe Jacob Cronstedts, baron Åkerhielms, grefwe Arvid Posses och Anthon Wrangels uti ett wist mål samfällt, och baron Åkerhielms uti en annan sak enskylt förde rådslag, men i synnerhet herr riksrådet Åkerhielms i underdånighet begärte afskied samt

3:o wälbemalte secrete utskottsprotocolls utdrag⁴ af then 26 dito, n:o 44, tom 2, och deruti gjorde ytterligare föreställning, om secrete utskättets hafde afsikt, med sit förra til riksens ständers plena afgifne extractum protocoll³ af den 15 Julii sisl. med mera, wid hwilcket alt borgareståndet icke hade något widare at påminna, än at ståndet för sin del icke kan samtycka dertil, at herr riksrådet Åkerhielm må få behålla sin lön eller undfå någon pension, utan profwar skäligit, at förberörde betänkande och extracta protocoll³ til alla delar bifalla, med

¹ Borgarståndets arkiv, R 1303, Allmänna beswårsdeputationen, nr 68.

² Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 30.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 43.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 44.

tillägning, at denna sistnämde secrete utskottets föreställning af then 26 November sistl., äfwen må igenom trycket allmänt kunniggöras, som med the öfrige respective stånden hörsamtienst- och wänligen communiceras.

Men herrar borgmästarne Mollin och Wetterblad förklarade sig icke kunna taga del i ståndets gjorde anmärkning och gifne afslag på Hans Excellences herr riksrådets baron Åkerhielms ansökning, at få behålla sin lön, eller undfå pension.

Sedan deputerades herr borgmästaren Plomgren til ridderskapet och adelen, at, näst ståndets hörsamma hälsning, gifwa ridderskapet och adelen wid handen, i hwad slut ståndet stadnat öfwer the nyss afgjorde trenne målen, kommandes herr borgmästaren efter någon stund tillbaka med berättelse, at ridderskapet och adelen sådant med tacknämlighet uptagit.

Therefter uplästes ett utdrag af protocollet,¹ som i dag blifwit hållit i Swea hofrätt af innehåld, n:o 231, tom 1, at emedan kongl. hofrätten, som af Hans Kongl. Maj:t genom bref² af then 24 September innewarande år, i nåder blifwit befalt, at til närmare undersökning sig företaga, the emot manufacturisten Abraham Hedman och bonden samt riksdagsmannen Jonas Nilsson jämte the flere angifne mål, och them med laga slut afgjöra, funnit sig i anseende til the emot riksdagsmannen Erich Jöransson ifrån Jämteland, wid undersökningen yppade graverande omständigheter, föranlåten, at honom Erich Jöransson låta i säkerhet inmana, hwilket ock i dag skiedt. Ty har kongl. hofrätten efter sin skyldighet och likmätigt 23 § i 1723 års riksdagsordning bordt gifwa sådant samtelige riksens ständer i hörsamhet wid handen.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänkande³ af then 27 October sistl. jämte project⁴ til en förordning för skiepsclarerare, n:o etc —⁵, hwilket alt borgareståndet fant godt at bifalla som med the öfrige respective stånden hörsamtienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers justitiæ och bergsdeputationers betänkande⁶ af den 20 Octobris sistl., n:o 30, tom 4, angående förslag wid bergs och brukshanteringen, tillika med ett project⁷ til en ny förlagsordning, samt riksdagsmannens Wilhelms Pehrssons särskilte mening⁸ och bergsdeputationens utlåtande theröfwer igenom

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 231.

² Ridderskapets och adelns arkiv, R 94, Allegater, nr 536.

³ Prästeståndets arkiv, R 892, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 31.

⁴ Prästeståndets arkiv, R 892, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, Bilaga till nr 31.

⁵ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 30.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, Bilaga till nr 30.

⁸ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, Bilaga till nr 30.

utdrag af protocollet, hållit then 3 September nästförtgående n:o etc ¹. Och fant ståndet godt, at låta 13, 14 och 15 §§ utaf berörde betänkande tils vidare hwila, men alt det öfriga at bifalla.

Onsdagen then 2 December

S. d. Uplästes ammiralitetscapitainens och riksdagsfullmäktigens för Stockholmsescadern G. Wallrawes memorial² af then 20 November sistl., n:o 232, tom 1, angående 49 § i krigsbefällets allmänna besvär,³ om fri skiuts wid afräknings och recruteringsmöten inom compagniet, för de flaggmän och capitainer af amiralitetet, hwilckom roteringscompagnierne anförtrorde äro, enär bemälte compagnier gå til 40 à 50 milar och derutöfwer.

Och emedan ridderskapet och adelen redan then 24 Julii sistl. hade bifallit berörde punct i krigsbefällets allmänna besvär och prästeståndet then 1 hujus capitaine Wallraves memorial, så fant jämwäl ståndet godt, at sig med förbemälte 2:ne respective stånd härutinnan förena.

Therefter föredrogs enkefruarnes J. E. von Bratts, Hedvig Helena Majjdells och Anna Catharina Crusbiörns suppliquer, om pensioner efter sine afledne män, hwilcka remitterades til riksens ständers secrete utskott.

S. d. Lät borgareståndet sig föredraga projectet⁴ til Kongl. Maj:ts nådige resolution på prästerskapets underdånige besvär wid innewarande riksdag, och fant godt at sig theröfwer utlåta, som följer:

Neml. 2, 3, 4, 5, 7, 9 och 11 §§ i förra delen biföllos, n:o 5, tom 8, men then 6 § i senare delen håller borgareståndet före, böra aldeles inrättas efter hosgående kongl. bref, af den 5 November 1686, hwilcket med the öfrige respective stånden hörsamt, tjenst och wänligen communiceras.

I lika måtto uplästes riksens ständers deputations öfwer finska ärenderna afgifne betänckande⁵ under then 27 Julii sistl., n:o 23, tom 6, angående allmogens riksdagsfullmäktiges ifrån Österbottn gjorde ansökning⁶ om utfärdande af the för allmogen hos kongl. kammarcollegium återstående skattebref, samt skattläggningsmethodens öfwerseende, hwarå ridderskapet och adelen then 5 No-

¹ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 232.

³ Lant- och sjömiliteieconomideputationens arkiv, R 2928, Skrifter och handlingar, fol. 110.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1303, Allmänna besvärdeputationen, nr 72.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 23.

⁶ Se Bondeståndets arkiv, R 1865, Allmogens allmänna besvär, § 56, sid. 107–108. Tryckt i Bondeståndets protokoll 1746–47, bil. 17, sid. 804.

vember sisl. resolverat, at betänkandet bifalles på det sättet, at kongl. kammarcollegium anbefalles, at i giörligaste måtto skynda, så wäl med de för allmogen i Finland och Österbottn, ännu återstående skattekiöp och skattläggningars afslutande, som den för Österbottn i gemen projecterade skattläggningens methodens öfwerseende och uppgifwande til Kongl. Maj:ts nådige fastställande. Och som prästeståndet i går hade bifallit detta ridderskapets och adelens utlåta[nde],¹ så fant ock ståndet godt, at sig med desse respective stånden härutinnan förena.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta deputations betänkande² af then 26 Februarii sisl. n:o 45, angående lieutenanten Pehr Hilleströms ansökning³ om befordran, hwilcket ridderskapet och adelen then 14 October sisl. hade bifallit med then tillagging, at lieutenant Hilleström hälst måtte befordras til någon auditeurs-syssla eller annan beställning wid civilstaten. Och ehuruwäl prästeståndet d. 17 September sisl. hade simpliciter bifallit betänkandet, dock som bondeståndet i går hade bifallit betänkandet, med ridderskapets och adelens tillagging, så fant ståndet det godt, at giöra det samma, som behörigen påskrefs.

S. d. Föredrogs femte och sista delen af allmogens allmänna beswär, n:o 10, tom 8, och pröfwade borgareståndet godt at bifalla projectet⁴ til Kongl. Maj:ts nådige resolution på de deruti omrörde §§. naml. 56, 45, 113, 84, 86, 109, 105 och 22 §§. Och ehuruwäl det ärbara bondeståndet förment, at åtskillige §§ af allmogens allmänna beswär kunde aldeles gå ut, så håller dock borgareståndet före wara bättre, at de för underrättelse skull i framtiden blifwa qwarstående.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande⁵ af then 30 sisl. n:o 31, tom 4, angående några angelägenheter, som röra Ädelfors gullwärc, tillika med öfwerhoffjägmästaren Paulis therwid under then 5 Aug. sisl. ingifne påminnelser.⁶ Och ehuruwäl ridderskapet och adelen den 9 October sisl. hade bifallit berörde betänkande, dock som bondeståndet genom protocollsutdrag⁷ af den 19 Augusti sisl., vide n:o 43, hade förklarar sig för sin del så mycket mindre dertil kunna samtycka, som hwad först then til kohlbriestens stoppande föreslagne räntornes samt the ständige personelle afgifternes förwandling i kohl, wed och annan betiening för gullwärcet angår, utaf the närmast thertil belägen augmentshem-

¹ Enl. konc.

² Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, nr 45.

³ Sekreta deputationens arkiv, R 2881. Memorialer och handlingar, nr 47.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1303. Allmänna besvärdeputationen, nr 77.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 31.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, Bilaga till nr 31.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 43. Jfr. sid. 711, not 2.

man uti Aisheda, Åkna, Skire, Hwetlanda, Skieda och Lenhults sochnar, dymedelst, utom det allmogen sättes i ganska eftertänkeligt twång, wederbörande rusthållare skulle stängas ifrån then them tillhörande lageliga disposition öfwer the til rusthållens understöd anslagne augmentshemman, samt sielfwa indelningswårket jämwäl lätteligen underkastas en skadelig rubbning; och hwad sedan inlösandet af the 1½ skattehemman i Germundery by beträffar, som deputationen funnit til gullwårkets behof böra skie af cronan, så har bondeståndet funnit, at sedan berörde 1½ hemman blifwit klanderlöst försålde, upbudne och äfwen innan någon författning kan giöras lagståndne, sådant nu mera, utan wederbörande ägares samtycke och med honom therom träffad afhandling icke heller kan låta sig giöra; i anseende hwartil borgareståndet jäwäl fant godt, at härutinnan instämman med bondeståndets förberörde utlåtande, hwilcket ock prästeståndet i går hade giordt.

S. d. Uplästes bibliothecariens Johan Bäckströms memorial¹ och gjorde ansökning, n:o 233, tom 1, at ärhålla ett öre kopp:mt af hwarje matlag, betient, dräng eller gesäll, under sin disposition under namn af bibliotheksöre, til scholæböckers öfwersättiande och wettenskapernes upodlande på swänska språket, hwarå resolverades: At borgareståndet will til detta behof, så wida the öfrige respective stånden härmed instämman, til nästa riksdag årligen betala ett öre kopparmynt af hwart matlag i städerne under namn af bibliotheksöre, dock at både arbete och medel komma at stå under Kongl. Maj:ts och riksens cancelliecollegii upsikt och disposition, så at i fall bibliothecarien Bäckström ej finnes nog pålitelig til berörde arbete och syssla, då en eller flere dertil skickelige ämnen af wälbem:te kongl. collegio dertil utses och antagas, så at ändamålet lika fult må winnas.

Sedan föredrogs och bifölls kammarrådets E. Hauswolffs memorial² om privilegium på ett lotterie af 15 000 lotter à 12 dlr kopp:mt lotten; men deremot afslogs riksens ständers kammar- oeconomic och commercedeputations betänkande,³ angående capellmästaren Brants ansökning om ett lotteries inrättande til orchesterns befordran.

Som det gafs ståndet wid handen, at ridderskapet och adelen hade anledning af ståndets utfärdade protocolsutdrag under then 5 sistl. November, redan utnämnt sina ledamöter til riksens ständers commission öfwer borgmästarens Nils Kyronii sak, så anmodades ståndets herrar electorer, at i eftermiddag träda til hopa och likaledes utvälja ståndets ledamöter til berörde commission.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 233.

² Ridderskapets och adelns arkiv, R 94, Allegater, nr 594.

³ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 3. Jfr. sid. 238, not 1.

S. d. Uplästes fru G. W.¹ Leijonsteens memorial,² at hennes moder afl. ammiral-
itetscapitainens och commendantens Georg Wilhelm Leijonstens enka måtte få sin
fulla fordran af 3075 dlr samt betalt, för det hennes fader i lifstiden år 1718 har
beklädt ett compagnie båtsmän til Kongl. Maj:ts och cronans tjenst, hwilket rid-
derskapet och adelen then I hujus hade bifallit och til riksens ständers secrete ut-
skott remitterat, men prästeståndet til Hans Kongl. Maj:it hänskuttit, med under-
dånig anhållan, at denne enka kunde så snart det sig göra låter, til nådigt slut
förhulpen warda. Hwarmed ståndet äfwen för sin del fant godt at instämma.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations
betänkande³ af den 1 September sistl., n:o 31, tom 7, angående det til kongl. landt-
materiecontoiret lemnade förskott til swänska provinciechartornes utgifwande,
hwilket borgareståndet fant godt at bifalla, som med the öfrige respective stånden
hørsamt, tjenst och wänligen comuniceras.

Sist och emedan til i morgon är anslagit plenum, så hos samtelige respective
ständen, som uti secrete utskottet, så at inga deputationer komma at sittiä, så an-
modades herrar borgmästarne Plomgren, Forsten, Uglä och Boberg, at i efter-
middag af de oafgjorde målen i cancelliet utsöka the samma, som i morgon sko-
la in pleno företagas hwaröfwer en förteckning innanföre på ståndets dörr til be-
hörig underrättelse kommer at anslås, skolandes ogilt wara hwad som thessutom
föredrages.

Och som tiden war förliden, så skildes ståndet åt.

Torsdagen then 3 December

S. d. Uplästes riksens ständers justitiædeputations betänkande⁴ af d. 19 October
sistl., n:o 18, tom 4, om then genom trycket utkomne samling af kongl. stadgar,⁵
angående Sweriges rikets commerce, politie och oeconomie, med mera, hwilket
borgareståndet fant godt at bifalla och til riksens ständers secrete utskott remittera,
som med the öfrige respective stånden hörtsamt, tjenst och wänligen commu-
niceras.

¹ Härmed avses någon av Georg Wilhelm Leijonstens tre överlevande döttrar: Anna Magdale-
na, Eleonora Maria eller Sofia Lovisa.

² Ridderskapets och adelns arkiv, R 93, Allegater, nr 403.

³ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 31.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1299, Justitiædeputationen, nr 18.

⁵ *Samling utaf Kongl. bref, stadgar och förordningar angående Sweriges rikets commerce, pol-
itie och oeconomie uti gemen, ifrån åhr 1523 in til närvarande tid.* Utg. Av A. A. von Stiern-
man, 1, 1523–1632, Stockholm 1747.

S. d. Ankom ridderskapets och adelens utlåtande af then 2 hujus, uppå ståndets protocollsutdrag af then 5 November sistl. angående borgmästarens Kyronii sak, af det innehåld, at ridderskapet och adelen bifaller ståndets extractum protocollii, med then tilläggning, at denne commission ofördröjeligen må sättia sig, och sedan skynda med detta målets afgjörande, innan riksdagens slut, hafwandes ridderskapet och adelen redan utnämt sina ledamöter dertil. Och som prästeståndet samma ridderskapets och adelens utlåtande i går jämwäl hade bifallit, samt dertil likaledes utnämt sine deputerade, så blef det å ståndets wagnar behörigen påskrifwit och til bondeståndet afsändt, samt efter electorernes wal följande constitutorial för ståndets herrar ledamöter utfärdat:

S. d. Emedan the öfrige respective stånden behagat gifwa sitt bifall til borgareståndets extractum protocollii af then 5 November sistl. och thess theruti gjorde föreställning, om en commissions förordnande af alla fyra stånden, som har at lageligen ransaka och döma, öfwer den på conceptet til en wiss riksens ständers tilärd expedition, skiedde ändring och maculatur, med mera deraf härrörer, altså blefwo nu efterföljande riksdagsfullmäktige, likmätigt electorernes wal, å borgareståndets wagnar til ledamöter i berörde commission förordnade, neml. justitiæborgmästaren ifrån Giötheborg, herr Paul P. Ekerman, borgmästaren ifrån Sahla herr Erich Ugglä och rådmannen ifrån Jacobstad herr Lars B l o m .

S. d. Förordnades justitiarien och riksdagsfullmäktigen ifrån Ahlingsåhs herr Paul Ekman, samt rådmän och riksdagsfullmäktigen ifrån Åhmäl herr Anders Amelberg, at å borgareståndets wagnar biträda the öfrige respective ständens herrar deputerade, som i anledning af 5 § uti projectet til en ny förordning¹ om lurenträgeriers hämmande, samt högwördige prästeståndets deröfwer gifne utlåtande genom protocollsutdrag af then 14 October sistl. komma at sammanträda och tilse, hwad utwägar finnas kunna, så wäl å then ena sidan til lurendrägeriewarors behöriga ärtappande, som å then andra til allmänna säkerhetens bibehållande på resor och wägar i lofl. ärender.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer ärenderne, som angå storfurstendömet Finland, förordnade deputations betänkande² af then 27 April sistl. no 24, tom 6, om fri disposition för consistorium academicum i Åbo af de samma academie donegade och till statens aflönande anslagne hemman, hwilcket borgareståndet biföll.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, Bilaga till nr 17.

² Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 24.

S. d. Uplästes och bifölls riksens ständers öfwer ärenderne, som angå storfurstendömet Finland, förordnade deputations betänkande¹ af then 29 Maii sistl., n:o 25, tom 6, om befrielse för Wöro och Nycarleby sochnars allmoge ifrån det dem förledit år, ålagde kohlande til Kimo bruk, samt uphäfwande af det förbod, som dem blifwit gjordt, at tilwårcka tiära.

S. d. Uplästes riksens ständers landt och sjömilitiæ oeconomic deputation betänkande² af then 12 September sistl. n:o 19, tom 5, öfwer 9 § af kongl. krigscollegii riksdagsberättelse,³ angående inroterade capellansboställens befrielse ifrån knekte och båtsmanshåll, med mera, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective stånden hörsamt, tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes och bifölls riksens ständers landt och sjömilitiæoeconomic deputation betänkande⁴ af then 3 Augusti sistl. n:o 20, tom 5, angående Wadstena krigsmanshus befrielse för tull och accis af det, som til gratialisternes spisning årligen uphandlas och inom krigsmanshuset förtäres, med mera.

S. d. Uplästes riksens ständers justitiædeputation betänkande⁵ af then 12 Februarii sistl. n:o 19, tom 4, angående directionens öfwer ecclesiastiquewärcket i Lappmarckens riksdagsberättelse, hwilcket borgareståndet fant godt at bifalla.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar- oeconomic och commercedeputation betänkande⁶ af then 30 Junii sistl., n:o 49, tom 3, öfwer riksdagsfullmäktigens för Luleå stad hr rådmannens Petter Kråkas memorial,⁷ angående lappmarckshandelen, med mera, hwilcket ridderskapet och adelen then 19 Augusti och prästeståndet i dag bifallit, samt likaledes af borgareståndet bifölls.

S. d. Ankommo 2:ne deputerade ifrån prästeståndet, nemligen herr kyrkioherden doctor Hauswolffs och herr kyrkioherden E k m a n gifwandes ståndet, näst wänlig hälsning, wid handen, at prästeståndet hade anmodat sin taleman, at i morgon conjunctim med herr landtmarskalken och the öfrige respective talemännen träda up til Hans Kongl. Maj:jt och i underdånighet begära, at riksdagen må aflåsas then 9 hujus.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 25.

² Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömiliteeconomie deputationen, nr 19.

³ Lant- och sjömiliteeconomie deputationens arkiv, R 2928, Skrifter och handlingar, fol. 616–620.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömiliteeconomie deputationen, nr 20.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1299, Justitiedeputationen, nr 19.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 49.

⁷ Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, li, fol. 696–698.

I lika måtto ankom riksdagsman Otto Olofsson med en annan sin kammerat, och, efter anmäld hälsning ifrån bondeståndet, berättade, at bemälte stånd hade conformerat sig med prästeståndet, angående riksdagens slut.

Herr justitiæborgmästaren och talemän lät förstå, at ståndet hade förmodat, det samtelige talemännen skulle först hafwa confererat härom med hwarannan, innan sådant i ståndens plenis blifwit föredragit, men som det icke skiedt, så wil ståndet taga then anmälte propositionen i behörigt öfwerwägande, hwarpå the deputerade, efter undfångnen återhälsning hwar til sitt stånd, afträdde, och i öfrigit beslöts, at herr talemän skall härom i afton conferrera med herr landtmarskalcken och de öfrige talemännen, så at inga ensidiga steg til riksdagens afbrytande, innan the angelägnaste riksdagsärenderne blifwit afgjorde, måge tagas och i fullbordan gå.

S. d. Uplästes riksens ständers herrar deputerades memorial¹ af then 5 Junii sistl. tillika med ett project til en ny instruction för riksens ständers urskillningsdeputation på riksdagarne hädanefter, n:o 1, tom 8, wid hwilcket borgareståndet fant nödigt giöra följande anmärckningar:

Uti ingressen och 1:sta § böra de orden: *och egentligen at pröfwa* til ock med de orden *riksdagsärender eller ej*, gå ut, emedan bepröfwandet ankommer på deputationens och ståndens fleste stämmor, enligt then 6 §. Det öfrige af denne § tillika med 2 och 3 §§ biföllos, wid 4:de § och de orden *directe anmäler* tillägges *och således går urskillningsdeputationen aldeles förbi*, dessutan synes de projecterade böterne af 1 000 dlr samt åtminstone böra modereras til 300 dlr samt.

5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 §§ biföllos.

Wid 13 § och de orden, *i anseende til enskilte ansökningar*, tillägges *i anseende til enskilte personers ansökningar*.

14, 15, 16, 17, 18, 19 och 20 §§ biföllos.

21 § inrättas efter nya chartæ sigillatæförrordningen.

Wid 22 § och de orden, nemligen thet som rörer ett helt *stånds läns* tillägges *stads, härads* och *menighets* interesse.

23, 24 och 25 §§ biföllos.

Beträffande then sista eller 26 § så ehuruwäl borgareståndet icke will något påminna emot den förmohn, som riddarhusfiscalen deruti blifwit tillagd, håller dock ståndet före, at de öfrige ^{2/3} delarne af böterne böra disponeras af urskill[n]ingsdeputationen² til fattige och nödlidande, af alla stånd; det öfrige af

¹ Borgarståndets arkiv, R 1303, Urskillningsdeputationen, nr 1. Jfr. sid. 294, not 5.

² Enl. konc.

memorialet och projectet bifölls, hwilcket med de öfrige respective stånden hörsamt, tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers justitiæ samt kammar oeconomic och commerce-deputationers gemensama betänkande¹ af then 29 Maii sistl. n:o 20, tom 4, angående medel och utwägar til lag och förordningars nogare efterlefnad och wärckställighet, hwilket borgareståndet fan godt, at i så måtto bifalla, nemligen:

1:o At icke allenast det uti betänkandet omrörde sammandrag eller systeme af våra politie, commerce och oeconomic förordningar, må af kongl. lagcommis-sion, samt flere dertil adjungerade, witra och lagfarne män, til nästa riksdag utarbetas, utan ock enär några förklaringar öfwer förordningar hadanefter komma at utfärdas, at då sielfwe förordningarne måge helt och hållit förnyas, på sätt, som deputationerne föreslagit.

2:o Borgareståndet har icke eller något therwid at påminna, at ju theas excellencier herrar riksens råd, måge anmodas, at hadanefter wid landshöfdingeförslags upsättjande, förnämligast hafwa afseende på personernes skickelighet, så at de endast och i giörligaste måtto dertil befordras, hwilcka äga de egenskaper, som äro oumgängelige för en rättskaffens landshöfdinge, samt at ingen tour och enciennité för sig sielf och allena, bör wara gällande, om den ej är säkert beledsagad med tilräckelig kundskap och ärfarenhet, i hwilcken händelse den bör hafwa preferencen, som äger tour och enciennité, enligt regeringsformen.

3:o Finner borgareståndet nogsamt, at landsfiscalernes wilkor böra förbättras, om dugelige ämnen, som äga insikt uti lagfarenheten, räkenskapswärcket och landthushållningen, sig dertil skola anmäla och blifwa befordrade. I hwilcket afseende ståndet håller före, at lönen för hwardera bör utsättas til 200 dlr samt årligen af justitiæstatens öfwerskottsmedel, på den så kallade lagmans och häradshöfdingeräntan, och på et desse tienster wid förefallande öpningar måge med skickelige och drifwande personer kunna besättias, böra herrar landshöfdingarne, til hwarje ledigt rum hos wederbörande kongl. hofrätt föreslå 3:ne af de sökande, ägandes hofräten deraf sedermera at wälja och meddela sin fullmagt åt den skickeligaste och wärdigaste. Men hwad den projecterade rangen för landsfiscalerne och ändring uti titulen beträffar, samt huru the tillika wid extraordinarie domaresysslan måge brukas med mera, så kan borgareståndet för sin del dertil icke samtycka, emedan det förra är onödigt och det senare för dem uti theas utom thess nog trägna och ansvariga ämbetes sysslor, hinderligt; kunnandes det giöra tilfyllest, at de få någorlunda tilräckelig lön, utom sin andel

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Justitiedeputationen, nr 20.

af sakören, samt efter skickelighet och förtienster hafwa at förwänta en skälig och anständig befordran.

Sluteligen bifaller borgareståndet, at en ny instruction för landsfiscalerne må utfärdas, så som deputationerne föreslagit, hwilcket alt med the öfrige respective stånden hörsam. tjenst- och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes ståndets herrar deputerades betänkande¹ n:o 26, tom 1, öfwer twisten emellan Liljenhoffska och Loheska arfwingarne, angående sockerbruket på Södermalm, tyckandes herr borgmästaren Plomgren, at herrar deputerade deruti hafwa för mycket raisonerat öfwer ståndets giöromål i den saken på 1741 års riksdag,² ty så wida expeditionsdeputation emot sin instruction ej kunnat expediera målet på samma riksdag, i anseende til paria vota, eller 2:ne ständs meningar, emot de andra 2:ne stånden, så lærer det icke kunna betaga de nu warande riksens ständer, at å nyo uptaga saken och deröfwer yttra sig efter beskaffenheten.

Herr rådman K i e r m a n erhindrade, at ständerne wäl på 1741 års riksdag hafwa utlåt sig öfwer processen, men ej merita caussæ, och som Hans Kongl. Maj:t i dess höga dom har förklarad Liljenhoffska och Loheska sockerbruket för en bolagshandel, men betagit Liljenhoffska arfwingarne sin andel deruti in natura, och tillagt dem allenast lösen med 5 procent interesse, så synes det wara för sensibelt för enkor och faderlösa barn, om de eij skulle få söka ändring deruti, hälst man wet, hwad corruptioner, som blifwit brukade i denne saken.

Herr borgmästaren B o b e r g förklarade, at samtelige herrar deputerade warit ense om sitt betänkande, undantagande herr borgmästaren Nortman ifrån Skara, som är hemrest och som the deputerades faciendum egenteligen har warit, at yttra sig om processen, likmätigt riksdagsförfattningarne, så hafwa de eij gått in uti meritio, förmodandes, at the deputerade blifwa förskonte för insimulationer.

Herr rådman F a g g o t utlät sig: Saken är ganska öm: Den ena parten är rik och förmögen, men den andra är tiggare, fru Liljenhoff har mist all sin egendom för sin mans gjäld, och nu för det at Loheska arfwingarne hafwa acquiscerat wid kongens dom, så skola Liljenhoffska arfwingarne förlora sin rätt. Kongens dom har förklarad sockerbruket för en bolagshandel, men afskiär Liljenhoffska arfwingarne bolags natur, monne det icke på det närmaste rörer borgareståndet, och är et farligt prejudicat för framtiden.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 26.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 26. Se även Borgarståndets arkiv, R 1263, Protokoll, sid. 949–966, 1262–1267. Tryckt i Borgarståndets protokoll 1740–41, sid. 255–260, 340–343.

Herr borgmästaren **B o b e r g**: Här talas om fattige och rike, samt corruptioner, men hwarcken är jag corrumperad af prevention eller partie, utan har härwid följt riksdagsordningen, samt sakens natur och beskaffenhet, i anseende til processen.

Herr borgmästaren **Finnerus** gjorde ett med herr borgmästaren **Boberg** och begärte proposition om deputerades betänkande får bifall, eller icke.

Herr rådman **Faggot**: Frågan lärer blifwa, om saken är i den belägenhet at hon i anseende til förloppet ej kan uptagas. Skjålet emot består deruti, at kongens dom är wid 1738 års riksdag af 2^{ne} stånd bifallen, och at res således anses för decisa. Men jag är ej af den mening, Ty många händelser kunna wid domstolarne wara passerade, såsom relation, votering och dom upsatt, men i brist af expedition, kan saker å nyo uptagas och ändras, så wida ledamöterna hafwa frihet at ändra sina meningar innan domen blir afsagd. Saken är således ännu hos riksens ständer sub pendentia, och ståndet har på denna grund år 1741 befattat sig med then samma. Låt oss therföre nu säja thet samma som förr, neml. at saken på en riksdag och emedan riksdagens annalkande slut nu hindrar, på nästa riksdag skall af justitiædeputationen å nyo uptagas och riksens ständers plena til sluteligit afgjörande föredragas.

Herr borgmästaren **F i n e r u s**: Jag kunde wäl giöra skillnad emellan processen wid domstolar och hos riksens ständer, men lemnar det och allenast hemställer, om icke Loheska sterbhuset lider i processen, igenom sakens å nyo uptagande.

Herr rådman **A m e l b e r g** biföll herr borgmästaren **Finerus** och förmente, at så litet en ledamot i en domstol kan ändra den i lagen föreskrefne processen, så litet kan ock et stånd ändra den i riksdagsförfattningarne faststälte processen.

Herr borgmästaren **I n g m a n** tykte, at med samma skäl, som ståndet har tagit up saken år 1741, så kan det äfwen skie nu.

Herr borgmästaren **B o b e r g** yttrade sig: Det skall wara mig indifferent, men som ståndet wid 1741 års riksdag har gjordt samma föreställning hos the öfrige respective stånden som herr rådman **Faggot** nu hos ståndet, och the icke therpå reflecterat, så är det ej enligt med riksdagsprocessen, at å nyo rifwa op saken, utan skulle fast mera blifwa et farligt prejudicat.

Och som åtskillige af ståndets herrar ledamöter begärte proposition, så frågade herr **justitiæborgmästaren** och **taleman** om saken skall tagas op eller icke, hwarwid herr borgmästaren **Plomgren** påminte, at proposition måtte skie, om the depuerades betänkande får bifall eller icke, hwilcket skiedde, med tilsägelse, at de som bifalla deputerades tankar, at saken ej skall uptagas, skrifwa ja, men de som bifalla herr rådman **Faggots** mening, at saken skall å nyo uptagas, skrifwa nej, hwarefter voteringen med slutne sedlar för sig

geck, som således utföll at 17 röster befunnos för ja och 28 för nej, i följe hwaraf expeditionen skiedde på följande sätt:

S. d. Uplästes the beswär,¹ som å framledne assessoren Joachim Peter Liljenhofs arfwingars wägnar, hofrättsadvocaten nu mera hofauditeuren Olof Klingström anført, öfwer riksens ständers urskill[n]ingsdeputations² wid thenne riksdag gifne utslag, uppå thess gjorde ansökning om slut uti then sedan 1738 års riksdag hos riksens ständer anhängige sak,³ angående ändring, uti Kongl. Maj:ts höga justitiærevisions dom⁴ af then 4 December 1735 och förklaringen⁵ theröfwer af then 17 Februarii 1737, som innehåller, at ehuruwål Liljenhofska andel i Loheska sockerbruket här i staden på Södermalm icke kunde anses såsom lagligen förwärfwad och bewarad i Loheska arfwingarnes händer, hälst samma andel icke såsom blått lös egendom, utan tillika såsom i fast och på frī grund bygt stenhus och bruk kunde skattas; likwål och emedan then samma såsom et capital i sackerbruket blifwit så wål i Liljenhofs böcker uptagen, som af dess enka, i thet år 1672 uprätade inventario således upgifwen, så borde Loheska sterbhuset til Liljenhoffske arfwingarne betala theras andel af Liljenhofska capitalet 17 700 dlr kopparmynt med 5 procent i interesse ifrån fru Liljenhofs dödstimma år 1694 anhållandes bemålte Klingström, at, som urskill[n]ingsdeputationen⁶ förklarar sig med berörde ansökning, såsom stridande emot riksens ständers resolution⁷ af then 13 December 1734 och Kongl. Maj:ts nådige förordning⁸ af then 22 November 1738 nu mera icke kunna befatta, och således icke skall warit sig lik, i en och enahanda ansökning, hwilcken dess utan icke är något nytt ämne, utan går endast therpå ut, at få weta om Liljenhoffske arfwingarnes i theras med thet stadgade äfwentyret år 1738 anmålte klagan emot Loheska sterbhuset i hufwudmålet, hafwa rätt eller icke, thet bemålte deputations resolution må ändras och sielfwa saken til riksens ständers justitiædeputation remitteras, at å nyo skärskådas och riksens höglöfl. ständers plena föredragas.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 26.

² Enl. konc.

³ Borgarståndets arkiv, R 1246, Protokoll, sid. 1400, 1866–1867, 1890–1892. Tryckt i Borgarståndets protokoll 1738–39, sid. 389, 515–516, 522.

⁴ Rådsprotokoll i justitiærenden, 3 december 1735, sid. 1102–1128 och 4 december 1735, sid. 1132.

⁵ Rådsprotokoll i justitiærenden, 17 februari 1737, fol. 189–191.

⁶ Enl. konc.

⁷ Årstrycket: *Sweriges rikens ständers beslut, giordt, samtyckt och förafskiedadt på den allmenna riksdagen som slöts i Stockholm, den 14 december 1734*. Tryckt i *Modée* 2, sid. 1153–1159. Jfr sid. 193, not 2.

⁸ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts förordning, angående them, som hos riksens ständers wilja anföra beswär öfwer the i Kongl. Maj:ts justitiæ revision utfalne domar och resolutioner, den 22 november 1738*. Tryckt i *Modée* 2, sid. 1355–1357. Jfr sid. 495, not 1.

Borgareståndet hafwer af the wid förra riksdagarne ingifne skrifter och handlingar om thenna saks beskaffenhet sig underrättad gjordt och befunnit, at riksens ständers justitiædeputation wid 1738 års riksdag, til hwars utarbetande målet warit förwist, med thess betänkande¹ theröfwer then 26 Januarii 1739 til plena inkommit, som förmåler, at the fläste ledamöterne i deputation warit af then mening, at Liljenhofska arfwingarne warit obefogade at sig beswära öfwer Kongl. Maj:t förr högstberörde dom af then 4 December 1735 och thess theröfwer then 17 Februarii 1737 i nåder gifne förklaring, samt at the så mycket mindre warit berättigade, at söka införsel eller andel uti Loheska sockerbruket, som the så wäl uti theras til kongl. hofrätten ingifne libell then 26 October 1726 som then i Kongl. Maj:ts höga justitiærevision insinuerade deduction ej annat skolat fordrat af Loheska sterbhuset än the omrörde 17 700 dlr koppmets capital med interesse therpå, ifrån fru Liljenhofs död, hwilket capital med interesse them i konungens dom blifwit tillagt, men at thenne summans betalande Loheska sterbhuset icke kunnat påbördas, i fall Loheska arfwingarne icke hade acquiescerat wid högst bemälte dom, utan ther öfwer beswär anført, emedan merberörde arfwingar genom proscriptionens rubbande skola lidit, så wida Liljenhofske arfwingarnes talan, efter acternes anledning wärkeligen skall warit præscriberad, men althenstund deputationen icke tyckes hafwa tordt befatta sig med sådane lagligen fastälte quæstioners bepröfwande, thet ock thessutom finnes, at en del af justitiædeputations ledamöter hwilcke med theras excellencier herrar riksens råd, som uti justitiærevision öfwer saken sutit, warit i så nära skyldskap at the uti ett annat beswärs mål, enligt 13 cap. rättegångsbl. sielfmante ifrån deputationen afträdt, men hwarcken opåminte, eller på then klagande partens ärindran, ifrån thenne sak sig afhållit, ej eller något utslag öfwer jäfwet gifwit, ty har borgareståndet redan wid riksdagen år 1741 i anseende til slike felaktigheter i rättegången förklarar betänkandet såsom kraftlöst böra anses. Och som Liljenhofska saken under thet för the beswärande stadgade äfwentret af riksens ständer år 1738 blifwit antagen, men förre riksdagar icke så avsluten, at deraf någon expedition kunnat följa, hwilcket ock både 1738 och 1741 årens riksdagar är lemnat expeditionsdeputation til swar, enär dess ledamöter hwar hos sitt stånd härom förfrågan gjordt, saken jämwäl sedermera i urskill[n]ingen² 1743 års riksdag är bewakad och antagen, samt til riksens ständers plena remitterad, altså och emedan äfwen denne sak, som wid förra riksdagar kommit at stadna sub pendentia litis & judicii, efter all rättegångs grund, ju måste af riksens ständer, som nu bestå af andre och nye personer, vite och på ett

¹ Borgarståndets arkiv, R 1255, nr 701, Justitiædeputationen.

² Enl. konc.

ordenteligit sätt å nyo skärskodas och bepröfwat, utan at de nu warande ständer, som skola både giöra, fastställa och expediera dom eller slut i saken, behöfwat å binda sig wid the meningar, och utlåtelse, som de förre riksens ständer in aliis personis wid denne sak hafwa lemnat och yttrat. Fördenskull fant borgareståndet för sin del denne sak wara af den beskaffenhet, at den bör å nyo til skärskådande uptagas och bepröfwat, hwilcket som det på denne riksdag ej, för tidens korthet, låter sig giöra, så åligger thet Liljenhofske arfwingarne sig härom i urskill[n]ingsdeputationen¹ nästa riksdag anmäla, hwarefter detta mål kommer å nyo af justitiædeputation hufwudsakeligen at uptagas, bepröfwat och til riksens höglofl. ständers slutelige afgjörande at refereras. Hwilket med the öfrige respective ständen hörsamt tjenst och wänligen communiceras.

Och som kläckan war ett slagen, så skildes ståndet åt.

Lördagen then 5 December

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet² hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 23 Octob. sistl. n:o 57, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:t i nåder bifallit kammarherrens och ordinarie notariens i kongl. Swea hofrätt Carl Ridderstolpes underdånige ansökning³ at blifwa hugnad med säte och stämma, som extraordinarie assessor i bemälte hofrätt, med dess nu innehafwande lön, til dess någon assessorslön kan wara ledig, hälst sådant äfwen kan lända thess gamle fader vice ammiralen Ridderstolpe på ålderdomen til hugnad och nådebelöning för dess redan i femtio år Kongl. Maj:t och kronan gjorde trogne tjenester. Och som the öfrige 3:ne ständen redan then 3 November sistl. förklarar sig härwid ej hafwa något i underdånighet at påminna, så fant ståndet för sin del jämwäl godt, at med Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag härutinnan instämma.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta utskotts extractum protocolli⁴ af then 3 December sistl. n:o 45, tom 2, tillika med then af wälbemälte secreta utskott förordnade commissionens dom⁵ öfwer för detta handelsmannen Christopher Springer, wid hwilcken borgareståndet icke hade något vidare at påminna, än at den samma må genom trycket allmänt kundgiöras. Ty ehuruwäl herr borgmästaren I n g m a n härwid upsteg och anhölt, at Springerska namnet måtte förskonas ifrån sa-

¹ Enl. konc.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 57.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 57.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 45.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, Bilaga till nr 45.

ken, emedan Ingmans fru är sysslinge med denne Springer och hon tillika med många flere, som hafwa samma namn, men äro oskyldige i hans brott, eljest skulle komma derigenom at lida, beropandes sig derwid på Daniel Svenssons och Axelssons exempel, som för sina familiers skull måste aflägga sina tilnamn, så förblef dock ståndet wid sitt redan fattade slut härutinnan, eftersom domen af secrete utskättet allenast blifwit upgifwen til riksens ständers plena ad notitiam och Springers straff icke kunde lända hans oskyldige slägt til förklening, så wida hwar bör sitt brott ensam böta och umgälla.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet¹ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 22 October sisl. n:o 58, tom 2, angående häradshöfdingen Jon Ekmans och vice häradshöfdingens baron Fri[e]drich² Otto Wrangels hos Kongl. Maj:t gjorde underdånige ansökningar,³ at den förre i anseende til thess långlige tjenst, samt analkande ålder och knappa wilkor, måtte jämte nådigt afskied af assessor, samt lika heder med assessorerne i kongl. hofrätterne, til baron Wrangel få afträda sin innehafwande häradshöfdingebeställning, hwartil Hans Kongl. Maj:t i nåder samtyckt, och som ridderskapet och adelen, samt prästeståndet then 3 November sisl. förklarar sig wid förbemalte Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag icke hafwa något i underdånighet at påminna. Så fant ståndet godt, at äfwen för sin del dermed aldeles instämma.

S. d. Ankom prästeståndets utlåtande af detta dato, angående borgareståndets extractum protocolli af then 19 Augusti sisl. öfwer Flemmingska herrar arfwingarnes sökte ärsättning för det bortmiste Saris godset i Lifland, af det innehåll, at prästeståndet instämmer med borgareståndet på det sättet, at bemalte arfwingar, skola af den utsedde fond undfå i penningar för Saris godset wederlag, som af kongl. kammарcollegio kommer at uträknas, högre för hwart obserland, än the öfrige ingermanländske familierne redan fått, emedan Flemmingska arfwingarne äga bättre rätt, dock tillses at betalningen ej beräknas för flere obser, än wärkeligen warit i deras possession då fientelige invasionen skiedde.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet⁴ hållit i kongl. rådkammaren then 11 November sisl. n:o 59, tom 2, angående landshöfdingens i Skaraborgs län friherre Gabriel Falckenbergs hos Kongl. Maj:t gjorde underdånige ansökning,⁵ at i an-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 58.

² Enl. konc.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 58.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 59.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 59.

seende til dess swaga hälsa och aftagande krafter erhålla nådigt tilstånd, at framdeles, om et år sedan någre i länet påbegynte anstalter äro til ända bragte, få afträda dess innehafwande landshöfdingeämbete, til sin son lagmannen Gabriel Falckenberg, hwartil Hans Kongl. Maj:t gifwit dess nådige bifall och derjämte i nåder befalt, at detta med riksens ständer skulle communiceras. Borgareståndet tog berörde mål i behörigt öfwerwägende, och ehuruwäl ståndet i underdånighet instämmer med Hans Kongl. Maj:ts nådige wälbehag, så at lagmannen Gabriel Falckenberg må framdeles på ofwanförmälte sätt få succedera sin fader landshöfdingen i Skaraborgs län, baron Gabriel Falckenberg, dock som krigsrådet grefwe Adolph Mörner och kammarrådet baron Carl¹ Gustaf Rålamb, hwilcka äro bekante, både för skickelighet och förtienster, sig wid detta tilfället hos riksens ständer jämwäl hafwa anmält,² så håller borgareståndet före, at the tillika hos Hans Kongl. Maj:t kunde i underdånighet recommenderas til nådig åtanka och befordran wid andra eller tylike förefallande öpningar, som med the öfrige respective stånden til gunstbenägit bifall hörsamt- tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Företrädde efter behörig anmälan lagmannen Liljeberg och öfwerlefwererade ett utdrag af protocollet³ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 13 November sistl. n:o 60, tom 2, angående dess broders kammarherren och häradshöfdingen Anders Daniel Liljebergs underdånige ansökning,⁴ at i anseende til thess 18-årige tjenstetid, med någon bättre tour och förmån allernådigst warda ihugkommen. Och som Hans Kongl. Maj:t i nåder förklarar sig så mycket häldre skola se bemälte häradshöfdinge uti denne dess underdånige ansökning hulpen, som Kongl. Maj:t så wäl eljest, som i synnerhet under den tiden, har tient för auditeur wid Kongl. Maj:ts lifdrabanter, med nådigt nöije, om dess ägande skickelighet blifwit underrättad, samt at Hans Kongl. Maj:t i anseende til slike skäl och omständigheter wid detta tilfalle i nåder wille hafwa honom tillagt lagmanscaractere samt heder och rang, så recommenderade lagman Liljeberg denne sin äldre broders angelägenhet hos ståndet i ömaste måtto til benägit bifall och tog dermed afträde. Hwarefter ståndet i underdånighet instämde med Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag härutinnan.

I lika måtto uplästes ett utdrag af rådsprotocollet⁵ under d. 18 September sistl. n:o 61, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:t förklarar sin nådige benägenhet för protocolssecreteraren Carlschöld, at i anseende til thess emot 30 års tid

¹ Läs: *Claes*.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 59.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 60.

⁴ Ridderskapets och adelns arkiv, R 93, Allegater, Bilaga till nr 473.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 61.

giorde trogne tienster, wilja benåda honom med krigsråds fullmägt, jämte säte och stämma i kongl. krigscollegio, hwaröfwer prästeståndet then 3 November sistl. sig har utlåtit, at prästeståndet bifaller Hans Kongl. Maj:ts nådige remiss til ährendernes skyndesammare bedrifwande, men hwad husesynswärcket angår, som uti förbemälte protocolsutdrag jämwäl omröres, så kan ståndet sig deröfwer ännu icke utlåta, hwarmed borgareståndet aldeles instämde.

Widare uplästes ett utdrag af rådsprotocollet¹ hållit then 22 September sistl. n:o 62, tom 2, af innehåld, at Hans Maj:it med nådigt wälbehag påminner sig the gode och nyttige tienster, hwarmed extra ordinarie protocolssecreteraren Carl Hermelin dess trogna nit städse å daga lagt, under the 22 års tid han uti dess och riksens cancellie warit brukad, samt i anseende dertil och i anledning af dess underdånige ansökning förklarar sig i nåder benägen, at wilja hugna honom med en lika förmon, som protocolssecreteraren Carlschöld, nemligen med krigsråds fullmägt, jämte säte och stämma i kongl. krigscollegio, i afseende på den författning, som riksens ständer torde wara sinnade at gjöra medelst någon extra ordinarie krigsråds förstärkande i bemälte collegio, hwaröfwer, sedan krigsrådet Fabrecks,² secreteraren von Kothens,³ kamerer Burmans⁴ och notarien Chytræi⁵ deremot ingifne påminnelser blifwit upläste, en och annan af ståndets herrar ledamöter förklarade sig ingen del wilja taga i den prejudice, som de närmast i touren af betieningen innom wärcket härigenom tilfogas; men andre höllo åter före, at så wida ståndet nyss förut bifallit Kongl. Maj:ts nådige remiss för protocolssecreteraren Carlschöld så kunde man ej afslå Hermelin at niuta samma förmon, hälst som bondeståndet redan then 30 September sistl. förklarar sig för honom och prästeståndet then 3 November sistl., på enahanda sätt resolverat för Hermelin, som för Carlschöld, i anseende hwartil herr justitiæborgmästaren och talemän proponerade: Om prästeståndets utlåtande för protocolssecreteraren Hermelin på samma sätt, som för Carlschöld får bifall, hwilket med ja beswarades och behörigen påskrefs.

S. d. Ankom och uplästes prästeståndets påminnelse wid 22 § i allmogens beswär, genom protocolsutdrag⁶ af then 2 hujus n:o 33, af innehåld, thet i stället för orden: *i följe af Kongl. Maj:ts nådige förordnande af den 10 Julii 1739* sättes på det saken må blifwa tydeligare. I följe af Kongl. Maj:ts nådige förordnande, genom bref af then 17 Aug. 1727 och 10 Julii 1739 samt resolution på allmogens beswär af

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 62.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 62.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 62.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 62.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 62.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 33.

then 12 December år 1734, § 4. I stället för orden: *Therest tiondesättning i förra eller senare tider är fastställd sättes: Therest tiondesättningen i förra eller senare tider är lagligen och likmätigt förordningarne fastställd. Til orden sedan wederbörande hörde blifwit tillägges samt thertil sig begifwit och samtyckt*. Och som ridderskapet och adelen sådant i går hade bifallit, så fant jämwal ståndet godt, at sig med these bägge respective stånden härutinnan förena.

En deputation ankom ifrån ridderskapet och adelen, som näst sitt stånds wänliga hälsning förmälte, hurusom Hans Excellence herr riksrådet grefwe Tessin hade begärt, det måtte den aldra strängaste räfst eller granskning anställas öfwer Hans Excellences förda conduite i manufacturcontoiret, under then tid han fört styrelsen ther, efter som kammereraren Bonges ballance och föröfwade skälmsstycken under samma tid passerat, hwilket ridderskapet och adelen hade bifallit och hwaruti ståndet efter Hans Excellences åstundan nu så mycket häldre med ridderskapet och adelen instämde, som Hans Excellences nitiska och disinteresserade¹ opförande derigenom finge lika som nytt lius.

S, d. Uplästes ridderskapets och adelens extractum protocoll² af then 2 Junii sisl. n:o ³ at secrete utskottets utlåtande måtte infördras, hwad som gifwit secrete utskottet anledning, at i underdånighet styrcka Hans Kongl. Majjt til ändring uti kongl. förordningen⁴ af den 27 Februarii 1739 som föreskrifwer wissa liggedagar i kongl. cancelliet för inkommande förslager til ledige tiensters besättiande, hällandes ridderskapet och adelen före, at den gjorde ändring bör afskaffas, och hädanefter förblifwa wid förordningen såsom grundad på goda skäl, hwilket ährende prästeståndet then 4 Junii sisl. och borgareståndet nu til riksens ständers secrete utskåott remitterade.

Sist uplästes riksens ständers deputations öfwer finska ährenderne afgifne betänkande⁵ under then 5 Maii sisl. n:o 26, tom 6, angående finska städernes magistraters och betienters befrielse från bewillningsafgiftens ärläggande utaf theras löningar under frihetsåren; hwilket ridderskapet och adelen then 21 Augusti och prästeståndet i går hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

Hwarmed ståndet för denna gången skildes at.

¹ Enl. konc., renskr.: *desinterade*.

² Borgarståndets arkiv, R 1304. Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 18. Jfr. sid. 555, not 3.

³ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts nadige förordning angående förslagers uprättande til ledige embeten och tienster, samt inom hwad tid sådane förslager böra föredragas*, den 27 februari 1739. Tryckt i *Modee* 2, sid. 1392–1393. Jfr. sid. 25, not 2.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 26.

Måndagen then 7 December

S. d. Ankom en deputation ifrån ridderskapet och adelen af 6 personer, för hwilka herr ryttmästaren *Klingsporre* förde ordet, som näst sitt stånds wänliga hälsning förmälte, huruledes ridderskapet och adelen genom ryktet fådt höra, at tjänstesaker skola ännu hos ståndet företagas och afgöras, och som sådant strider emot samtelige ståndens med hwarannan gjorde aftal och öfwerenskommelse, så will ridderskapet och adelen tjensteligen anmoda ståndet, at hafwa sådant i minne, hålst ridderskapet och adelen sedan den tiden icke skall befattat sig med slike saker och icke en gång med Kongl. Maj:ts remisser, rörande sådane ärender, med mindre de warit beledsagade med desto bättre skäl.

Herr *justitiæborgmästaren* och *taleman* lät förmåla ståndets hörsamma¹ hälsning tillbaka och försäkrade at ståndet lærer sådant jämwäl å sin sida noga i akt taga, hwarmed deputationen afrådde.

S. d. *Androgo*² riksdagsfullmäktigerne för Stockholms stad, huru som bemälte stad, hwilcken enligt sine wälfångne privilegier äger en fri och obehindrad disposition öfwer stadsens strömmar, har genom offentlig auction til wissa interessenter försålt dess å egen kostnad år 1741 uti Norre ström, til fabriquerens nytta anlagde twenne walckwärc, sedan riksens höglofl. ständers manufacturcontoir låtit genom skrifwelse förstå, at fabriquerne icke åstundade någon vidare betiening af samma walkar, warandes behörigt köpebref sedermera utfärdat, som innehåller wilkoren, med och på hwilka, denne försålde stadsens egendom blifwit interessenterne tilägnad, neml. ibland de flere, at dem såsom wälfängen emot årlig strömsafrad få inrätta, nyttia och bruka på stället, ther then samma nu ligger, til hwad behof the finna then tienlig och applicabel. Til följe af thetta köpebref hafwa interessenterne å wederbörlig ort sedermera upgifwit dessein til en miölqwarns anläggande på samma ställe och på samma grund som tilförene warit lagd under walkbyggnaden.

Thenne dessein hafwa borgmästare och råd uti stadsens byggnings och ämbetscollegio behörigen öfwersedt, och emedan then samma icke fants stridande hwarcken emot Kongl. Maj:ts för Stockholms stad i näder utfärdade byggningsordning, ej eller emot the å stadsens sida i köpebrefwet gjorde förbehåll, så hafwa the ther til alla delar gillat.

Sedan nu interessenterne uppå et så wederbörligit tilstånd qwarnbyggnaden anstält och med mycken kostnad merendels förfärdigat, så har emot förmodan

¹ Andrat från *wördsamma*.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 234.

händt, at beswär blifwit hos Hans Kongl. Maj:ts anförde, som skulle wattnets utlopp från Mälaren genom denne qwarnbyggnad hindras och stoppas, til the omkring Mälarens stränder belägne åkerfält och ångars skada, hwarpå ett Hans Kongl. Maj:ts nådige förbud utkommit, emot byggnadens fortsättiande, jämte befallning til herr baronen och öfwerståthållaren, at med sin underdånige berättelse och utlåtande inkomma.

Til underdånigt följte häraf, har herr baronen och öfwerståthållaren förordnat en laga och ordentelig syn, wid hwilcken besiktningsmännen borde undersöka och bepröfwa, icke allenast sielfwa beskaffenheten af meranämde wärck och byggnad, utan ock huru wida wattnets utlopp från Mälaren der medelst til landets skada omkring Mälarens stränder och öjar mera dämmes och stoppas, än hit tils skiedt.

Thenne syn och besiktning är derpå uti alla wederbörandes närwaro ordenteligen förrättad, men ehuruwäl samtelige besiktningsmännen hwilcka äga både kundskap och ärfarenhet uti wattnwärck enhälligen befunnit, at denne qwarnbyggnad icke på ringaste sätt hindrar wattnets fria utlopp, utan at de inkast som deremot giöres, äro aldeles ogrundade, hwarutinnan herr baronen och öfwerståthållaren med sine tankar äfwen instämt, har icke thesto mindre Hans Kongl. Maj:ts genom skrifwelse then 20 sistl. Augusti behagat i nåder förklara, thet wäl med then påbegynte qwarnbyggnaden måtte fortfaras, dock at sådant skiedde på interessenternes egit äfwentyr, i fall then samma framdeles skulle pröfwas ej böra äga bestånd i anseende til någon skada, som af updämning kunde skie på the intil Mälaren belägne åkrar och ångar, hwarhos odalqwarnpossessorernes talan them jämwäl blifwit i nåder öpen lemnad.

Som nu här genom then olägenhet skäligen befaras, at hwar och en, som hädaneftter wid något tilfälle lider beswär af wattn på sina ågor eller här i negden äger odalqwarnen, torde, fast än thenne qwarnbyggnad, hwarcken är wällande til thet förra, eller i någor måtto förfördelar the senare, så länge bristen på nödige wattuqwarnar här i staden är uppenbar, likwäl efter högstbemälte brefs förbehåld, wilja giöra talan och anspråk på thenne qwarnbyggnad, hwargenom stadens rättighet sätttes på obestånd och interessenterne ställes i osäkerhet, om en rolig besittning af sin wälfångne och med mycken möda anlagde byggnad hwarförutan det lätteligen hända kunde, at de worde bragte uti obehörig rättgång och på en kostnad den staden i slikt fall, såsom hemulsman kunde komma at widkännas, altså finna berörde riksdagsfullmäktige sig föranlåtne detta målet, som så nära rör deras privilegier, at för ståndet upgifwa, på thet the försök och olägenheter i tid måtte förekommas, som existera kunna och hwar til af högstberörde Kongl. Maj:ts bref anledning tagas torde.

Borgareståndet tog thenne sak uti öfwerwägande, och emedan thet befinnes, at Stockholms stad i kraft af Hennes Maj:ts drottning Christinas donation¹ 1649 samt glorwyrdigt i åminnelse konung Carl XI:s öpna bref af then 25 Martii 1662,² d. 11 Junii 1668³ och d. 5 Aprill 1671⁴ äger en fri och obehindrad disposition öfwer Norre ström, hwilka kongl. donationsbref och privilegier, som alla äro gillade och stadfästade, icke allenast af högstbemälte Hans Kongl. Maj:ts höga efterträdare på then kongl. svenska thronen, utan ock wår nu regerande allernådigste konung then 12 Julii 1726 tillägga staden en fri och obehindrad rättighet at disponera berörde ström med uttryckelig befallning, at i then bör anläggas qwarnar och nyttige wattuwärck, hwartill kommer at syningsmännens på kundskap och ärfarenhet grundade undersökning klarligen å daga lägger, at then i stöd af högst berörde privilegier med wederbörandes tilstädjelse nu anlagde qwarnbyggnad, icke then ringaste updämning af wattn på Mälaresidan nu eller framdeles kan förorsaka, förthenskull fant borgareståndet, det böra intressenterne uti ofta omrörde qwarnbyggnad utan något äfwentyr eller befarat anspråk af någon odalqwarn eller någon annan jordägare på Mälaresidan, få oqwalt til godo niuta sin med staden om Norre ströms nyttiande, til den anlagde qwarnen ingångne handel, och thet så mycket mer, som allom nogsamt bekant är, then stora brist, som här i staden finnes på nödig och beqwämlig tilgång at förmala säd, hwilcket förordsakar, at många stadsens inwånare, särdeles bryggare och bagareämbeterne äro nödsakade, med största beswär merendels föra sin spannemål några mil wäg ut på landet til förmalning, hwilcken olägenhet cronan efwen sielf oftast måste förfara, thå thess spannemål med lika kostnad och beswär wid förefallande krigs tillfälligheter, i brist af tilräckelige wattenqwarnar här i staden föres ut på landet at malas och sedan åter hit at förbrukas, som alt genom thetta och flere thylike för thenne widtbegrepne och folckrike stadens, både nödwändiga och nyttiga wattnwärcksinrättning, kan förekommas.

Kunnandes borgareståndet för öfrigit icke afse, til hwad ända den i högst bem:te Hans Maj:ts nådige bref omrörde öpne talan blifwit odalqwarnspossessorerne på landet förbehållen, eller af hwad grund de den påstå kunnat, ty som städernes oeconomie är genom kongl. bref och privilegier afskild ifrån inrättningarne på landet, och hwarcken Stockholm eller någon annan stad i riket, som äger privilegium på strömar, kan betagas, at til egen förnödenhet emot qwarn-

¹ Tryckt i *Stockholms stads privilegiebref*, sid. 297–298.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 234. Tryckt i *Stockholms stads privilegiebref*, sid. 357–358.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 234. Tryckt i *Stockholms stads privilegiebref*, sid. 387.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 234. Tryckt i *Stockholms stads privilegiebref*, sid. 402–404.

tulls ärläggande, hålla nödige qwarnar, så kunna odalqwarns possessorer på landet, så litet blanda sig uti städernes fria disposition öfwer deras strömar, som städerne icke tänka på något sätt eller i ringaste måtto wilja befatta sig med the inrättningar, som med så goda skäl uti strömarne på landet anläggas, och som borgareståndet ingenting aktar angelägnare, än at hwar och en, i stöd af Hans Kongl. Maj:ts dyra försäkran och den trygghet, som ständerne hwarannan inbördes heligen guaranterat, må bibehållas wid sine wälfångne rättigheter, i följe hwaraf ståndet icke kunnat undgå thetta emot Stockholms stads privilegier gjorde eftertänkelige inkast, at ur wägen rödja. Förthenskull warder sådant med the öfrige respective stånden till gunstbenägit bifall hörsamt och tjenst wänligen communicerat.

S. d. Uplästes ridderskapets och adelens extractum protocoll¹ af d. 10 Junii sistl. n:o ⁻² och deruti til de öfrige stånden gjorde proposition, om icke hos Hans Kongl. Maj:t i underdånighet bör anhållas, at hädanefter in til nästa riksdag inga flere lotterier under hwad namn thet wara kan, måge bewiljas, ej heller til någre flere lotterier, få giöras samlingar, än til them, som redan bewiljade äro, hwilket prästeståndet then 5 hujus hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

Widare uplästes riksens ständers öfwer ärenderne, som angå storfurstendömet Finland, förordnade deputations betänkande³ af then 25 sistl. Maii n:o 27, tom 6, om eftergift för allmogen i Finland, Österbottn och Åland af 1742 och 1743 årens räntor, samt andre cronofordringar, jämte the utskylder under frihetsåren, hwilka uti kongl. brefwet⁴ af then 9 November 1743 icke nämnes, hwilket ärende ridderskapet och adelen then 5 November och prästeståndet then 4 December sistl. hade remitterat til secreta uskättet, det och ståndet för sin del gjorde, ehuru bondeståndet genom utdrag af protocoll⁵ under then 1 Julii sistl. n:o ⁻⁶ funnit godt, at samma betänkande til alla delar bifalla.

I lika måtto uplästes wälbemälte deputations betänkande⁷ af then 17 Aprilis sistl. n:o 28, tom 6, angående den af allmogens fullmäktige ifrån åtskillige landsorter i Finland sökte prolongation⁸ af den allmänna friheten, hwarpå ridderskapet och adelen den 28 dito resolverat, at ridderskapet och adelen finner

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 25. Jfr. sid. 681, not 6.

² Nr saknas i såväl konc. som renskr.

³ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 27.

⁴ Handlingen ej paträffad i Borgarståndets arkiv.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1305, Oavgjorda mål, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 7.

⁶ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 28.

⁸ Se Bondeståndets arkiv, R 1865, Allmogens allmänna besvär, §§ 43 och 49, sid. 84–85 och 95–96. Tryckt i Bondeståndets protokoll 1746–47, bil. 17, sid. 800, 802.

betänkeligit, at samtycka til någon allmän prolongation af frihetsåren, utan derest efter skiedd undersökning på det i betänkandet föreslagne sättet någon hemmansåbo, igenom the landet uti sista kriget öfvergångne olyckelige händelser skulle finnas wara så afsigkommen och oförmögen blefwen, at han ej förmår, at utgiöra räntan och de årlige utskylderne af hemmanet, må landshöfdingen efter förordningarne pröfwa, antingen de samma helt och hållit, eller huru stor del theraf, må afskrifwas efter omständigheterna. Och som prästeståndet then 4 hujus hade bifallit deputationens betänkande med ridderskapet och adelens tilläggnig, men bondeståndet den 26 Maji simpliciter bifallit betänkandet, så fant borgarståndet bäst, at härutinnan conformera sig med ridderskapet och adelen.

S. d. Uplästes wälbemalte deputations betänkande¹ af den 17 Aprilis sistl. n:o 29, tom 6, om oakfortat åtniutande för samtelige crono och skattehemmans åboer i Finland af the 3:ne allmänt förlänte frihetsår, eller ock at the i sex år themot til årsättning niuta half frihet, oaktat at theas fullmäktige wid afhandlingarne förklarar sig at wara med mindre nöjde, hwilcket af ridderskapet och adelen the 21 Augusti, af prästeståndet then 4 hujus och af bondeståndet then 26 Maji sistl. blifwit bifallit, samt nu af ståndet likaledes bifölls.

Widare uplästes wälbemalte deputations betänkande² af den 27 Aprilis sistl. n:o 30, tom 6, angående ytterligare frihet för inwånarne uti Carelen som ridderskapet och adelen then 27 Maji och prästeståndet then 4 hujus hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

I lika måtto uplästes wälbemalte deputations betänkande³ af then 3 Junii sistl. n:o 31, tom 6, om någon ändring wid crono och regemensfullmäktiges förordnande til de i Finland förefallande ägotwisters och syners biwistande, hwilcket ridderskapet och adelen then 11 Junii och prästeståndet then 4 hujus hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

Sammaledes uplästes wälbemalte deputations betänkande⁴ af then 27 Aprilis sistl., n:o 32, tom 6, angående befrielse för the städer i Finland och Österbottn, hwilcka icke hafwa andel uti tull och accisinkomsterne, at uppbygga och underhålla tullhus och staquetter, hwaröfwer ridderskapet och adelen then 2 Junii sistl. sig har utlåtitt: I anseende dertil, at Hans Kongl. Maj:it i nåder förundt de finska och österbottniska städerna 3:ne års frihet, at disponera upbördn af tull och accismedlen sig til förmon, hwaraf tyckes följa, at de för denne tid äfwen böra wara ansvarige för tullhus och staquetter widmagthållande, så kan ridderskapet

¹ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 29.

² Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 30.

³ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 31.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 32.

och adelen icke bifalla betänkanDET, rörande ofwannämde städers anhållan om befrielse för tullhus och staquettens upbyggande och förbättrande, utan kommer således at förblifwa wid det, som kongl. kammar och commercecollegierne med statscontoiret härutinnan föranstaltat. Men skulle wid närmare efterseende något tullhus befinnas uti sista krigsbullret wara så illa medfarit och förderfwat, at det å nyo behöfwer uppbyggas, så kan en sådan stad efter förut skiedd behörig besiktning, med sin ansökning wända sig til wederbörande kongl. collegier, hwilcka icke lära underlåta, at draga behörig försorg, det en sådan nybyggnad ej må lända Kongl. Maj:t och cronan eller städerne til enskilt last. Nu ehuruwål prästeståndet detta ridderskapets och adelens utlåtande then 4 hujus hade bifallit, förblef dock ståndet wid deputationens betänkande, som til alla delar bifölls.

S. d. Uplästes alla til acten¹ om de indelte räntepersedlarnes sammansläende til en wiss penningesumma eller så kallad ständig markegång, hos ståndet inkomne och til thess deputerade tid efter annan remitterade skrifter, neml.

1:o Herr domproben Liungbergs berättelse² om denne saks förlopp och beskaffenhet, dock utan namn och underskrift. N:o 25, tom 5.

2:o Landt och sjömilitiædeputationens betänkande³ deröfwer af d. 6 Decem-ber 1746. N:o –⁴.

3:o Krigsbefällets ytterligare memorial⁵ af den 21 Januarii innewarande år. N:o –⁶.

6:o Bondeståndets extractum protocollii af samma dato.

7:o Dito⁷ af d. 30 Martii sistl. N:o –⁸.

8:o Prästeståndets fattade slut⁹ deröfwer af then 20 November sistl., vide n:o 1, tom 5, och n:o 34, lydande som följer: I anledning af capitain Ehrenborgs memorial bifaller prästeståndet, at indelningshafwarena böra til godo niuta 1684 års reglemente¹⁰ och 1685 års förklaring,¹¹ så at upbördssättet för indelningen

¹ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömilitiæekonomideputationen, nr 25.

² Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömilitiæekonomideputationen, Bilaga till nr 25.

³ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömilitiæekonomideputationen, nr 1. Jfr. sid. 288, not 1.

⁴ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 48. Jfr. sid. 270, not 3.

⁶ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 19. Jfr. sid. 445, not 1.

⁸ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁹ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömilitiæekonomideputationen, nr 1 & Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 34.

¹⁰ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts nädigste förordning och reglement för des betiänte under militien och lands-staten, angående dee anslagne hemmans häfd och nyttjande*, den 5 januari 1684. Tryckt i Gahm Persson 1, sid. 328–342.

¹¹ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts nädige förklaring, öfwer någre puncter uti det den 5 januarij 1684 utgågne reglemente, för betiänterne under militien och landz-staten, angående de dem anslagne hemmans häfd och nyttjande*, den 7 april 1685. Tryckt i Gahm Persson 1, sid. 516–524.

åter ställes i det stånd, hwaruti det wid första inrättningen satt blifwit, hwilcket ock är enligt med militiædeputationens betänkande, såsom ock at de missbruk, som här wid förelupit, böra i följe af berörde reglemente och dess förklaring förekommas i så måtto, neml.

1:o Ehuruwäl 3 § uti 1685 års förklaring öfwer reglementet förbiuder misswäxtsyner på åkren och therjämte förmår, at thet kan och bör skattas för ett wist prof af misswäxt och dyr tid hos cronobonden, när han biuder 9 dlr koppmt tunnann, hwarmed indelningshafwaren skall wara nögd, så finner likwäl prästeståndet, i anseende til denne tidsens omständigheter, at intet wist pris[t]¹ på spannemål i dyr tid utsattas kan, utan at misswäxtsyner äro oumgängelige. Men som therwid åtskillige missbruk icke allenast af indelningshafwarne, utan ock af cronobetienterne föröfwas pläga, ty bör i anledning af de i memorialet åberopade förordningar tydeligen stadgas, at misswäxtsynen skall förrättas af 2:ne gode män, nemligen nämde eller sexmän, och det i läns- eller fierdingsmäns närwaro å kronones wägnar, och på indelte hemman i räntetagarens eller dess fullmäktiges närwaro, då skall misswäxten landtmanen til godo beräknas, och eftersom enthera höst eller wårsädet eller bägge tillika til största delen är swagt och icke fullrepat, antingen hela afraden få lösas med fem daler samt tunnann, eller det sädet som til största delen slagit felt, dock kommer cronotionden icke at begripas under sådane misswäxtsyner, utan utgiöras in natura antingen efter räkning eller proftryckning, eller efter en til goda och onda år lämpad tiondesättning, eller efter öfwerenskommelse.

2:o Hwad i memorialet är anført af reglementet och dess förklaring, samt andre kongl. förordningar om afradsspannemålens afförsel, det bör alt efterlefwas, hwartil bör läggas, at icke allenast spannemålen utan ock the andre i 1735 års faststälte markegång utnämde och så kallade hufwudrännor och indelte persedlar, böra antingen lösas, efter årlig markegång, eller i rättand tid commenderas alt på en ort, innom lagsagun, til bostället eller annorstädes, på det landtmanen med många förslor ej må betungas, såsom ock stadgat är i 1685 års förklarings 2 §.

3 § Gästning hos räntegifwaren är förbuden i 1685 års förklarings 6 § som til obrottslig rättelse lända bör.

4:o Indelte och oindelte hemman och andre dagswärken som the äro skattlagde til och stå i cronones jordebok, aldeles som förordnat är i Kongl. Maj:ts bref² til kammarcollegium then 24 Januarii 1744. Der dagswärcken utgiöras in

¹ Enl. konc.

² Lant- och sjömiliteiekonomideputationens arkiv, R 2928, Skrifter och handlingar, fol. 136-155.

natura, böra de anordnas för hwart hemman, alt på ett eller högst tu ställen och för de närmaste hemman på cronoängar. Men eljest när bonden blir budad, bör han få giöra ifrån sig några dagswärken å rad och ej hemwisas ehwad wäderlek det ock wara må.

5:o Til följe af de memorialet allegerade §§ så af reglementets förklaring, som andre kongl. förordningar böra herrar landshöfdingarne til hwarje års markegång taga ett medium af de innom länet belägne städers Thomas mässo markegång, hwarwid the närwarande af respective stånden böra tilse, at intet missbruk skier.

6:o Som på en och annan ort det missbruk sig yppat, at ett lass wed, som står i jordeboksräntan efter cronowärdering til 4 öre s:mt blifwit förwandlat til åtta-, ja tolfdubbel förhöjning. Ty bör öfweralt i akt tagas, at ett lass wed ej anorledes beräknas än för tallwed. Så bör ock byggningshielpen eller winterkiörslen i the orter ther förwandling therå är, ej högre förwandlas, än til altentantum och det i förmågo af kongl. resolution¹ af then 11 Aprilis 1689.

7:o Til följe af kongl. kammarcollegii och kammarrevisionens universale af then 10 November 1735 böra de så kallade hufwudräntor af cronones behåldne hemman, utgå efter årlig markegång eller ock om de behöfwas in natura, men the öfrige räntepersedlar både i jordeboks och mantalsräntan, ehwad namn the hafwa kunna, skola betalas med penningar efter then år 1735 af Hans Kongl. Maj:t faststälte markegång, warandes altså prästeståndets mening och slut, at med indelte och oindelte räntor bör förhållas, som här ofwan förmält är, och at upbördn therefter skier för innewarande år 1747 och alt framgent. Och som borgareståndet fant detta prästeståndets utlåtande wara wäl grundat och at ridderskapet och adelen det samma then 3 hujus bifallit, så pröfwade ståndet jämwäl för sin del skiälligit det samma til alla delar at gilla och bifalla, som behörigen påskrefs.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocoll² hållit i prästeståndet then 20 November sisl. n:o 35, af innehåll, at som prästeståndet, jämte sitt bifall til riksens ständers justitiædeputations betänkande om kyrkotidens förändring uti församlingarne här i Stockholm gerna önskat, at thess therhos bifogade yttrande om gudstienstens begynnande efter förra wanligheten i de öfrige städer i riket, måtte hafwa kommit i behörigt öfwerwägande, men finner thet samma wid expeditionen aldeles förbigångit, så har ståndet thesse sina upå kyrkolagen grundade tankar, än ytterligare med the öfrige respective stånden til gunstbenägit bifall communicera welat, at

¹ Tryckt i Stiernman 3, sid 2039–2045

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 35

expeditionen ther efter må kunna jämkas och rättas; hwarå resolverades: At borgareståndet förblifwer wid sitt förra utlåtande i detta mål af den 5 Aug. och 17 September sistl.

Sist uplästes vice borgmästarens ifrån Wasa wälb:de Hindrich Pippings¹ supplicie² med therwid fogade utdrag af rådstugurättens protocoll³ therstädes hållit then 24 November 1746, n:o 235, tom 1, angående det, at herredagspenningar blifwit honom af staden förnekade, emedan han icke blifwit i ståndet som ledamot intagen, anhållandes therföre at antingen blifwa til säte och stämma i ståndet intagen eller ock åtminstone, at af ståndet ärhålla en sådan förklaring öfwer ståndets resolution af then 25 September 1746, at ståndet honom icke för oskickelighet skull ifrån säte och stämma uteslutit, utan allenast för det, at han wore extraordinarie magistratsperson. Hwarå resolverades: At emedan borgareståndet för inga andra skäl än hwad ståndets extractum protocoll af then 25 September 1746 innehåller, nemligen, at herr Hindrich Pipping icke wore någon ordinarie magistratsperson eller borgare, utan allenast vice borgmästare i Wasa, och at ståndet således icke kunde honom efter förordningarne för laga riksdagsfullmäktig för bemälte stad anse, eller i ståndet inlåta. Ty tager borgareståndet sig ingen del af den uti Wasa rådstugurätts protocoll af then 24 November samma år, vice borgmästaren Pipping gjorde tilwitelse af oskickelighet och inhabilitet, så mycket mindre, som ståndet wid ett och annat tilfälle ärfarit dess skickelighet och otadelbara upförande, samt therföre i brist af annan fullmäktig ifrån orten gemensamt åtagit sig, at bewaka staden Wasas rättigheter inom ståndet, men therjämte icke welat lägga bemälte vice borgmästare något hinder i vägen, at utom ståndet sielf bewaka stadsens honom anfötrodde angelägenheter. I anseende hwartil ståndet icke eller för denna gången pröfwat staden Wasa för bristande riksdagsfullmäktige wara förfallen til något wite efter 7 § i riksdagsordningen, utan fast mera skäligit at recommendera merbemälte Pipping hos lofl. magistraten och borgerskapet derstädes, til åtniutande af det contract han med dem om sinhitresa öfwerenskommit och slutit.

Hwarmed ståndet skildes åt.

¹ Enl. konc., renskr.: *Bippings*.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 235.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 235.

Tisdagen then 8 December

S. d. I anledning af det, som then 5 hujus igenom höglofl. ridderskapets och adelens deputerade blef hos borgareståndet föredragit, angående Hans Excellences herr riksrådets öfwerste marskalkens och academiecancellarens grefwe Tessins begäran, at niuta dess oskuld til godo och riksens ständers intygande, i anseende til det om honom utspridde omilde rykte, som hade Hans Excellence del i den olägenhet, hwilcken händt manufacturcontoiret genom en otrogen betientes förwållande och upförande, har borgareståndet så mycket mindre bordt undandraga sig, at i thet fallet efterkomma wälbemtete herr grefwes och riksråds åstundan, som det längst för detta nog samt lagt å daga den wördnad och det fulkomliga förtroende, det hyser för herr grefwen och riksrådet, samt den fullkomliga försäkran, som det äger om dess nit, wälmening och oförtrutenhet för riket och dess bästa, äfwen som ock borgareståndet, hwad egenteligen angår nyss nämde sak, haft tilfälle at blifwa igenom dess deputerade i riksens ständers manufacturdeputation tilräckeligen under rättadt derom, at herr grefwen och riksrådet eller manufacturcontoiret icke hafwa någon del i nyssnämde timade olägenhet, och at om til någon del contoirets til denne betient hafde förtroende icke gifwit anledning at i tid misstänka honom för det, som nu händt, kan det så mycket mindre lända til någon talan emot dem, som riksens ständer sielfwe therigenom på samma sätt sista riksdag blifwit förde bakom liuset. Borgareståndet förklarar therföre på det kraftigaste, at thet så i detta, som alt annat har för Hans Excellence herr riksrådet grefwe Tessin all wördnad, tilgifwenhet och förtroende, och at thet skall ökas therigenom, at Hans Excellence än widare tackes fortfara uti dess berömliga nit och osparde möda för Hans Kongl. Maj:ts och rikets tjenst, samt at med dess mogna och wisa råd, gå så konung, som ständer til handa, hwilcket med the öfrige respective ständen hörsamt tjenst och wänligen communiceras. Och hwarmed 8 st deputerade ifrån ståndet afsändes, för hwilcka herr rådman F a g g o t förde ordet, som efter någon stund kommo tillbaka och berättade, at detta ståndets utlåtande blifwit af de öfrige respective ständen wäl uptagit.

S. d. Gåfwo borgareståndets electorer wid handen, at the uti the trenne med ståndets lof hemreste herrar borgmästarne Jacob Jernstedts, Lars Bonanders och Gabriel Hagerts ställen, til electorer wid förestående riksrådswal å ståndets wägnar usedt och walt herrar borgmästarne Johan Omnberg, Carl Schulten och Anders Knappe, hwilcket ståndet för godt ärkände.

S. d. Ankom en deputation af 8 personer ifrån prästeståndet, för hwilcka biskopen herr doctor Erich A l s t r i n förde ordet, som näst sitt ståndes wänliga hälsning

recommenderade hos ståndet til benägit bifall i § af prästeståndets allmänna besvär¹ på innewarande riksdag, vide pr.st.s extr. prot sub n:o 36, angående den bewiljade religionsfrihetens afskaffande. Herr justitiæborgmästaren och talemän lät förmåla ståndets tjenstwänliga hälsning tillbaka och tillika försäkra, at det anmälte ärendet skall hos ståndet komma i behörigt öfwerwägande.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänkande,² n:o 32, tom 4, af then 27 October sistl. n:o –³ angående förbud på bomersins införsel i riket, hwilcket ridderskapet och adelen then 5 och prästeståndet den 7 hujus hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

I lika måtto uplästes bondeståndets extractum protocolli⁴ af den 22 Aprilis sistl. n:o 52, angående riksdagsmannens ifrån Wärmeland och Nordmarcks härad på allmogens wagnar i Sillereds sochn gjorde ansökning, at brukspatron Jacob Robsahm Hermansson måtte efter åstundan få flytta sin

shammare ifrån Möllenbacka uti Kils härad, til förbemalte Sillereds sochn och Forssby ström, hwilcket prästeståndet then 22 Augusti sistl. hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

Widare uplästes et utdrag af protocollet⁵ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 5 hujus, n:o 63, tom 2, angående wargierningskarlens Joseph Jonssons obetänkte och högst förgripelige utlätelser, om Kongl. Maj:ts nådige utslag,⁶ uppå dess faders förafskiedade ryttarens Jon Wennerströms och bem:te Joseph Jonssons underdånige ansökning, at de för detta af Wennerström emot cronobetienterne och nämnden i Södra Wedbo härad, angifne och så wäl af underdomstolarne, som kongl. Giötha hofrätt afdömde mål, beträffande olaga upbörders och gåfwors tagande af allmogen i häradet, samt nämdens oqwädande med ährrörige beskyllningar, måtte å nyo uptagas, ransakas och afgöras, med mera; hwaröfwer ridderskapet och adelen samt prästeståndet d. 7 hujus sig hade utlåt, at de i anseende til detta måls besynnerliga beskaffenhet finna nödigt, at justitiædeputationen ju förr dess häldre sammanträder och sist til i öfwer morgon med sitt betänkande härom inkommer. Hwaruti ståndet fant godt at instämma och sådant behörigen påskrifwa låta.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 36.

² Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 32.

³

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 52.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 63.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 63.

S. d. Lät borgareståndet för sig upläsa, så wäl riksens ständers kammar oeconomic och commercedeputations betänkande af d. 9 April sistl., n:o 77, tom 9, som de flere inkomne handlingar,¹ wäl n:o 41, tom 3, rörande den hos riksens ständer å framledne fru friherrinnans Catharina Stiernhöks arfwingars wagnar af capitainen baron Axel Kurck gjorde ansökning,² at antingen af Kongl. Maj:ts och cronan återfå den köpeskilling, stor 16 000 dlr kopp:mt, som fru friherrinnan Stiernhök i lifstiden d. 18 Martii 1718 erlagt til skattelösen af Husbyborgs qwarn i Upsala län och Tierps sochn, jämte den å samma summa, sedan den tiden uplupne ränta, eller ock at berörde qwarn åter få tiltråda, stadnandes ståndet, efter nogaste öfwerwägande, följande mening: Utaf handlingarne³ befinnes, huruledes qwarnen Husbyborg med flere lägenheter, som af Gyllenstedt och framledne öfwerintendenten Lejoncronas arfwingar innehades genom Kongl. Maj:ts bref af den 20 Maii 1691, för cawallerieindelningen skull blifwit reducerad och qwarnen til augment anslagen på ett berörde arfwingar tilhörigt rusthåll, Stymelsberg benämmt, emot det, at arfwingarne af cronan skulle återfå icke allenast den för qwarnen med det mera belöpande köpeskilling, efter reductionscontoirets upgifne räkning til 2737 dlr 11 öre 18 pgr samt, utan ock årsättning för meliorationen, som på desse indragne köpegodslägenheter wore gjord, samt efter riksdagsbesluten och förordningar borde betalas. Hwarefter arfwingarne för rusthållet och qwarnen ständigt hafwa passerat rustning, men aldrig finnes hafwa återfått hwarcken ofwanberörde köpesumma eller någon årsättning för meliorationen, utan hafwa de derfore ännu hos Kongl. Maj:ts och cronan en underdånig fordran, likmätigt kongl. kammarcollegii och statscontoirets derom til Kongl. Maj:ts insände berättelse af d. 16 Junii 1719 och kongl. statscontoirets skrifwelse til riksens ständers commission öfwer reductions och liquidationswäret af d. 30 Junii 1735. År 1718 har efter framledne baron och landshöfdingen Pehr Ribbings tilstyrkande, Husbyborgs qwarn blifwit til skatte utbuden, och efter förutgången wärdering af friherrinnan Stiernhök inlöst för 16 000 dlr kopp:mt, dem hon i mynteteckn och myntesedlar d. 18 Martii samma år i ränteriet insatt. Och ehuru wäl ägaren af rusthållet bruksdirecteuren Gyllenstedt emot qwarnens utbudande wid tinget protesterat, jämwäl i kongl. räntekammaren til qwarnens infriande berörde 16 000 dlr kopp:mt med 100 dlr kopp:mts tilökning d. 20 Augusti 1718 insatt, så har likwäl glorwyrdigst i åminnelse konung Carl XII uppå en derom af landshöfdingen Ribbing författad berättelse, fru Stiernhöks skattekiöp stadfästast och henne skattebref på qwarnen meddela låtit uti slutet af October månad bemälte år, hwarefter bemälte fru densamma innehafft til år 1719 d. 25 Junii,

¹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 41 samt bilagor. Jfr sid 734, not 2.

² Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, Z, fol. 427-430.

³ Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, Bilagor till Z, fol. 431-444.

då högstsalig drottning Ulrica Eleonora uppå derom giord ansökning och kongl. kammarcollegii underdånige tilstyrckande, sådant ändrat, samt genom nådig resolution åter tilärkänt directeuren Gyllenstedt och de Lejoncroniske arvingarne qwarnen, såsom oumgäkelig för sielfwa rusthållet. Öfwer hwilcken resolution fru Stiernhök wid 1723 års riksdag beswär anfört, men riksens ständer för billigt pröfwat, at directeuren Gyllenstedt och de Lejoncroniske arfwingarne skulle wara närmast at behålla qwarnen och inlösa henne til skatte, hwaremot fru Stiernhök hade at åtniuta sin behörige betalning för de 16 000 dlr kopp:mt, som hon i mynteteckn och myntesedlar til denna qwarns skattelösen utgifwit, hwilcket riksens ständers slut Hans Kongl. Maj:t genom nådig skrifwelse til dess kammarcollegium af den 3 Martii 1724 befalt at sättias i wärkställighet. Hwarom äfwenwäl bem:te kongl. collegium låtit skrifwelse til kongl. statscontoiret afgå, men som sådant in til denna tid, i anseende til kongl. kammarcollegii bref, som förmålt betalningen i mynteteckn och myntesedlar böra skie, icke kommit at winna sin fullbordan, så har wid innewarande riksdag capitainen baron Axel Kurck ansökning giordt, at få antingen oftaberörde 16 000 dlr kr:mt med interesse åter, eller qwarnen, som thess moder friherrinnan Stiernhök på så lagligit sätt skall hafwa köpt.

Nu emedan riksens ständer på ofwan omförmålte sätt, redan wid 1723 års riksdag beslutit och faststält, at Lejoncroniska arfwingarne borde icke allenast wara närmast at behålla Husbyborgs qwarn, utan ock at inlösa henne til skatte, hwaremot friherrinnan Stiernhök hade af Kongl. Maj:t och kronan at återbekomma de 16 000 dlr kopp:mt, som hon för samma qwarns skattekiöp utgifwit, ty kan ståndet uti hwad riksens ständer således en gång resolverat och faststält, icke giöra någon ändring, utan pröfwar skäligit, det böra friherrinnan Stiernhöks arfwingar af Kongl. Maj:t och kronan, utan vidare uppehåll utbekomma merofthanämde 16 000 dlr kr:mt i nu gångbart mynt, med ränta ifrån then tiden, friherrinnan qwarnen afträdde och til 1724 års slut, med för den öfriga tiden kan them något interesse så mycket mindre bestås, som de inga beswär öfwer kongl. kammarcollegii expedition af år 1724, hwarigenom betalningen för dem blifwit uppehållen, hwarken hos Hans Kongl. Maj:t, eller riksens ständer anfört, förr än nu wid innewarande riksdag, och således öfwer 20 år lemnat kronan i det målet okrafd.

Hwad åter Lejoncroniske arfwingarne beträffar, så pröfwar ståndet skäligit, det böra de til Kongl. Maj:t och kronan ärlägga de 16 000 dlr kopp:mt, emot hwilcka Husbyborgsqwarnen dem blifwit til skatte uplåten och det med ränta ifrån 1724 års slut och til slutet af innewarande år; dock kommer dem deruppå at godtgiöras den för qwarnen och flere indragne kiöpegodslägenheter belöpande kiöpesumman 2737 dlr 11 öre 18 pgr s:mt jämte den å berörde egendom giorde

mellioration, som de redan år 1691 af Kongl. Maj:ts och cronan hade bordt utbekomma, men intil denne tid ei arhållit; berörande jämwäl å denne Lejoncroniske arfwingarnes fordran interesse ifrån reductionstiden år 1691 och til detta års slut dem beräknas och godtgöras. Til hwilcken ända Kongl. Maj:ts och riksens kammarcollegium kommer, at öfwer bem:te arfwingars så wäl häromrörde skuld, som fordran, at skyndesammelingen låta författa behörig liquidation, samt i den händelse af skulden något skulle öfwerskiuta, hwad de hafwa af Kongl. Maj:ts och kronan at fordra, bör sådant af dem straxt utkräflas; men twärtom til dem utbetalas, i fall cronan til dem något skyldig blifwer.

Hwilcket med de öfrige respective stånden til gunstbenägit bifall hörsamt tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers justitiæ och bergsdeputations betänkande¹ af den 20 October sisl. n:o 30, tom 4, angående förlag wid bergs och brukshandteringen, jämte project til en kongl. förordning derom n:o ² samt bergsmannen Wilhelm Pehrssons särskilte mening och deputationernes extractum protocollii theröfwer n:o ³ och fant ståndet godt, at bifalla berörde betänkande, undantagne the understrukne orden i 13 och 16 §§ som kunna uteslutas, neml. i 13 § ifrån det ordet finnes och til paragraphens slut och i 16 § ifrån det ordet gitter och til paragraphens slut.

Sedan uplästes 2:ne utdrag af protocollet⁴ hållit i riksens ständers secrete utskått then 5 hujus n:o 46 § 47, n:ri 46 & 47, tom 2, af hwilka det förra innehåller at secrete utskåttet i anseende til riksrådets och cancelliepresidentens grefwe Carl Gyllenborgs dödeliga frånfälle warit omtänt på detta wigtiga ämbetets återbesättjande och derwid först eftersedt, huru dermed förra gången tilgådt, samt befunnit, at riksens ständer sista gången pröfwat godt, at til det då ledige præsidentskapet af secrete utskåttet en allena skulle utnåmnas, hwilcket wahl sedermera til riksens ständers egit gillande och stadfästade blifwit understått, utan at hwarken då eller tilförene, något ytterligare blifwit för framtiden stadgat, huruledes wid sig yppande ledighet af præsidentskapet i cancelliet förhållas skulle, hwarföre secrete utskåttet nu följt samma methode, och i det andra extracto protocollii förmålt, huruledes secrete utskåttet efter ett ordenteligit wahl och omröstande hade nämndt och utsedt riksrådet och cancellierådet, samt öfwerste marskalken och Åbo academiecancelleren herr grefwe Carl Gustaf Tessin til presidentskapets besättjande i Kongl. Maj:ts och riksens cancelliecollegio,

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 30. Jfr. sid. 805, not 6.

² Nr saknas i såväl konc. som renskr.

³ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 46 & 47.

hwilka bägge protocollsutdrag ståndet fant godt, at til alla delar bifalla, och derpå deputerade sex af sin ledamöter, för hwilcka herr rådman Kierman war hufwudman, at giöra följe med ridderskapets och adelens, samt prästeståndets deputerade til Hans Kongl. Majjt i detta ärendet, hwilka afträdde och efter någon stund kommo tillbaka samt berättade, at herr justitiæcancelleren Löwenhielm hade fört ordet för deputationen och hos Hans Kongl. Majjt i sittjande råd anmält, at riksens ständer i underdånighet önska, det tåktes Hans Kongl. Majjt i nåder förordna Hans Excellence herr riksrådet och cancellierådet samt öfwerste marskalken och academiecancelleren grefwe Carl Gustaf Tessin til president i Kongl. Majjts och riksens cancellie collegio och framledne herr riksrådets och presidentens grefwe Carl Gyllenborgs ställe, hwilcket Hans Majjt icke allenast hade bifallit, utan ock straxt kallat förbemälte Hans Excellence dertil, som i underdånighet tackat therföre, men tillika föreburit sine ursäcker.

I lika måtto upplästes och bifölls prästeståndets extractum protocolli¹ af den 3 November sistl. n:o 37, at fendriken Gustaf Lithou må för anförde orsaker, utom sin nu innehafwande pension af 300 dlr samt årligen, ännu undfå en dylika summa eller in alles 600 dlr samt om året, så länge han lefwer med wilkor at han sina än otrykta arbeten skyndesammast til trycket aflemnar.

Sammaledes upplästes och bifölls riksens ständers secrete utskotts extractum protocolli² af den 7 hujus n:o 48, n:o 48, tom 2, och theruti til riksens ständer gjorde hemställande, om icke thet herr riksrådet baron Taube wid thess flyttning ifrån Carlsrona i början af innewarande år bewiljade förskått på dess undfående rådsherres lön af sextusende daler samt, kunde i anseende til thess knappa wilckor och flere härwid förekomne considerationer honom aldeles efter gifwas.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete handels och manufacturdeputations betänkande³ af then 7 November sistl. n:o 33, tom 7, angående krögareämbetets i Stockholm sökte⁴ befrielse ifrån den bemälte ämbete ålagde 10 000 dlr samt årlige afgiften til spinhuset, hwilcket ridderskapet och adelen then 5 hujus och prästeståndet den 7 dito hade bifallit samt nu af ståndet bifölls.

I lika måtto upplästes prästeståndets extractum protocolli⁵ af den 3 November sistl. n:o 38, angående riksens ständers secrete handels och manufacturdeputations betänkande⁶ öfwer the af manufacturidkarne⁷ och snörmakareämbetet⁸

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 37.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 48.

³ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 33.

⁴ Prästeståndets arkiv, R 895, Privatorum memorialer, nr 19.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 38.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 10. Jfr. sid. 509, not 3.

⁷ Sekreta handels- och manufacturdeputationens arkiv, R 2899, nr 79. Jfr. sid. 509, not 4.

⁸ Sekreta handels- och manufacturdeputationens arkiv, R 2899, nr 7. Jfr. sid. 509, not 5.

gjorde ansökning, om ändring uti kongl. förordningen¹ af d. 20 Januarii 1746 emot en och annan yppighet, hwilcket prästeståndet i öfrigit bifaller med de af ridderskapet och adelen, samt borgareståndet gjorde tilläggningen, dock håller det för sin del före

1:o at de husjungfrur, som äro af hederlige föräldrar och för bättre utkomst, samt i upsåt at inhämta anständiga wettenskaper och wakra slögder, antagit tjenst hos andra, måge hwad sidentygs bärande angår, wara undantagne, och

2:o at hwad om de så kallade styfkiortlar i betänkandet förmält är, kunde aldeles gå ut, hwilcket ridderskapet och adelen then 5 hujus hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

Sist uplästes et utdrag af protocollet,² som blifwit hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 19 och 25 Augusti sistl., n:o 64, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:t för hwarjehanda orsaker förklarar sig i nåder wara benägen at förbättra siofficerarnes heder och rang, med mera, hwarå ridderskapet och adelen then 5 hujus resolverat, at ridderskapet och adelen fastställa quæstionen an, at officerarne wid ammiralitsstaten bewiljas någon förbättring på deras rang, men lemna för sin del i underdånighet til Hans Kongl. Maj:t at med råds råde den samma i nåder determinera, hwilcket ridderskapets och adelens utlåtande prästeståndet then 7 hujus hade bifallit och nu af ståndet bifölls, som dermed åtskildes.

Onsdagen then 9 December

S. d. Föredrogs å nyo fem delar af thet uti allmänna beswärdeputationen författade project³ til resolution uppå borgareståndets wid thenne riksdag i underdånighet anförde allmänna beswär, hwarwid ståndet icke fant nödigt, at göra någon ändring uti thes theröfwer, genom särskilte extracta protocolli förut lemnade yttrande, widare, än at bifalla 12 § uti första delen och 43 § uti tredie delen, samt 4, 8 och 41 §§ uti fierde delen, tillika med 33 och 46 §§, uti femte delen med högl. ridderskapets och adelens derwid in margine gjorde anmärckningar.

Widare uplästes och bifölls wälbemälte deputations project,⁴ n:o 11, tom 8, til Kongl. Maj:ts nådige resolution på bondeståndets allmänna beswär, wid inne-

¹ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts förnyade förordning emot en och annan yppighet*, den 20 januari 1746. Tryckt i *Modée* 3, sid. 2274–2282. Jfr. sid. 509, not 6.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 64.

³ Borgarståndets arkiv, R 1303, Allmänna besvarsdeputationen, nr 68.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1303, Allmänna besvarsdeputationen, nr 78.

warande riksdag, samt 16, 120 och 41 §§ som de öfrige 3:ne respective stånden jämwäl hade bifallit under n:o —¹.

I lika måtto uplästes wälbemälte deputations särskilta utlåtelse och understäl-
lande genom extracta protocoll² af den 20 Februarii och 25 Martii sistl. n:o —³ &
—⁴ angående 13 § af ridderskapets och adelens, 60 § af borgareståndets och 79 §
af allmogens allmänna beswär, om icke den, som skiäl häst eller annat creatur
ute på marcken må beläggas med swårare straff, än lagen innehåller, med mera,
hwilket ridderskapet och adelen the 5 och prästeståndet then 7 hujus hade bifal-
lit, samt nu af ståndet bifölls.

S. d. Föredrogs secreteraren Johan Reuterhusens memorial⁵ af then 2 November
sistl. n:o 236, tom 1, af innehåld, at Hans Kongl. Maj:t har wäl i anledning af riks-
sens ständers underdånige anmälan⁶ under then 11 Augusti 1747 benådat honom
med thess öppna bref på secreterarecaractere af den 30 September 1743. Men som
the honom wid samma tillfälle tillagde 100 dlr s:mt i årlig tilökning på lönen
blifwit allenast beräknade ifrå nästl. Augusti månads slut, af orsak, at uti
ständernes expedition icke warit expresse nämt, thet löningstilökningen borde åtfölja
caracteren, så anhåller han, det täktes riksens ständer på samma grund deter-
minera löningstilökningen å 100 dlr sr:mt årligen och således ifrån ett och samma
dato med secreterarecaracteren eller September månads slut 1743 hwilket ståndet
för sin del fant skiälligt at bifalla.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande⁷ af den 16 Julii sistl.
n:o 32, tom 4, angående stål och manufacturwärcken, hwilket ridderskapet och
adelen then 28 Julii och prästeståndet then 3 December sistl. hade bifallit, samt nu
af ståndet bifölls.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer finska ärenderne förordnade deputations
betänkande⁸ af den 5 Maii sistl. n:o 33, tom 6, angående skyndesam undersökning
om en wiss qwarntulls jämkande och fastställande för allmogen uti Finland,
hwilket ridderskapet och adelen then 21 Augusti sistl. bifallit allenast at wid in-
structionens upsättiande iakttages at om några qwarnar äro militien på lön

¹ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

² Borgarståndets arkiv, R 1303, Allmänna besvärdeputationen, nr 69, Allmänna besvärdepu-
tationens projekt, Bilaga till § 60.

³ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 236.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 236, ?

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 32.

⁸ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 33.

anslagne, the härigenom icke måtte komma at lida, eller någon ändring tillåtas i indelningswäret. Och som prästeståndet then 4 hujus hade bifallit detta ridderskaps och adelens utlåtande så fant jämwal ståndet godt, at härutinnan med these 2^{ne} respective stånden instämma.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande¹ af den 6 Julii sistl. n:o 33, tom 4, angående några författningar til ädlare wärkens understöd och uprätthållande, hwilcket ridderskapet och adelen then 27 Augusti och prästeståndet then 3 hujus hade bifallit samt nu af ståndet bifölls.

S. d. Ankom kammarherren gref Axel Rutger Sparre ifrån höglofl. ridderskapet och adelen och gaf ståndet icke allenast wid handen, hwad swar Hans Excellence herr riksrådet och cancellieådet, samt öfwerstemarskalken och academiecancel- leren gref Tessin munteligen gifwit ifrån sig uti rådet uppå Kongl. Maj:ts til honom gjorde nådige föreställning, om presidentsskapets antagande i kongl. cancelliecollegio, utan ock at ridderskapet och adelen til Hans Excellences desto bättre utkomst hade ökt de förra, presidentskapet medföljande taffelpenningar å 3 000 dlr smt om året, med en dylika summa, så at han hädanefter kommer årligen at undfå 6 000 dlr smt i taffelpenningar. Hwilcket ärende ståndet lofwade at taga i behörigt öfwerwägende.

Sedan uplästes riksens ständers deputations öfwer finska ärenderne under den 12 September sistl. afgifne betänkande² n:o 34, tom 6, angående then af kongl. kammarcollegio förslagswis uprättade och til ständernes skärskådande upgifne³ skatteläggningmethode för Österbotts höfdingedöme. Hwarå ridderskapet och adelen then 7 hujus resolverat, det ridderskapet och adelen finner bäst, at hänskiuta detta til Hans Kongl. Maj:t med underdånig anhållan, det täcktes Hans Kl. Maj:t sedan kongl. kammarcollegium och wederbörande landshöfdinge än ytterligare blifwit hörd, i nåder fastställa en sådan skatteläggningmethode för Österbotten, som för landet kan finnas drägelig, och utan altför stor minskning af cronans tilståndiga rättighet och inkomst; förmodandes ridderskapet och adelen thet the andra respective stånden härutinnan så mycket mera lära instämma med ridderskapet och adelen, som wid thet inkomne deputationsbetänkande mycket kunde wara at påminna, hwilcket riksdagens nu annalkande slut ej tillåter.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 33.

² Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 34.

³ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, Bilaga till nr 34.

Men Hans Kongl. Maj:t aldra bäst i nåder kan bepröfwä, när så wäl förberörde betänkande som kongl. kammarcollegii project för mera uplysning skall till Hans Kongl. Maj:t i underdånighet upgifwas och medföljer. Och som prästeståndet den 6 hujus hade bifallit ridderskapet och adelens utlåtande, så fant jämwäl ståndet godt, at härutinnan med these bägge respective stånden sig förena.

S. d. Uplästes riksens högl. ständers kammar- oeconomic och commercedeputations then 8 Junii sistl. n:o 50, tom 3, afgifne betänkande,¹ angående någre för allmogen på Wisingsö igenom riksdagsmannen Jöns Svensson sökte friheter.² Hwilket jämte hwad så wäl Hans Excellence herr riksrådet och generalgouverneuren grefwe Meijerfeldt som kammereraren Widing therwid å thess wägnar haft at påminna³ borgareståndet tog i behörigt öfwerwägande, och fant skiälligt at til alla delar bifalla betänkandet, med then wid 7 puncten gjorde tilläggning, dock utan *prejudice af Jönklöpings stads wälfångne privilegier, hwarwid thet, enligt 51 § i regeringsformen 45 § af resolutionen på städernes allmänna beswår af år 1723 bör förblifwa*. Hwilket med the öfrige respective stånden, hörsam- tiens- och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes

1:o riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänkande⁴ af then 19 Sept. sistl. n:o 34, tom 7, angående flere porcellainfabriquers anläggande i riket och

2:o bergsdeputationens betänkande⁵ af then 4 November nästwekne, angående bergslagsresors förrättande af advocatfiscalen i kongl. bergscollegio, hwilcka 2:ne betänkande borgareståndet biföll, som med de öfrige respective stånden hörsam tiens- och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers landt och sjömilitiæoeconomideputations betänkande⁶ af then 3 Augusti sistl. n:o 21, tom 5, angående den til Wadstena krigsmanshus donerade kongsladugården Hof och dess försäljande til skatte, samt nu warande arrendatorernes af samma kongsgård gjorde ansökning,⁷ om skog til stängsel och wedbrand, jämte mulbete för Hofgårdens ungboskap på

¹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 50.

² Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, Öb, fol. 906–912.

³ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, Bilagor till nr 50.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 34.

⁵ Prästeståndets arkiv, R 896, Memorialer.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömilitiæekonomideputationen, nr 21.

⁷ Lant- och sjömilitiæekonomideputationens arkiv, R 2928, Skrifter och handlingar, fol. 671–672.

Ombergs diurgård, med mera, hwilcket betänkande borgareståndet fant godt, at til alla delar bifalla, som med the öfrige respective stånden hörsamt, tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes 2:ne utdrag, det ena af protocollet,¹ som blifwit hållit hos riksens ständers herrar deputerade öfwer brännewinsaccisen den 4 September sistl., vide n:o 4, tom 6, det andra af bondeståndets protocoll,² hållit then 7 hujus n:o 53, angående theras förskonande ifrån böter, som bränt eller försålt swänskt brännewin af säd emot Kongl. Maj:ts nådigste bref och förbud af den 9 December 1746, hwilcket ståndet til alla delar fant godt at bifalla.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete handels och manufacturdeputations betänkande³ af den 15 Aprill sistl. n:o 35, tom 7, angående nålmakareämbetets i Stockholm gjorde ansökning,⁴ at inga andra än de, som lyda under deras skråämbe bete måge få frihet at förfärdiga knappnålar här i riket, och at i synnerhet kiöpmansenkan Maria Westerberg i Norrkiöping må tillhållas, at nedlägga sitt nålmaakerie wid Gusums mässingsbruk. Hwilcket borgareståndet tog i behörigt öfwerwägande, och aldenstund nålmakareämbetet aldraförst har bragt denna handaslögden up til den fullkomlighet här i riket, som den utomlands finnes; Hans Kongl. Maj:t jämwäl i nådigt afseende deruppå, har igenom skrifvelse⁵ til dess och riksens commercecollegium af den 22 April 1722 i nåder förlänt berörde ämbete ett privilegium exclusivum uppå knappnålars förfärdigande här i riket. Samma ämbete der til med är i stånd icke allenast til rikets egen förnödenhet, utan ock til exportation, i fall någon handlande med dem derom wille sluta, at præstera så tillräckeligt förråd af denna tilwärckning och för så godt pris, som skäligen kan begäras, ty kan borgareståndet icke finna, at kongl. commercecollegium endast uppå secrete handels och manufacturdeputations remiss wid 1741 års riksdag hade bordt genom öpen resolution af den 17 December 1742 förklara, at änkan Maria Westerberg borde obehindrat få idka och fortsättia dess wid Grönbo bruk i Fellingsbro socken i Fellingsbro härad i Närke och Värmlands län Gusums mässingsbruk anlagde nålmaakerie, hälst det strider emot 33 § uti Kongl. Maj:ts nådige resolution⁶ på städernes allmänna beswär wid 1739 års riksdag, samt riks-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1301, Bevillningsdeputationen, nr 4. Jfr sid. 562, not 9.

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 53.

³ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 35.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, Bilaga till nr 35.

⁵ Handlingen ej påträffad i Borgarståndets arkiv.

⁶ Årstrycket *Kongl. Maj:ts nådige resolution och förklaring uppå the allmenne beswär, som städerna uti Sverige och Finland, igenom theras fullmächtige, hafwa wid thenna riks-dagen i underdånighet andragit*, den 12 april 1739. Tryckt i Modée 2, sid. 1148–1169. Jfr sid. 195, not 2.

ens högl. ständers derom tagne gemensamma författning¹ wid 1741 års riksdag, hwilcket alt Hans Maj:it i nåder stadfästet genom ytterligare skrifvelse til kongl. commercecollegium af then 27 September 1741, som i kraftigaste måtto styrcker och bibehåller skrååmbeterne wid deras wälfångne privilegier. Och som nål-makareämbetet i riket utan ringaste sitt förwällande ofelbart gingo under, om enkan Maria Westerberg på ofwanbemälte oinskränkta sätt, än widare skulle få tilwårcka knappnålar wid Gusums mässingsbruk, som är belägit på landet, hwarest alt finnes för lindrigare pris, samt fritt för tull och accis, med mera borgerskapet i städerna graveras, så håller borgareståndet före, at merberörde hustru Westerberg i stöd af nål-makareämbetets privilegie af år 1722 och högstbemälte Kongl. Maj:ts nådige bref år 1741 bör förbjudas, at hädanefter fournera de städer i riket med knappnålar ifrån Gusums mässingsbruk, hwarest mästare af nål-makareämbetet hafwa satt sig neder och drifwa sitt handtwärck, emot borgerliga utskylder, jämwäl ock, at alla til den ändan wid tullarne i slike städer inkommande kanppnålar, måge för confiscables anses och förklaras, med mindre de komma emot pant i tullen at passera igenom staden til en annan ort, hwarest ingen nål-makare finnes, börandes enkan Westerberg förnämligast drifwa sitt wärck för utrikes exportation skull af denna wahra, med mera, hwilcket med the öfrige respective stånden til gunstbenägit bifall hörsamt tjenst och wänligen communiceras.

Och som tiden war förliden, så skildes ståndet åt.

¹ Årstrycket: *Sweriges rikets ständers beslut, gjordt, samtyckt och förafskiedat på then allmänna riksdagen som slöts i Stockholm, den 22 augusti 1741*. Tryckt i Modée 3, sid. 1694–1697. Jfr. sid. 411, not 2.

Torsdagen then 10 Decemb.

S. d. Uplästes prästeståndets extractum protocoll¹ af then 4 hujus och deruti giorde föreställning, n:o 39, at kongl. bibliothekariens Olof Dalins så kallade Swea och Giöta rikets historia² icke måtte blifwa ansedd och aktad, ej eller vidare continuerad för vårt kära fäderneslands historia, innan hennes swåra anstötelige grund är blefwen häfwen och ändrad, samt hela wärket ifrån början til thess slut, wederbörligen och granneligen censureradt, af wittre, mogne och i vår svenska historia wäl grundade män, som ther til kunde af Hans Kongl. Majj:t blifwa förordnade och instruerade, med mera; hwilcket borgareståndet til alla delar biföll.

S. d. Uplästes riksens ständers tulldeputations betänkande³ af then 25 Junii sistl. n:o 5, tom 7, angående de af inspectoren Georg F o r s w a l l theröfwer, först hos Hans Kongl. Majj:t och sedan hos rikens ständer anförde beswär,⁴ at generaltullarrendesocietetens fullmäktige ej allenast år 1739 utan gifwen orsak, satt honom ifrån sin då innehafde inspectorsbeställning wid landttullen i Upsala, utan ock sedermera år 1745 efter någon förut bewiljad permission, betagit honom, at få tilträda den honom år 1742 ombetrodde inspectorssysslan wid accisbewakningen här i staden, hwarwid jämwäl åhördes the skiljaktige ledamöternes särskilte meningar,⁵ tillika med bondeståndets utlåtande theröfwer genom protocollsutdrag⁶ af den 21 Augusti sistl. n:o 54, som förmåler, at bondeståndet pröfwat skiälligit, at bifalla the förra alternativet af betänkandet så at inspectoren Forswall ofelbart och genast bör få tilträda sin inspectorssyssla wid accisbewakningen i Stockholms stad, och therjämte undfå, hwad som uti thess bestådde lön hittills brustit, och alt hwad wid tienstens wärkeliga tilträdande obetalt wara kan; hwilcket bondeståndets utlåtande jämwäl ståndet för sin del fant skiälligit at bifalla.

S. d. Uplästes och bifölls riksens ständers secrete utskotts extractum protocoll⁷ af den 13 October sistl. n:o 49, tom 2, at öfwersten baron Cronhiort måtte i anledning af Kongl. Majj:ts inför rådsprotocollet⁸ af d. 17 sistl. Augusti förklarade nådige wälbehag, tilläggas för dess långliga trogna tienster och den nytta fäderneslandet hade för framtiden af honom at förwänta, öfwerste eller 1500 dlr s:mt i årlig lön af ständernes contoir, til thess han blifwer employerad med ordinarie lön på staten,

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 39.

² Dalin, O., *Svea rikets historia Ifrån des begynnelse til våra tider*, Stockholm 1747.

³ Borgarståndets arkiv, R 1302, Tulldeputationen, nr 5.

⁴ Tulldeputationens arkiv, R 2943, nr 47.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1302, Tulldeputationen, Bilaga till nr 5.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 54.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 49.

⁸ Statsdeputationens arkiv, R 2937, Kungliga remiser, fol. 464.

hwilcket ridderskapet och adelen den 5 November sistl. bifallit och nu af borgarståndet bifölls, ehuru prästeståndet then 7 hujus sig deröfwer utlåtitt, at som det eljest nog graverade statswäret ömar prästeståndet, så pröfwar standet, i anseende til härwid warande omständigheter, billigt at herr baron och öfwersten Cronhiort, warder hos Hans Kongl. Maj:t i underdånighet anmäld at undfå det wid arméen först ledigt blifwande regemente, på det staten ej må graveras med någon pension.

I lika måtto uplästes och bifölls riksens ständers secrete deputations betänkande¹ öfwer wälbem:te baron Carl Gustaf Cronhiorts giorde ansökning,² n:o 46, tom 3, at återfå then utom thess förwällande uti armeen förlorade tour, samt ärhålla majors lön, jämte förwandlingen ifrån then tid han nödgades taga afskied intil thess han til wärckelig löns åtniutande kan blifwa förhulpen.

S. d. Aflade herrar borgmästarne S c h u l t é n , Omnberg och K n a p e elector-seden til riksrådswalet.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete deputations betänkande³ af den 2 December 1746, angående majoren Jacob Rudolph Taubes ansökning,⁴ at genom riksens ständers ytterligare underdånige föreskrift til Hans Kongl. Maj:t ärhålla nådig befördran, hwilcket ridderskapet och adelen then 4 och prästeståndet then 5 hujus bifallit; och som bondeståndet then 8 dito bifallit betänkandet med den tilläggnig at major Taube må i underdånighet anmälas til första ledigblifwande commendantskap, eller öfwerstelieutenantsbeställning, så fant standet godt, at sig med bondeståndets utlåtande härutinnan förena.

I lika måtto föredrogs ett utdrag af rådsprotocollet⁵ hållit then 18 Junii sistl. n:o 65, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:t i nåder gifwit sitt samtycke til generalmajorens baron Cronstiernas underdånige ansökning,⁶ at få afstå thess anförtrorde öfwerstebeställning wid adelsfaneregementet til äldste corporalen af kl. lifdrabantecorpsen, samt öfwersten uti hessisk tjenst, Wolter Reinhold Stackelberg, hwarå bondeståndet d. 3 November sistl. resolverat, at standet instämmer i underdånighet med Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag, och till et dylikt ändamåls winnande för baron och öfwersten Stackelberg, finner standet ganska skäligit, thet wälbem:te baron och öfwerste hos Hans Kongl. Maj:t i un-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, nr 46.

² Sekreta deputationens arkiv, R 2881, Memorialer och handlingar, nr 82.

³ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, nr 47.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, Bilaga till nr 47.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 65.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 65.

derdånighet recommenderas til öfwerstefullmagts ärhållande wid armeen, hwilket borgareståndet fant godt at til alla delar bifalla.

S. d. Ankom en deputation ifrån ridderskapet och adelen af 8 personer, för hwilcka herr capitaine B o i j e förde ordet, som näst sitt stånds wänliga hälsning anmälte

1:o at den af allmänna beswärsdeputation projecterade 7 § til Kongl. Maj:ts nådige resolution på krigsbefällets beswär, angående dagswärken måtte aldeles gå ut.

2:o at ridderskapet och adelen bewiljat herr baron och landtmarskalken för dess hafde beswär och kostnad på innewarande långsamma riksdag en recompense af 40 000 dlr samt.

3:o at capitaine Scheckta må befrias och cronans actor i stället förordnas, til actionens utförande emot manufacturisten Hedman.

4:o at ståndet wille behierta krigsbefällets angelägenhet wid husesynswärket.

Herr justitiæborgmästaren och taleman lät förmåla ståndets hörsamma hälsning tillbaka och lofwade, at de anmälte målen skola hos ståndet komma i behörigt öfwerwägande, hwarmed deputationen afträdde.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations meorial¹ af then 27 November sistl., n:o 34, tom 4, at bergmästaren i Nya Kopparberget Detlof Heijke må i anseende til anförde skäl och omständigheter hos Hans Kongl. Maj:t i underdånighet anmälas, til ärhållande af assessors namn och heder, lika med assessorerne i kongl. bergscollegio, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective stånden hörsamt, tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande² af d. 27 November sistl., n:o 35, tom 4, angående en geschworners förordnande, at hafwa inseende öfwer ädlare wärcken på Dalsland, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective stånden hörsamt, tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande³ af den 7 hujus, n:o 36, tom 4, angående 2:ne geschworners förordnande i östra och wästra Bergslagen, samt Nya Kopparbergs länKopparbergs bergmästaredömen, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective stånden hörsamt tjenst och wänligen communiceras.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 34.

² Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 35.

³ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 36.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar oeconomic och commercedeputations betänkande¹ af den 30 sisl. Junii öfwer anförde beswär emot lagman Francks sökte² byte af några hemman i Södermanland och Öfwer Sehla sochn, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective stånden hörsamt, dienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes riksens ständers förordnade protocolsdeputations betänkande³ af then 28 November sisl. n:o 6, tom 6, angående capitaine W u l f c r o n a s anförde beswär⁴ emot herr generalen baron Carl Hindrich Wrangel med mera, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective stånden hörsamt dienst och wänligen communiceras.

S. d. Uplästes bondeståndets extractum protocoll⁵ af den 5 hujus n:o 55, af innehåld, at som kongl. kammarcollegium på innewarande riksdag blifwit förstärkt med så många ledamöter at de nu mera kunna sittaa på flere divisioner, det måtte til sysslornes faciliterande ännu en notarius wid protocollet derstädes antagas, med lika lön, som en ordinarius notarius eller referendarius förut på staten består, hwilket ståndet, i anseende til andragne omständigheter, fant godt at bifalla.

S. d. Uplästes riksens ständers landt och sjömiliteoeconomicdeputations betänkande⁶ af den 6 Junii sisl. n:o 228, tom 5, angående lotsinrättningen til och ifrån nya stapelstaden Degerby, jämte project⁷ til en lotstaxa för samma skiärgård, hwilket ridderskapet och adelen then 26 Junii sisl. och präreståndet then 5 hujus hade bifallit. Men ståndet fant godt at bifalla samma betänkande på sätt, som ståndets resolution på borgmästarens och riksdagsfullmäktigens ifrån Degerby, herr Jacob Forssells memorial⁸ utwisar, nemligen

- 1:o at utpräglingen må skie af capitaine Åhman wid kongl. ammiralitetet och
- 2:o at hwarthera lotsen til nästa riksdag må undfå 20 dlr s:mt i årlig lön.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta deputations betänkande⁹ af den 13 Aug. sisl. n:o 48, tom 3, angående krigsrådets Johan Nigrells ansökning¹⁰ om befördran hwarå ridderskapet och adelen then 8 hujus resolverat, at betänkandet bifalles med

¹ Präreståndets arkiv, R 893, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 54.

² Präreståndets arkiv, R 893, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, Bilaga till nr 54.

³ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 6.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, Bilaga till nr 6.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 55.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömiliteeekonomideputationen, nr 22.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömiliteeekonomideputationen, Bilaga till nr 22.

⁸ Ridderskapets och adelns arkiv, R 94, Allegater, nr 597.

⁹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, nr 48.

¹⁰ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, Bilaga till nr 48.

tillägging, at krigsrådet Nigrell må efter behörig liquidation undfå the 120 dlr s:mt, som han uti sitt memorial förmåler sig wid carelska commissionen hafwa förskutit, så som ock det af honom påstådde dagatractamentet; och som prästeståndet then 9 hujus detta ridderskapets och adelens utlåtande bifallit, så fant jämwäl ståndet godt, at therwid instämma.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer reductions och liquidationswäret förordnade deputations memorial¹ af den 28 November sistl. n:o 20, tom 5, angående protonotariens i kongl. justitiærevision Erich Christian Wagners ansökning,² at han i så måtto kunde komma at niuta wälbem:te deputations recommendation för honom af den 29 Aprill sistl. tilgodo, at han lika som med thess camerater inom kongl. cancelliet redan är skiedt, måtte hugnas med kongl. secreterarefullmagt, hwilket ridderskapet och adelen then ³December och prästeståndet then 7 samt bondeståndet i dag hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet,⁴ hållit i riksens ständers secrete utskått then 4 hujus n:o 50, tom 2, af innehåld, at som secrete utskåttet har fädt förmimma, huruledes riksens ständer genom skrifvelse⁵ af den 16 October sistl. i underdånighet tilstyrkt Hans Kongl. Maj:t at i nåder hugna då warande auditeuren och revisoren Johan Breant med krigscommissariefullmagt, samt at han af fortificationslöningsbesparingsmedel måtte åtniuta differencen i lönen, til thess han til full löns åtniutande efter staten kan warda befordrad. Men desse medel äro af den beskaffenhet, at de altsedan högst salig Hans Maj:t konung Carl XI:s tid warit destinerade til wälartade ämnens opöfwande uti fortificationswettenskapen, hwilket nyttiga ändamål och allaredan wunnits med åtskillige personer, som desse medel til deras understöd och utlänske resor nyttiat. Så har secrete utskåttet sedt sig föranlåt, at riksens ständers wälbehag underställa om icke förberörde fortificationslöningsbesparingar måge hädanefter til de redan nämde och för riket högst angelägne behof, lemnas oförrykte, samt secrete utskåttet lemnas frihet, at wid statens afslutande få föranstalta, at krigskommissarien Breant må i dess ställe af extra utgiftsmedlen årligen undfå then fyllnad i lönen, som efter riksens ständers förordnade honom tilkommer. Hwilket ridderskapet och adelen then 8 och prästeståndet then 9 hujus hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 20.

² Reduktions- och likvidationsdeputationens arkiv, R 2933, nr 28.

³ Dag saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 50.

⁵ Expeditionsdeputationens arkiv, R 2948, Konzept till ständernas skrivelser, nr 301.

I lika måtto uplästes ett utdrag af rådsprotocollet¹ hållit then 14 November sistl. n:o 66, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:ts i nåder samtycker til capitains af Sawolax regemente och Idensalmi compagnie Samuel Hästskous underdånige ansökning,² at få cedere bem:te thess innehafwande capitainsbeställning åt någon skickelig officerare, med hwilken han derom framdeles kunde öfwerenskomma, hwarå bondeståndet then 3 hujus resolverat, at ståndet i underdånighet instämmer med Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag, hwarmed ståndet sig aldeles förente och behörigen påskrifwa lät.

Widare uplästes ett utdrag af protocollet³ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 6 November sistl. n:o 67, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:ts til riksens ständer i nåder remitterar notariens i Swea hofrätt Claes Jacob Gyllenadlers supplique,⁴ uti hwilcken han för thess wid hofrätten i 14 år nedlagde arbete och tjenstetid i underdånighet anhåller, at i den händelse advocatfiscalen Reftelius blifwer extraordinarie assessor derstädes, med dess nu innehafwande lön, han då måtte komma i nådig åtanka wid successionen efter honom, och at i medlertid få behålla den notarielön han nu innehafwer. Hwarå bondeståndet then 3 hujus resolverat, at ståndet i underdånighet instämmer med Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag så at notarien Gyllenadler måtte i nåder hugnas med then af honom sökte successionen efter advocatfiscalen Reftelius, finnandes borgarståndet jämwäl godt, at härutinnan aldeles instämma med Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag.

S. d. Uplästes lieutenantens med cornetts indelning wid Bohusläns dragoneregemente Johan Ulric Cedercronas memorial⁵ af d. 2 hujus och deruti gjorde ansökning, at blifwa befriad för tjenstgörande i fredliga tider och til dess han kan komma at niuta riksens ständers underdåniga föreskrift om befordran til godo, hwilket präste och bondestånden den 7 hujus hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 66.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 66.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 67.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 67.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 237.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta utskåts extractum protocoll¹ af d. –² sistl. n:o –³ angående prints Gustafs education och thess gouverneurs tillsättjande, hwilket ridderskapet och adelen samt prästeståndet hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

S. d. Uplästes ryttmästarens C. F. von Brandtens memorial⁴ och deruti gjorde ansökning, at i anseende til sine långlige och trogne tienster blifwa hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäld til någon ryttmästareindelning eller ock nådigt afskieds undfående, med någon så tilräckelig pension at han deraf widsin tiltagande ålder må kunna hafwa sin nödiga utkomst, hwarå ridderskapet och adelen then 20 November resolverat, at til Hans Kongl. Maj:t afgår en underdånig föreskrift för capitain von Brandten at i anseende til hans långlige och trogne tienster i nåder blifwa hugnad med majors character och dubbel majorspension hwilket prästeståndet den 9 hujus bifallit och nu af borgareståndet bifölls.

S. d. Uplästes ceremoniellet,⁵ n:o 68, tom 2, som kommer at i akt tagas wid riksdagens slut, hwilket bifölls med de in margine gjorde anmärckningar.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänkande⁶ af den 9 November sistl. n:o 36, tom 7, angående borgarens i Upsala Elias Wagners tiltänkte hartsokerieinrättning, hwilket ridderskapet och adelen bifallit med den tilläggnig, at kongl. commercecollegium utgifwer en allmän beskrifning om rätta methoden at samla kåda til hartskokning, på det hwar och en måtte få kundskap derom; dock bör en sådan samling skie, utan någon mistning i träden, emedan skogarne taga skada, och som prästeståndet detta ridderskapet och adelens utlåtande then 8 hujus hade bifallit, så fant jämwäl ståndet godt at härutinnan med desse 2:ne respective stånden instämma.

S. d. Uplästes tygmästarens wid artilleriebataillon i Finland Johan Gottlieb Adrians frus Catharina Adrians hos riksens ständer ingifne ingifne memorial⁷ och ansökning, n:o 238, tom 1, at återbekomma de 112 dlr 16 öre s:mt hwilcka af första och 15 dlr s:mt som å andra qwartalet af bemälte hennes mans lön för år 1745 äro afdragne, til ärsättning för det förskått, han förut skall åtniutit af

¹ Sekreta utskottets arkiv, R 2864, Protokoll, sid. 2881 & 2991.

² Datum saknas i såväl konc. som renskr.

³ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Ridderskapets och adelns arkiv, R 93, Allegater, nr 396.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 68.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 36.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 238.

siöexpeditionscassan, hwilcket ridderskapet och adelen för anförde orsaker then 22 October och prästeståndet then 7 hujus bewiljat, samt nu af ståndet bewiljades.

S. d. Uplästes Hans Excellences herr riksrådets och cancellierådets grefwe Claes Ekeblads memorial¹ af then 3 hujus, n:o 239, tom 1, hwaruti förmäles, at riksens ständers deputation öfwer reductions och liquidationswäcket har wäl wid 1731 års riksdag then 10 Junii inkommit til riksens ständers plena med sitt betänkande² öfwer framledne Hans Excellences herr riksrådets grefwe Claes Ekeblads then äldres år 1724, uti riksens ständers commission gjorde ansökning om årsättning för reducerade gods, men som samma betänkande alt sedermera icke finnes wara upläst eller något therå resolverat, och Hans Excellence kommit i ärfarenhet, at wid thenne riksdag then öfwer reductions och liquidationswäcket förordnade commissionen torde komma at uphöra med thess giöromål, så anhåller Hans Excellence, at riksens ständer tåktes thenne gamla sak sig til et benägit afgjörande företaga och med rättwist slut afhielpa. Hwilcket ridderskapet och adelen then 8 och prästeståndet then 9 hujus hade bifallit och nu af borgareståndet bifölls.

S. d. Uplästes ett utdrag af rådsprotocollet³ hållit then 10 November sistl. hwarmedelst Hans Kongl. Maj:t i nåder samtykt til kongl. rättomästaren Psilanderhielms underdåniga ansökning,⁴ om kammarrådsfullmagt, hwaröfwer bondeståndet sig utlätit, at ståndet i underdånighet instämmer med Hans Kongl. Maj:ts nådige wälbehag, det ock borgareståndet gjorde, som påskrefs.

I lika mätto uplästes ett utdrag af protocollt,⁵ hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare then 27 October sistl. n:o 69, tom 2, angående herrar fullmäktiges af generaltullarrendesocieteten underdånige föreskrift⁶ för secreteraren wid berörde wärck Jonas Malmberg⁷, at arhålla lika förmån i heder och rang, som wid förra riksdagar i nåder blifwit förunt secreterarne wid riksens ständers contoир och banco, hwartil Hans Maj:t gifwit thess nådige samycke och hwarå borgareståndet resolverat, at ståndet i underdånighet instämmer med Hans Kongl. Maj:ts nådige wälbehag.

Widare uplästes ett utdrag af rådsprotocollet,⁸ hållit then 12 November sistl. n:o 70, tom 2, angående assessorens Samuel Enanders underdånige ansökning,⁹

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 239.

² Borgarståndets arkiv, R 1224, Oavgjorda mål, nr 84.

³ Ridderskapets och adelns arkiv, R 93, Allegater, nr 401.

⁴ Ridderskapets och adelns arkiv, R 93, Allegater, Bilaga till nr 401.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 69.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 69.

⁷ Härmed avses Jonas *Malmberg*: felskrivet i såväl konc. som renskr.

⁸ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 70.

⁹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 70.

at för andragne skäl blifwa förordnad til wärkelig tjenstgörande assessor med säte och stämma uti Swea hofrätt, samt dess förra lön, hwilket Hans Maj:it i nåder bifallit och hwarå resolverades: at ståndet i underdånighet instämmer med Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag, dock at assessoren Enander efter sin senare ansökning på det omrörde sättet må employeras i kongl. Giötha hofrätt.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande¹ af d. 27 November sistl. n:o 38, tom 4, angående befordran af godstackjerns tilwärkning i riket, hwilket ridderskapet och adelen then 5 och prästeståndet then 9 hujus hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

I lika måtto uplästes riksens ständers secrete utskått extractum protocoll² af then 15 Januarii sistl. n:o 51, tom 2, angående herr landshöfdingen Odelströms på landsstatens wagnar i Gefleborgs län, gjorde ansökning,³ at indelningshafwarne måge bibehållas wid theras rätt för framtiden, at åter få upbära deras indelte räntepersedlar in natura, hwartil secrete utskåttet styrkt och hwilket ridderskapet och adelen then 21 Januarii sistl. bifallit, men prästeståndet enligt sitt utgifne extractum protocoll, om räntepersedlarne i gemen, af den 20 November sistl. afgjordt, det ock borgareståndet för sin del fant godt, at i detta mål bifalla.

Widare uplästes riksens ständers protocollsdeputations betänkande⁴ af then 21 November sistl., n:o 7, tom 6, angående vice häradshöfdingen Johan Liljegranat, hwilket präste och bondestånden then 5 hujus hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

Sist föredrogs å nyo riksens ständers deputations öfwer reductions och liquidationswärcket under d. 20 Julii sistl., vide n:o 16, tom 5, afgifne betänkande,⁵ angående fru Dorothea Margaretha von Brehmers ansökning om betalning för en gammal cronofordran, hwilket ståndet förut den 7 Augusti sistl. remitterat til secrete utskåttet; men som ridderskapet och adelen then 7 och prästeståndet then 9 hujus det samma n:o ⁻⁶ bifallit och remitterat til secrete utskåttet, så fant ståndet nu godt at til expeditionens faciliterande sig uti påskriften med thesse bägge respective stånden at förena.

Hwarefter ståndet skildes åt.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 38.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 51.

³ Statsdeputationens arkiv, R 2937, Kungliga remiser, fol. 296-310.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 7.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 16. Jfr. sid. 681, not 4.

⁶ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

Fredagen then 11 December

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer ärenderne, som angå storfurstendömet Finland, förordnade deputations betänkande¹ af den 9 Julii sistl., n:o 35, tom 6, angående then allmänna hushållningen i Finland, hwilcket betänkande borgareståndet tog i noga och behörigt öfwerwägande, och befant, at en del af the theruti upptedde förslager, äro både nödige och nyttige, samt tiena til hushållningens förbättring och landsculturens uphielpande, en del åter af sådan beskaffenhet, at the swåriligen synas kunna i wärket ställas. Borgareståndet stadsnade fördenskull i den mening och slut, at thetta betänkande må i underdånighet opgifwas til Hans Kongl. Maj:t, som i nåder lærer, sedan kongl. collegierne, herrar landshöfdingarne och flere wederbörande hörde blifwit, härom så förordna, som nödwändigheten af oeconomiens uphielpande i Finland och rikets wälfärd, thet kan fordra. Men hwad then uti 4 § och 16 momentet til thetta behof föreslagne bewilningen af städerne och landet widkommer, så kan borgareståndet, i anseende til andra mångfaldiga utgifter, hwarmed undersåtarne i riket äro beswärade, för sin del thertil icke samtycka. Hwilcket med de öfrige respective stånden hörsamt tjenst och wänligen comuniceras.

Sedan föredrog herr borgmästaren Plomgren ståndets herrar deputerades tankar och project² n:o 85 –³ til Kongl. Maj:ts nådigste förklaring, huru med riksdagsmanswal i städerne hädanefter bör förhållas, bestående af siu puncter, hwarwid giordes en och annan påminnelse, som å sielfwa projectet antecknades.

Therefter uplästes riksens ständers kammar oeconomie och commercedeputations betänkande⁴ af den 9 hujus n:o 52, tom 3, angående öfwerstens Mauritz Klinkowströms ansökning,⁵ at för sig och arfwingar ewärdeligen få bibehållas wid arrendet af Skiällnora kongsgård, hwilket ridderskapet och adelen, samt prästeståndet then 10 hujus hade bifallit och nu likaledes af borgareståndet bifölls.

I lika måtto uplästes och bifölls riksens ständers bewillningsdeputations project⁶ til manufacturisternes bewillning för nästkommande år och så widare, til nästa riksdag n:o 6, tom 6.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 35.

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Borgarståndets extraktprotokoll, nr 85.

³ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 51

⁵ Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, I, fol. 72–81.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1301, Bewillningsdeputationen, nr 6.

S. d. Föredrogs å nyo den af magistraten och borgerskapet i Öregrund hos ståndet gjorde skriftliga ansökning,¹ det måtte borgmästaren dersammastädes, herr Pehr Ubbman i anledning af stadsens för honom utfärdade riksdagsfullmägt, under then 14 sistl. September, uti ståndet til säte och stämma warda inlåten, hwilcket jämte the af bem. te magistrat och borgerskap til den ändan andragne skäl borgareståndet i behörigt öfwerwägande tog. Och ehuruwål det befinnes, at herr borgmästaren Ubbman numera blifwit uti dess borgmästarebeställning i Öregrund wederbörli- gen installerad, ståndet jämwål både för staden och hans person hyser all ömhet och wälwilja, dock likwål och som med denna riksdag redan så långt lidit, at föga mer än några få dagar lära återstå innan densamma kommer at slutas, altså fant ståndet det hwarcken wra nödigt, eller lända Öregrunds stad til någon wärckelig nytta och fördel, at merbem. te herr borgmästare för denna gången säte och stäm- ma i ståndet bewiljas, hälst som han lika fult kan bewaka de angelägenheter, honom af staden enskilt blifwit anförtrorde. Hwilket befalltes at utur protocollet meddelas skulle.

S. d. Föredrogs å nyo thet ifrån the öfrige respective ständen inkomne allmänna beswärsdeputationens upsatte project öfwer siettedelen af borgareståndets allmän- na beswär, hwarwid ståndet icke hade något at påminna.

Sedan ankommo herrar borgmästarne Borg och Omberg, såsom de- puterade ifrån riksrådswalet och gåfwo ståndet wid handen, at til thet ledige riksrådsämbetet efter Hans Excellence herr riksrådet baron Åkerhielm wore på riksens ständers underdånige förslag upförde herr justitiæcancelleren Löwen- hielm, herr statssecreteraren von Seth, och herr öfwerintendenten Horleman, hwarwid ståndet icke hade något at påminna, hafwandes herr presidenten Erland Broman wid det tilfället ingifwit följande skrift:

Fastän jag alt för wäl känner mig sielf och min egen förtienst, följakteligen nog samt är öfwerlygad derom, at herrar electorerne wid det nu förrättande råds- walet lära finna långt wärdigare ämnen, på hwilka de kunna kasta deras förtro- ende, än at jag borde förmoda, blifwa en ther ibland, så lemnar mig likwål herrar electorerne sista gången för mig förklarade goda tanka och förtroende, en skällig anledning, at så nu som äfwen då skiedde, undanbedia mig en heder, hwilcken tilkommer män af mognare insikt, längre förfarenhet, och mera förtienst.

Det skall utgörä all min timeliga fågnad, om jag så kan förrätta det ämbete, jag nu innehafwer, så at jag derigenom må stå i nåd hos min nådige öfwerhet och i förtroende hos riksens höglöfl, ständer och mine samtelige medbröder.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 230. Jfr. sid. 803, not 1.

Sedan uplästes projectet til riksdagsbeslutet, n:o 52, tom 2, wid hwilckets 17 § herr borgmästaren *I n g m a n* påminte, at han för sin del ej kan samtycka til riksdagens uppskiutande öfwer then wanlige tiden efter regeringsformen och riksdagsordningen, i fall krig imedlertid skulle infalla, hwaruti herrar borgmästarna *H e r k e p æ u s* och *F o r s t e n* med honom instämde. Men herrar rådmän *F a g g o t* och *A m e l b e r g* beropade sig deremot på 6 § i regeringsformen med hwilcken projectet til riksdagsbeslutet öfwerensstämde.

Herr *j u s t i t i æ b o r g m ä s t a r e n* och *t a l e m a n* proponerade fördenskull om berörde project med the therwid in margine gjorde anmärckningar får bifall, hwilket med ja beswarades.

Härwid kommo ståndets herrar deputerade tillbaka ifrån riksrådswalet och berättade, at Hans Maj:t af de til det ledige riksrådsämbetet föreslagne herrar, hade utnämt herr statssecreteraren *G a b r i e l v o n S e t h* til riksråd.

Therpå blefwo 2:ne Kongl. Maj:ts kammarherrar *B e r g e n s t i e r n a* och *I n s e n s t i e r n a* emottagne och i ståndet införde, af hwilcka den förra förde ordet på följande sätt:

Hans Kongl. Maj:t låter i nåder hälsa sine trogne undersåtare af borgareståndet och invitera them, til nästkommande måndag på riksalen, at afhöra predikan och riksdagsbeslutet, hwarföre herr justitiæborgmästaren och taleman lät förmäla ståndets underdånige respect och tacksägelse, hwarmed bägge kammarherarne afträdde och beledsagades ut.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänkande¹ af den 2 December sistl. n:o 37, tom 7, angående manufacturidkares och arbetares befriande för contributioner, hwilket borgareståndet biföll och fant godt, at hos the öfrige respective stånden til gunstbenägit samtycke i bästa måtte anmäla.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar oeconomic och commercedeputations betänkande² af den 8 hujus, n:o 53, tom 3, angående borgerskapets i Stockholm gjorde ansökning³ om 3 års nederlagsfrihet på win, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective stånden hörsamtienst och wänligen communicerades.

En deputation af tolf personer ankom ifrån bondeståndet, för hwilcka taleman *O l o f H å k a n s s o n* förde ordet och recommenderade

¹ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 37.

² Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 52.

³ Borgarståndets arkiv, R 1303, Allmänna besvärdeputationen, nr 3, Stockholms borgerskap, nr 5.

1:o probsten Liungberg at undfå 6 000 dlr koppm:t i arfwode försitt hafde beswär, samt kostnad på resor och underhåld här i staden, under den tid, han efter riksens ständers godtfinnande på sista riksdag, emellan riksdagarne rest hit, at gifwa kongl. kammr.collegium uplysning om riksens ständers plan, til räntepersedlarnes sammansläende och then ständige markegångens författande.

2:o at magister Jöransson måtte för thess förwärfwade goda kundskap uti swänska antiqviteterne förhielpas til någon syssla wid antiqvitetscollegium.

3:o at bondeståndet, såsom ett stånd i riket och med garanteur af bancowärket, måtte tillåtas at wälja och hafwa åtminstone en fullmäktig wid berörde wärck då ståndet will dertill wälja en honett och förständig man, som kan gifwa the öfrige respective ständens fullmäktige therstädes styrcka och anseende.

4:o at gästgifwareskiutsen måtte i anseende till alltings högre pris och dyrhet skäligen förhöijas.

5:o at borgareståndet wille benägit bifalla bondeståndets yttrade tankar öfwer 17 § i krigsbefällets beswär, angående hielpedagswårken och

6:o at 22 § i projectet til nya instruction för riksens ständers urskillningsdeputation måtte närmare påses och jämkas.

Herr justitiæborgmästaren och talemän tackade för bondeståndets til borgareståndet hafde förtroende och lofwade, at de anmälte målen skola hos ståndet komma i behörigt öfwerwägande; låtandes imedlertid förmåla ståndets wänliga hälsning tillbaka, hwarmed deputationen afrådde och beledsagades ut.

Sedan uplästes capitains af Kongl. Maj:ts lifgarde Börje Månsson Schektas memorial¹ af d. 9 hujus n:o 240, tom 1, af innehåld, at emedan han för andragne orsaker hade afsagt sig then emot manufacturisten Hedman angifne sakens widare utförande efter riksdagens slut, och således lemnat den samma uti actoris assessoren Robecks händer, så hemställer han, om icke den anstalt borde göras, at actor, som jämte det, han med mycken möda förestått actoratet, äfwen förrättat sine ordinarie ämbetssysslor i synnerhet under the sex månader och therutöfwer, då han war secreterare och jämwäl hade ett annat actorat, måtte derföre niuta en skälilig wedergällning af publicum, hwilket ridderskapet och adelen then 10 hujus bifallit och nu af ståndet bifölls.

S. d. Uplästes ridderskapets och adelens extractum protocoll² af then 10 hujus n:o 29, angående discretion för herr landtmarskalken och de öfrige talemännen för thesas hafde beswär och kostnad på innewarande långsamma riksdag, hwartil ridder-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 240.

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelens extraktprotokoll, nr 29.

skapet och adelen hade utnämmt 20 000 plåtar för herr landtmarskalken samt et tusende dito för hwarthera af präste och borgareståndets talemän, jämte femhundra plåtar för bondeståndets talemän. Men förutan det åtskillige af ståndets her rar ledamöter tyckte, at summan wore alt för stor tiltagen för herr landtmarskalken, så hölt ståndet i gemen före, at om landtmarskalcken nu skall få dubbel summa emot hwad han feck på sista riksdag så böra ock de öfrige talemännen få en proportionell tilökning; dock fants godt at igenom herr rådmännen Odhelius och Amelberg först sondera prästeståndets tankar härom.

En deputation ankom ifrån ridderskapet och adelen af 6 personer, för hwilcka capitain B o i j e förde ordet, som näst sitt stånds wänliga hälsning recommenderade¹ directeurerne af militairstatens enkie och pupillcassa til undfående af påstfrihet för sin correspondence, hwilket ärende ståndet lofwade at taga i behörigt öfwerwägande och lät imedlertid förmäla sin hörsamma hälsning tilbaka.

S. d. Uplästes riksens ständers deputations öfwer reductions och liquidationswäret under den 30 October sistl. afgifne betänkande² n:o 21, tom 5, angående hwad så wäl kongl. kammarcollegium som de sökande wid reductionsmålen, i anseende til processen böra hädanefter i akt taga, hwilcket ridderskapet och adelen then 10 hujus och prästeståndet i dag hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

S. d. feck kammarherren gref Axel Rutger S p a r r e, efter skiedd anmälan, företråde i ståndet och begärte, at som handelsman Jacobsson i Giötheborg icke ännu bekommit hem sitt förwäntade skiepp ifrån Wästindien med rådt säcker, det måtte han ärhålla resning i then förut af ståndet afgiorde saken, emellan bem:te Jacobssons och grefwens afl. swärfaders commercerådet Sahlgrens sterbhus, angående ett nytt säckerbruks anläggande i Giötheborg, hälst han wid Gud och sitt samwete kunde betyga, at både thess swärfader i lifstiden och swärmoderns efter hans död, hade på sin sida obrottsligen hållit sitt undfångne privilegium exclusivum, wiljandes dock icke wara emot, at twänne nya säckerbruk ännu i riket anläggas, neml. ett i Finland och ett i Skåne, til hwilcket sista hans swärmor wil lemna så många mil af sitt district, som Hans Majjt i nåder finner skiälligt dertil at determinera, hwarefter han recommenderade sin swärmoders härunder beroende angelägenhet och tog afträde.

Herr borgmästaren E k e r m a n ärhindrade, at som icke allenast staden Giötheborg uti sina enskylda, utan ock ståndet i sina allmänna beswär hafwa

¹ Borgarståndets arkiv, R 1305, Oavgjorda mål, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 7.

² Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 21.

sökt, at et såckerbruk ännu skulle få anläggas der i staden, secreta handels och manufacturdeputationen jämwal dertil har styrckt och betänkanDET efter långsamt liggande och widlyftige discourser änteligen genom votering i ständet blifwit afgjordt och bifallit, samt behörigen expedierat, så förmodar han at ständet lærer så wäl för sin egen wärdighet skull, som den i riksdagsordningen grundade processen, låta förblifwa wid det, som afgjordt är, beklagandes, at någon skall finnas, som tiltrot sig at deruti försöka rubbning. Men herr rådman H a m m a r hölt före, at som här är ett novum emergens, i det grefwe Sparre tilförene disputerat flere såckerbruks anläggande i riket, men nu begifwit sig til twenne, nemligen ett i Skåne och ett i Finland, så kan wäl saken å nyo uptagas, det ock herr borgmästaren S c h u l t e n påstod. Hwaremot herr borgmästaren U g g l a förmente, at om det skall rubbas, som lagligen är afgjordt, så blir ingenting fast, utan tiden och andra angelägna mål blifwa derigenom försummade.

Herr borgmästaren B o b e r g förklarade sig, at om saken ej å nyo uptages, så är han nögd, men eljest förbehåller han sig ett såckerbruks anläggande i Skåne. Herr rådman F a g g o t h yttrade sig, at här bör procederas, såsom wid andra domstolar, innan utslaget expedieras, kan domen ändras, ty ehuru wäl trenne stånd redan hafwa afgjordt och bifallit Jacobssons ansökning, så har den dock ej ännu gådt igenom expeditionerdeputationens och så länge är res integra, dessutom är här novum emergens, förra gången wille gref Sparre icke begifwa sig til något nytt såckerbruks anläggande, men nu har han samtyckt til twenne, både i Skåne och Finland, hwartil kommer, at ständet alltid bör häldre sätta sin heder deruti, at soutinera, än rubba och ändra privilegier. Hwaremot herr borgmästaren E k e r m a n påminte, at annan process är wid domstolar och annan hos riksens ständer, och som saken är rite afgjord efter riksdagsprocessen, samt ifrån ständet expedierad, så skulle ständet göra sig dementie, om saken å nyo rifwes op, derjämte lär ständet fast mera böra sätta sin heder deruti, at soutinera, hwad riksens ständer på förra riksdagar hafwa resolverat, neml. at ett sockerbruk ännu bör anläggas i Giötheborg, än fru Sahlgrens monopolium på socker, til större delen af Giötha rikets förtryck.

Herr rådman F a g g o t h yttrade sig, at det ej är mera än ett votum. Herr H e l l s t r ö m begärte proposition, om saken skall tagas op å nyo, eller icke. Herrar borgmästarne Ekerman och L a n g e protesterade deremot, såsom uttryckeligen stridande emot riksdagsordningen. Men som åtskillige af ständets herrar ledamöter yrkade på proposition, så frågade herr j u s t i t i æ b o r g m ä s t a r e n o c h t a l e m a n, om ständet behagar å nyo uptaga saken, hwartil swarades både ja och nej, och skreds therföre til ordentelig omröstning, med tilsäjelse, at de som skrifwa ja, wilja at saken skall å nyo uptagas, men de som skrifwa nej, äro deremot och wilja, at det skall stå fast, som redan afgjordt

är. Therefter insamlades och öppnades sedlarne, då befants, at 25 röster woro för ja och 19 för nej.

Herr borgmästaren Ekerman beklagade, at så skall tilgå, först at grefwe Sparre olagligen feck företräde och

2:o at saken togs op emot ståndets beslut, fast hon icke stod på listan öfwer de i dag förekommande mål, reserverandes sig således ifrån all delaktighet i slika olagligheter.

Härpå proponerades om saken skall i dag företagas under ny ventilation eller ej, hwartil swarades både ja och nej, warandes herr Hellström af den mening, at som ordinarie tiden är förbi och saken är privat, så bör hon skiutas op til en annan dag.

Herr borgmästaren Plomgren repeterade korteligen saksens sammanhang, men herr borgmästaren Ekerman hemställte

1:o om de publique riksdagsärenderne skola försummas för denne, som är en privat sak, och påstod på den händelsen at hela acten och protocollet öfwer ståndets förra slut måge först upläsas, innan vidare om saken discourreras, wiljandes han då med originalbref ifrån Jamaica bewisa, at Jacobssons skiepp, lastat med rådt säcker, är redan derifrån afgangit.

Hwaremot herr borgmästaren Boberg hölt före, at som saken genom votering är oprifwen och acta är förut opläste, så behöfwes icke, at de å nyo skola upläsas, utan ankommer på ståndets utlåtande, antingen det nya säckerbruket först skall anläggas i Skåne, det han påstår eller i Finland, hwarom handelsman Trapp anhölt.

Men herr borgmästaren Plomgren war af den mening, at om någon ändring skall skie, i det som är afgjordt, så bör Sahlgrenska huset bibehållas wid sitt privilegium exclusivum på sockerbruket i Gjötheborg och til Hans Kongl. Maj:it i underdånighet öfwerlemnas, at med råds råde i nåder determinera orten, hwarest det nya säckerbruket i Sverige, utom det i Finland bewiljade, skall få anläggas.

Herr borgmästaren Ekerman begärte proposition

1:o om saken i dag til nytt afgjörande skall företagas, sedan klockan är 2 slagen och större delen af ståndets herrar ledamöter gådt bort; och på den händelsen at den quæstion således blir afgjord, at saken i dag lika fult skall företagas til afgjörande, om icke då

2:o alla skrifter saken rörande, böra först å nyo upläsas, emedan skälen pro & contra torde hos en del hafwa fallit utur minnet.

Herr justitiæborgmästaren och talemän ursäktade sig, at han som en gammal man ej förmår, at längre dröija qwar, utan öfwerlemnade klubban åt herr borgmästaren Plomgren, med anmodan, at han wille giöra den

proposition, som ståndets herrar ledamöter kunna komma öfwerens om. Hwarpå sistbemt:te herr borgmästare efter ståndets godtfinnande proponerade, om alla til saken hörande skrifter skulle först upläsas, innan saken afgjöres, de som wilja at skrifterna skola upläsas, skrifwa ja, men de som wilja, at skrifterna ej skola å nyo upläsas, utan at saken lika fult må afgjöras, skrifwa nej, hwaröfwer ordenteligen voterades och befants wid sedlarnes öpnande, at 14 röster wore för ja och 18 för nej.

Hwarefter herr H e l l s t r ö m yttrade sig, at som skrifterne ej komma at å nyo läsas up och han ej så noga kan påminna sig innehållet, så begär han under rättelse om skiälen på både sidor. Hwarpå herr borgmästaren Plomgren å nyo uprepade saksens sammanhang, enligt secrete handels och manufacturedeputations betänkande ut in actis och proponerade sluteligen, om icke Sahlgrenska huset bör bibehållas wid sitt privilegium exclusivum på sockerbruk i Giötheborg och til följe af gref Sparres egit begifwande ett nytt säckerbruk inrättas i Skåne, med tillägging af så stor district, som Hans Kongl. Maj:it med råds råde i nåder determinerandes warder. Hwaröfwer ordenteligen voterades, med tilsägelse, at de som skrifwa ja bifalla proposition, men de, som skrifwa nej, wilja, at det skall stå fast, som tilföre i saken är resolverat; hwarefter sedlarne insamlades och öpnades, då befants at 15 röster woro för ja och 15 röster för nej, samt fölgakteligen paria vota, och som klockan war 3 slagen, så skildes ståndets herrar ledamöter åt.

Lördagen then 12 December

S. d. Uplästes riksens ständers justitiæ deputations betänkande¹ af then 31 Julii sistl. n:o 21, tom 4, angående större rang för vice presidenterne wid Kongl. Maj:its och riksens hofrätter, än then the nu innehafwa, hwilket borgareståndet på det sättet biföll, at bägge vice presidenterne wid kongl. Swea och Giötha hofrätter herrar Rosenstolpe och Hammarberg måge personelt för sig niuta lika rang med justitiæ-cancelleren, utan at ändra deras förra caractere.

S. d. Uplästes riksens ständers protocolsdeputations under den 10 hujus afgifne betänkande² n:o 8, tom 6, öfwer en kongl. commercecollegii resolution, emellan brukspatron Nils Lönbom och staden Åhmål, angående frakt för stångjerns försel ifrån Byälfwen til Wengersborg, hwilket betänkande ståndet til alla delar biföll,

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Justitiedeputationen, nr 21.

² Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 8.

som med the öfrige respective stånden hörsamt tjenst och wänligen communiceras.

S. d. Föredrogs biskopens i Linköpings stift högwürdige herr doctor Anders Ol. Rhyzellii hos högwürdige prästeståndet ingifne memorial¹ af den 22 November sistl. n:o 241, tom 1, angående hans ährewyrdighets magister Johan Göranssons arbete uti antiquiteterne, med mera, hwilcket wälbem:te stånd icke allenast bifallit, utan ock hos the öfrige respective stånden recommenderat.

Borgareståndet tog detta memorial i behörigt öfwerwägande, och fant godt at bifalla högwürdige prästeståndets tilläggnig för magister Göransson, at han må i underdånighet anmälas til extraordinarie professor wid Upsala academie.

S. d. Uplästes wälborne Carl Urban Hiernes memorial och ansökning² n:o 241, at blifwa befordrad til wärkeligit åtniutande af den pension å 300 dlr samt årligen, som ridderskapet och adelen genom protocollsutdrag³ af den 22 Augusti 1741 honom tillagt af ständernes contoïrsmedel och bondeståndet honom då äfwen skall bewiljat, hwarå ridderskapet och adelen then 21 October sistl. hade förnyat sin wid 1741 års riksdag herr Hierne gifne resolution⁴ om 300 dlr samtss årlig expectance af riksens ständers contoïr, men prästeståndet den 8 hujus resolverat, at det håller ganska betänkeligit och ömt, at hindra loppet af riksens gjälds betalning och belasta riksens ständers contoïr med någre pensioner. Men som herr Hierne äger ridderskapets och adelens goda loford och ståndet äfwen har sig bekant, hans genom studier och utrikes resor förwärfwade nyttiga egenskaper, at han således skulle med nytta kunna brukas uti rikets tjenst, såsom en man uti sine bästa år och styrcka, så är ståndet af den tanka, at han med mera nytta för det allmänna kunde hos Hans Maj:et i underdånighet anmälas til någon sådan beställning, som hans goda egenskaper pröfwas enlige, hwilket bondeståndet then 9 hujus bifallit, med den tilläggnig, at bem:te Hierne med cancellieråds fullmagt måtte hugnas, jämte säte och stämma i kongl. cancelliecollegio samt wärkelig lön, då den efter hans tour kan blifwa ledig. Finnandes dock borgareståndet för sin del godt, at härutinnan aldeles instämma med prästeståndet.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 241.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 242.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, Bilaga till nr 242.

⁴ Se Ridderskapets och adelns arkiv, R 89, Protokoll, fol. 3653. Tryckt i Ridderskapets och adelns protokoll 1746–47 II, sid. 631.

S. d. Förordnades herrar borgmästarne Erich U g g l a och Olof Westman til at å borgareståndets wägnar biträda riksens ständers herrar deputerade öfwer samtelige ständens allmänna beswärs expedierande på innewarande riksdag.

S. d. Som borgareståndet långt för detta förordnat politieborgmästaren och riksdagsfullmäktigen för Gefle stad herr Johan Omnberg til ledamot å sine wägnar så wäl i secrete utskottets, som riksens höglofl, ständers allmänna expeditionsdeputationer, så fant ståndet nödigt, det bör bemälte herr borgmästare derwid förblifwa til des förenämde riksdagsarbete är til ända bragt, hwaröfwer detta til bewis utur protocollet meddeltes.

S. d. Uplästes ammiralitetsfiscalens Matthias B r o c k s på egne och sin medinteressents, handelsmannen Johan Hindrich L e f e b u r e s wägnar ingifne memorial och ansökning¹ n:o 243, tom 1, at i anseende til anförde skäl och omständigheter få 500 skeppunds tilökning i årliga hammarskatten för Tol[l]efors bruk och Hille masugn i Gestrikeland, hwilcket bondeståndet then 11 hujus bifallit och nu af ståndet bifölls.

I lika måtto bewiljades Hans Excellence herr riksrådet Gabriel von Seth två skieppunds tilökning på årlige hammarskatten för Giöthefors fräse jernbruk i Jönkiöpings län, Östbo härad och Byarums sochn, och ett skieppund dito på Norrhammaren i samma län, hwilket ridderskapet och adelen then 2 och präteståndet then 10 hujus likaledes hade bifallit, enligt theas påskrifter å Hans Excellences derom ingifne memorial² af then 30 November sistl. n:o 244, tom 1.

Äfwen samtykte ståndet til commercerådets herr Anders Nordencrantzes gjorde ansökning, genom memorial³ af d. -⁴ November sistl. n:o 245, tom 1, om tio skieppunds tilökning på årlige hammarskatten för Schebo bruk, som ridderskapet och adelen then 2 och präteståndet then 7 hujus likaledes hade bifallit.

Widare undfeck capitaine L. N. Söderhielm ständets bifall til sin anhållan, genom memorial⁵ n:o 246, tom 1, om fyra och ett halft skieppunds tilökning på årlige hammarskatten för Engelbergs bruk uti Wästmanland och Wåhla sochn.

På samma sätt biföll ståndet assessorens och bergmästarens Samuel Troilli ansökning, genom memorial⁶ af den 9 hujus n:o 247, tom 1, om fyra skeppunds tilökning på årlige hammarskatten för Turbo och Wikmanshytte stångjernsbruk i

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 243.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 244.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 245.

⁴ Datum saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 246.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 247.

östra Bergslagen och Stora Kopparbergs län, som präste och bondestånden den 10 hujus likaledes hade bifallit.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar oeconomic och commercedeputations betänkande¹ af den 10 hujus, n:o 54, tom 3, angående Lidkiöpings stads ansökning,² at ifrån Wärmelandske hamrarne få föra jern öfwer Wennern, hwilket betänkande borgareståndet biföll. Men riksdagsfullmäktige ifrån Carlstad och Åhmål herr borgmästaren L a g e r l ö f och herr rådman A m e l b e r g gjorde likwäl det förbehåld härwid ymsom hwaremot annan, at detta betänkande eller ståndets deröfwer fattade slut, icke skall ligga dem å någonthera sidan i wägen i desse bägge städers enskylda stridighet, angående jerns förande för frakt öfwer Wennern.

S. d. Uplästes corporalen af Kongl. Maj:ts lifdrabanter herr grefwe Johan Cronhielms memorial och ansökning³ n:o 248, tom 1, at undfå 2 ½ skeppunds tilökning på årlige hammarskatten för Orga jernbruk i Östergjöhland och Wonga sochn. Och som bondeståndet sådant then 4 Maii innewarande år icke allenast hade bifallit, utan ock hos the öfrige respective stånden recommenderat, i anseende til den allmogen, som bor omkring bruket, deraf tillflytande nytta och förtienst, så fant jämwäl ståndet godt, at gifwa dertil sitt samtycke.

S. d. Uplästes och bifölls riksens ständers protocolsdeputations betänkande⁴ af den 6 hujus n:o 9, tom 6, angående vice bibliothecariens magister Olof Burmans lidne præjudice, det ock bondeståndet then 10 hujus bifallit.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande⁵ af den 12 Januarii innewarande år n:o 39, tom 4, angående brukspatronen Pehr Svedenstiernas å egne och thess broders capitaine Erich Svedenstiernas wägnar, gjorde ansökning,⁶ thet måtte thet af Kongl. Maj:t den 20 October 1741 uppå riksens ständers tilstyrkande, then förunte privilegium på try tusende skieppunds årligit stångjernsmide med torfkohl, utan hammarskatt, således förklaras, at thet ock må extenderas til smide med okålad torf och träkohls blandning, at antingen af them sielfwe nytjas, eller ock på andra öfwerlåtas, som högstberörde privilegium på torfkohl allena in-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 54.

² Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, Nn, fol. 724.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 248.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 9.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 39.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, Bilaga till nr 39.

nehåller, hwilket betänkande ridderskapet och adelen then 7 och prästeståndet then 9 hujus bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

I lika måtto uplästes och bifölls riksens ständers tulldeputations betänkande¹ af then 7 Aprill sistl. n:o 6, tom 7, angående Giötheborgs stads handlandes ansökning,² at undslippa de förpassningar, som hittils brukelige warit, hwilket ridderskapet och adelen d. 11 Junii och prästeståndet den 9 hujus äfwen hade bifallit.

S. d. Uplästes riksens högl. ständers protocolsdeputations then 7:de i thenne månad afgifne betänkande³ n:o 10, tom 6, angående en physices professions inrättande wid kongl. academien i Upsala, hwilket borgareståndet fant skiäligt, at til alla delar bifalla.

S. d. Föredrogs riksens ständers bergsdeputations betänkande⁴ af d. 4 hujus n:o 40, tom 40, angående blå vitriolssiuderiesinrättningen wid Stora kopparberget, det ridderskapet och adelen then 8 och prästeståndet then 10 hujus hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

S. d. Lät öfwerceremoniemästaren herr Carl Broman til ståndet ingifwa ett memorial⁵ eller reservationsskrift, n:o 249, tom 1, som uplästes af följande innehåld: Såsom jag kommit i ärfarenhet, at riksens högl. ständer äro i begrep at afgjöra någon twistighet the respective Kurckiske och Leijoncroniske herrar arfwingarne emellan, angående Husby borgs qwarnar uti Tierps sochn, altså föranlättes jag i ödmukhet gifwa wid handen, thet berörde qwarn ligger på mitt berustade säteries ägor, och således nödgas i lika ödmukhet anhålla, at hwad slut riksens högl. ständer finna för rättwist at fatta, min tilständiga rätt må blifwa mig förbehållen och sådant i sielfwa expedition infört.

Stockholm then 12 December 1747 Carl Broman.

Hwarå resolverades och påskrefs

Upläst hos borgareståndet then 12 December 1747, dito bifallit at herr öfwerceremoniemästaren Broman må niuta sin anmälte rätt efter lag til godo.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar oeconomic och commercedeputations betänkande⁶ af den 29 Maii sistl. n:o 55, tom 3, angående corporalens wid kongl.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1302, Tulldeputationen, nr 6.

² Tulldeputationens arkiv, R 2943, nr 11.

³ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 10.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 40.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 249.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 55.

lifregementet til häst Axel Diedrich Reuterschölds besvär,¹ rörande Eskilsthuna kongsladugårds arrende, hwilket prästeståndet igenom utdrag af protocollet den 50 hujus således bifallit, at bem:te Reuterschöld efter det förra alternativet uti betänkandet bör undfå ärsättning för hwad han lidit genom contractets rubbning, hwarmed ock borgareståndet fant godt at instämma ehuru bondeståndet genom extractum protocollii af den 20 Junii sistl. bifallit det senare alternativet uti deputationsens betänkande.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete handels och manufacturdeputations betänkande² af den 3 hujus n:o 38, tom 7, angående assessoren Harald U r l a n d e r s ansökning,³ at få til godo niuta dess af framledne assessoren Olof Ekermans enka ärhåldne transport på besittningsrätten til Bråborgs diurö, hwilcket betänkande borgareståndet biföll, som med the öfrige respective ständen hörsamtienst och wänligen comuniceras.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete deputations betänkande⁴ af then 15 Aprilis sistl. n:o 49, tom 3, angående secreterarens Bengt Georg B e r g m a n s deröfwer anförde besvär,⁵ at han, wid the ledige secreteraretiensternes besättjande i kongl. krigscollegio och statscontoiret åren 1744 och 1745, i förmågo af riksens ständers honom 1743 meddelte underdånige föreskrift til Kongl. Majj:t ej niutit befordran, samt nu gjorde ansökning at undfå en förnyad föreskrift derom med mera, hwilcket betänkande borgareståndet biföll, så at secreteraren Bergman må af riksens ständer för sig ärhålla en förnyad underdånig föreskrift til Hans Kongl. Majj:t at blifwa wid förefallande tillfälle och då han sig derom anmälandes warder i nåder ihågkommen och befordrad efter ägande skickelighet och förtienster.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete utskåtts extractum protocollii⁶ af den 12 October sistl. n:o 53, tom 2, och deruti gjorde föreställning, angående den nya inrättningen wid riksens ständers manufacturcontoir medelst 2:ne commissariers antagande och om deras rang med mera, hwilket borgareståndet biföll, som med the öfrige respective ständen hörsamtienst och wänligen comuniceras.

¹ Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, Aa, fol. 494–503.

² Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 38.

³ Sekreta handels- och manufakturdeputationens arkiv, R 2900, nr 197.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, nr 49.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, Bilaga till nr 49.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 53.

S. d. Uplästes å nyo riksens ständers kammar oeconomie och commercedeputations betänkande¹ af then 29 Maii sistl., vide n:o 32, tom 3, angående Kiöpings stads ansökning,² at få behålla betet för sina creatur på cronoängen Öen kallad, som de af ålder warit wana at niuta, och som bondeståndet then 22 October sistl. bifallit betänkandet, med förbehåld, at inga creatur måge få gå uti ängen Öen, då den är mycket fuktig och blöt, så at then icke til cronans skada kommer at förtrampas, hwarmed prästeståndet sig i dag hade conformerat, så fant ock ståndet uppå herr rådman Wretmarks egit begifwande godt, at med de öfrige respective stånden i denna omständighet aldeles instämma, som wederbörligen påskrefs.

S. d. Uplästes 3:ne riksdagsmäns af det ärbara bondeståndet, neml. Nils Matthssons ifrån Wästernorrlanden, Matts Erssons ifrån Uppland och Anders Erssons ifrån Stockholms län hos riksens ständer ingifne memorial³ af den 12 Aug. sistl. n:o 250, tom 1 och deruti gjorde ansökning, at thesse 3:ne provincier, ifrån hwilcka the äro riksdagsfullmäktige, måtte i anseende til theras slätta jordmohn, ifrån den af riksens ständer på innewarande års riksdag föreslagne hemmansklyfning, eximeras och undantagas, samt wid 1684 års förordning⁴ bibehållas, hwilcket bondeståndet then 14 dito bifallit men prästeståndet then 10 hujus således afgjordt at hemmansklyfningen bör skie på the orter, hwarest hon enligt deputationens betänkande låter sig giöra, det ock ståndet för sin del biföll.

S. d. Vice biskopen och domproben i Åbo herr theologiæ doctoren Browallius har förwärfwat sig så in- som utomlands, en kundbar heder af mycken grundrik lärdom, hwarom så dess egne, som andras lärda skrifter bära wittnesbörd med fullkomligt witsord, under denne riksdag hafwa riksens ständer funnit märckwürdige prof af denne wärda mannens ej mindre berömlige nit för det allmänna, än mogna och grundliga insikt, mäst i alla de wigtiga ämnen, som förekommit och höra til vårt rikets wälgång och sällhet, hwilcka sammanfogade egenskaper, som de äro mera sällsynte, så upfylla de ett så mycket större mått af wärdighet och förtienst i alla wälsintas omdömen. Borgareståndet har deraf funnit för sin del en åliggande skyldighet, at för herr doctor Browallius, i anseende til sådane dess lysande förmoner, betyga sin tilgifwenhet, samt förklara sin åstundan wara, det måtte riksens högl. ständer genom underdånig föreskrift til Hans Kongl. Maj:it meddela bemälte

¹ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 32. Jfr sid. 575, not 2.

² Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationens arkiv, R 2912, Ddd, fol. 938-941. Jfr sid. 575, not 3.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 250.

⁴ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts placat huru alle skattehemman skola beboos och brukas, så at dhe genom ägornes skiffning i alt för många delar icke måge fördärfwas*, den 10 juni 1684. Tryckt i Schmedeman I 1706, sid. 864-865.

herr doctor dess enhälliga och wälförtiente loford, at han giordt sig til Hans Kongl. Maj:ts synnerliga nåd, i hugkomst och befordran ganska wärdig och wälförtient, hwilcket til de öfrige respective ståndens gunstbenägne bifall hörsamt och tjenstwänligen anmäles.

S. d. Företogs å nyo ridderskapets och adelens d. 10 hujus daterade och i går upläste extractum protocoll¹, angående herr baron och landtmarskalkens samt de öfrige respective talemäns discretioner för beswär och kostnad på innewarande riksdag, och som prästeståndet therå i går resolverat at prästeståndet bifaller ridderskapet och adelens utlåtande, hwad the tiugutusende plåtar för herr baron och landtmarskalken beträffar, men pröfwar derjämte billigt, at de öfrige respective ståndens talemän, undfå deras wedergällning i samma proportion, neml. dubbelt emot sista riksdag, och detta prästeståndets utlåtande instämmer med ståndets häröfwer i går uti protocollet yttrade tankar, så fant ståndet godt, at bifalla ridderskapets och adelens utlåtande med nyssnämde prästeståndets tillägning.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande² til befordran af brukspatronen Adolph Adolphsson Christiernins wid Wästra silfwerberget belägne silfwerwårcks uprätthållande, daterat d. 4 hujus n:o 41, tom 4, hwilcket bondeståndet den 8 och prästeståndet den 9 hujus bifallit, samt nu af ståndet bifölles.

I lika måtto upplästes 2:ne riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänkande³ af den 28 Maji sistl. n:o -⁴& -⁵det ena ngående Giötheborgs stads riksdagsfullmägtiges ansökning,⁶ at Ostindiska compagniet må tillhållas, at betiena sig af stadsens handtwärkare til sina skiepps utrustande och det andra beträffande samma stads ansökning,⁷ at få niuta någon större andel per läst af de ifrån Ostindien hemkommande fartyg, hwilka 2:ne betänkande ridderskapet och adelen den 7 och prästeståndet den 9 hujus hade bifallit, samt nu af ståndet bifölles.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 29. Jfr. sid. 797, not 1.

² Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 41.

³ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufakturdeputationen, nr 39 & 40.

⁴ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁶ Sekreta handels- och manufakturdeputationens arkiv, R 2899, nr 80.

⁷ Sekreta handels- och manufakturdeputationens arkiv, R 2899, nr 81.

Sammaledes upplästes 2:ne riksens ständers öfwer reductions och liquidationswärdet förordnade deputations under den 23 Januarii och 10 Martii sistl. afgifne betänkande,¹ n:o 22 & 23, tom 5, det förra,² angående framledne biskopens doctor Matthias Isers herrar arfwingars gjorde ansökning,³ at antingen få betalt den af bem:te biskop i lifstiden utlagde panteskilling 6915 dlr 29 öre s:mt å sex procent interesse eller ock behörigt wederlag i hemmansräntor för den år 1699 bortmiste panten Giöcksholms gods i Örebro län belägit, det senare⁴, n:o 23, tom 5, rörande framledne landshöfdingens baron Jacob Flemmings herrar arfwingars igenom kongl. hofrättsadvocaten Olof Klingström deröfwer anförde besvär,⁵ at riksens ständers commission icke welat til bepröfwande uptaga, ett ifrån kongl. kammarcollegio til commissionen hänskutit liquidationsmål, angående en dem påförd gravationsräkning af 78241 dlr 19 öre s:mt, med mera, hwilka 2:ne betänkande ridderskapet och adelen then 10 och prästeståndet d. 10 och 11 hujus hade bifallit, samt nu af borgareståndet til alla delar blefwo bifallne.

S. d. Uplästes riksens ständers kammar oeconomie och commercedeputations betänkande⁶ af then 8 hujus n:o 56, tom 3, angående auscultanten Paqualins ingifne förslag til räntepersedlarnes sammansläende, hwilket ridderskapet och adelen samma dag bifallit och nu af borgareståndet bifölls, ehuru prästeståndet d. 9 hujus förklarar sig hwarcken nu eller framdeles wilja sig thermed befatta och bondeståndet et sådant prästeståndets utlåtande samma dag hade bifallit.

S. d. Uplästes och bifölls riksens ständers kammar oeconomie och commercedeputations betänkande⁷ af den 17 Aprill sistl. n:o 57, tom 3, angående skattehemmanet Önstad i Södermanland, hwarå begäres förmedling med skatterättens bibehållande, hwilcket prästeståndet genom protocollsutdrag af den 7 hujus jämwäl hade bifallit.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 22 & 23.

² Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 22.

³ Reduktions- och likvidationsdeputationens arkiv, R 2933, Bilaga till nr 8.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 23.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, Bilaga till nr 23.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 56.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1298, Kammar-, ekonomi- och kommersdeputationen, nr 57.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer reductions och liquidationswäcket förordnade deputations betänkande¹ af den 25 Aprill sistl. n:o 24, tom 5, angående de beswär,² som herr riksrådet grefwe Gustaf Bonde hos riksens ständer ingifwit öfwer reductions och liquidationscommissions utslag af den 27 Januarii 1736, om återställande icke allenast af de hemman, som framledne herr kongl. rådet och presidenten grefwe Carl Bonde til Kongl. Maj:t och cronan uppgifwit i wederlag til infriande af the under fideicommisset Biörnö kronom hemfallne kiöpegodshemman, utan ock the öfrige, som ännu skola wara uti Kongl. Maj:ts och cronans händer. Hwarwid jämwäl uplästes ett af herr grefwen och riksrådet ingifwit memorial, denne sak angående, daterat Biörnö den 26 Maii sistl. n:o —³ vide supra och ehuruwäl ridderskapet och adelen then 8 hujus gådt ifrån deputationens betänkande och bifallit bem:te herr riksrådets grefwe Bondes memorial, dock som ståndet fant deputationens betänkande wara wäl grundat och at prästeståndet det samma den 10 hujus hade bifallit, så pröfwade ståndet godt, at derutinnan med prästeståndet instämma.

S. d. Uplästes och bifölls riksens ständers landt och sjömilitæoeconomideputationens betänkande⁴ af d. 6 Junii sistl. n:o 23, tom 5, angående några i ammiralitetshufwudböckerne befintelige gamla ballancers undersökande och afskrifwande; hwilket ridderskapet och adelen then 21 Aug. sistl. och prästeståndet then 10 hujus jämwäl hade bifallit.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete utskotts extractum protocoll⁵ af d. 20 Octobris sistl. n:o 54, tom 2, angående heder och rang för kammereraren och referendarien i banquen Bengt Collin lika med kammereraren i riksens ständers contoïr, hwilcket prästeståndet den 9 och bondeståndet den 10 hujus hade bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer reductions och liquidationswäcket förordnade deputations betänkande⁶ af d. 1 December 1746 n:o 25, tom 5, angående Båtiska saken hwarå prästeståndet den 2 hujus resolverat: At aldenstund med Herrelunda friherreskaps donation, hwarcken warit genom orätt berättelse, eller emot riksdagsbesluten utwärckad, ty bifaller prästeståndet de 2:ne senare ståndens mening i deputationens betänkande, hwarwid i akt tages, at Båtiska arfwingarne i

¹ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 24.

² Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, Bilaga till nr 24.

³ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömilitæieconomideputationen, nr 23.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 54.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 25.

kraft af kongl. donation och confirmation på friherreskapstransporten af d. 29 Januarii 1650 och kongl. brefwet af den 7 October 1656, befrias ifrån extraordinarie räntornes återbetalande ifrån 1655 til 1660, samt utan vidare verificationer och i följe af kongl. reductionscommissionens resolutioner den 29 Junii 1701 och den 6 October 1705 få lagmans och häradshöfdingeräntorne godtgiorde, hälst som det ock befinnes. De desse räntor årligen blifwit på ordinarie lagman och häradshöfdingarne öfwer hela länet afskrefne. I lika mätto at likmätigt den i de 2:ne senare ständens yttrande åberopade kongl. förordning af den 19 December 1688 interessel på de upburne räntor ifrån 1660 til 1673 icke må beräknas, emedan Seved Båt kommit i possession jämwäl af friherrskapets ordinarie räntor för konung Carl Gustafs död, och således warit bonæ fidei possessor, men för de följande åren och så länge räntorna warit i herrar Båtiske arfwingarnes händer, komma de at graveras jämwäl för interessel deraf, dock icke öfwer altenum tantum och det i följe af kongl. brefwet daterat den 23 September 1701. Hwarjämte och fullmäktigen för plikt och afbön förskonas, hwilcket prästeståndets utlåtande bondeståndet den 7 hujus hade bifallit och nu af ståndet til alla delar bifölls.

S. d. Uplästes riksens ständers bergsdeputations betänkande¹ af en 10 hujus n:o 42, tom 4, angående åtskillige beswär,² som riksdagsmannen Erich Nilsson å Hofwestads, Axbergs och Kihls sochnars wägnar anført emot interessenterne af Dylta swafwelbruk, hwilcket bondeståndet den 11 hujus och prästeståndet i dag hade bifallit, och nu af ståndet likaledes bifölls.

I lika mätto uplästes och bifölls riksens ständers deputations öfwer reductions och liquidationswärcket under den 2 Aprill sistl. afgifne betänkande³ n:o 26, tom 5, angående lagmannens herr Åke Soops gjorde ansökning,⁴ at niuta ärsättning för 2:ne hemman Almby och Sätra. Ett dito med dess torp uti Upsala län och Ulleråkers härad belägne, hwilcka tilhört Drakarne, men sedermera til Kongl. Maj:it och cronan blifwit indragne, utan at de så wäl som Ytternäs och de andre hemman, hwilcka warit af samma natur, blifwit återgifne. Och som ridderskapet och adelen d. 10 och prästeståndet d. 11 hujus detta betänkande bifallit, så fant jämwäl ståndet godt, at sig derutinnan med desse respective ständen förena.

Sammaledes uplästes wälbem:te deputations betänkande⁵ af den 15 Junii sistl., n:o 27, tom 5, tillika med dissentientium mening af samma dato n:o ⁶&

¹ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 42.

² Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, Bilaga till nr 42.

³ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 26.

⁴ Reduktions- och likvidationsdeputationens arkiv, R 2933, Bilaga till nr 18.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 27.

⁶ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

—¹ angående framledne herr landshöfdingen Carl Falckenbergs herrar arfwingars gjorde ansökning² at återbekomma Illmola samt en del af Lappö och Warrö sochnar i Österbotten, som ifrån herr landshöfdingen Carl Falkenberg blifwit reducerade; hwarå ridderskapet och adelen d. 10 hujus resolverat, at ridderskapet och adelen bifaller deputationens betänkande i så måtto, at Falckenbergska arfwingarne niuta åtta års räntor af godsens efter den tidens marckegång, ifrån och med år 1684 til 1691, inclusive, som af cronobetienterne upbåras och hwad öfwerskiuter Kongl. Majjt och cronan til godo kommer.

Och som prästeståndet detta ridderskapets och adelens utlåtande then 11 hujus bifallit, så fant jämwal ståndet godt, at dermed instämma.

Widare uplästes wälbemänte deputationens betänkande³ af d. 6 Julii sistl. n:o 28, tom 5, angående riksens ständers banques, såsom framledne herr landshöfdingens Gustaf Duwalts rättsinnehafware hos Kongl. Majjt och cronan ägande kiöpegodsfordran för några indragne gods i Finland, hwilcket ridderskapet och adelen den 10 hujus och prästeståndet den 11 hujus hade bifallit, samt nu af såndet bifölls.

S. d. Uplästes wälbemänte deputationens betänkande⁴ af den 7 Maii sistl. n:o 29, tom 5, angående arrendatoren Johan Friedrich Procopæi gjorde ansökning,⁵ at för de efter dess morfader framledne öfwersteliutenanten Baronoffs förlorade gods i Fin- och Estland, niuta samma nåd, som the ryske familierne fått hugna sig af, hwilcket ridderskapet och adelen den 10 hujus och prästeståndet den 5 Junii sistl. hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

S. d. Föredrogs notariens i kongl. commercecollegio wälbetrodde Carl Rosenbergs supplique tillika med ett utdrag af rådsprotocollet⁶ hållit d. 26 Junii sistl., n:o 11, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Majjt i nåder bewiljat bemänte Rosenberg det af honom i underdånighet sökte afskied med secreterarecharacter och heder, lika med secreteraren i Kongl. Majjts collegier, men til riksens ständers remitterade bemälte Rosenbergs andra ansökning, angående hela notarielönens åtniutande i thess öfriga lifstid, Och ehuruwål prästeståndet d. 9 hujus allenast bewiljat honom half lön, dock som bondeståndet den 30 September sistl. simpliciter bifallit secreteraren Rosenbergs ansökning,⁷ så i det ena, som andra målet, så fant ståndet godt at dermed instämma.

¹ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

² Reduktions- och likvidationsdeputationens arkiv, R 2933, Bilaga till nr 9.

³ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 28.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 29.

⁵ Reduktions- och likvidationsdeputationens arkiv, R 2933, nr 17.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 71.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 71.

S. d. Uplästes ett transsumt af projectet¹ til 17 § i Kongl. Maj:ts nådige resolution på krigsbefällets besvär tillika med herr generalen Dürings² derwid ingifne memorial³ af den 10 hujus n:o –⁴& –⁵ vide n:o 251, tom 1, hielpedagswårcken til kongsgårdarne, som äro anslagne til officerarnes boställen, eller rusthåld, hwilcket riderskapet och adelen samma dag hade bifallit, men prästeståndet den 11 hujus på det sättet afgjordt, at prästeståndet will hafwa detta i underdånighet til Hans Kongl. Maj:ts nådige afgjörande remitterat, så at både räntegifware och räntetagare niuta reglementet och dess förklaring, samt andre kongl. förordningar til godo; hwarmed ståndet äfwen för sin del fant godt at instämma.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet, hållit i Kongl. Maj:ts rådkammare den 1 hujus n:o 72, tom 2, angående Hans Excellences herr riksrådets Palmstiernas dictamen ad protocollum om den wårcken, samt wårckeliga fördel och nytta riket och fäderneslandet derigenom tillflyta skulle, om til Kongl. Maj:ts nådige godtfinnande blefwe öfwerlemnad, at med råds råde understundom benåda sådane private personer med någon heders caractere och rang, hwilcka på något besynnerligt sätt gjordt sig dertil förtiente, igenom sådane hufwudhandlingars inrättande eller sådane kostsamme wårcks anläggande, hwilcka tilskynda riket någon märkelig nytta och ständig reell inkomst för framtiden. Och som Hans Kongl. Maj:t med enhälligt råds råde funnit the af herr riksrådet härwid andragne skial och omständigheter til alla delar så wäl grundade at Kongl. Maj:t och riket, i betraktande af den riket derigenom med framtiden tillflytande båtnad, för sin del både önskade och förhoppas, det rikens ständer äfwen dertil lära lemna deras bifall och samtycke, så har prästeståndet genom utdrag af protocollet⁶ den 7 hujus, vide n:ri supra, så mycket häldre uti Kongl. Maj:ts nådige föreställning härom instämt, som man deraf med underdånigt nöije förmärcker Kongl. Maj:t endast och förnämligast påsyfta, sådane af thess trogne undersåtare, som icke allenast äro besuttna af en ansenlig fast egendom i riket, utan ock användt den samma genom kostsamma wårck och inrättningar, samt dem til landets allmänna nytta wårckeligen fortsätja. Och emedan prästeståndet ibland sådane wärdige inbyggare påmint sig brukspatron Tersmeden, som i många år gjordt sig af publico wäl förtient, ty har ståndet funnit sig föränlåt it at honom til bergsråds heder och rang i underdånighet anmäla. Giörande ståndet i underdånighet sig den förtröstan, det lærer Hans Kongl. Maj:t med råds råde denne sin kongl. nåd sparsamligen och inga andra wederfaras låta,

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 72.

² Enl. konc., renskr.: *Düring*.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 251.

⁴ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 72.

än sådana redelige män, som uti en mogen ålder, ansenlig egendom och besynnerliga förtienster af publico giordt framför andra sig dertil wärdige, och ännu icke af Kongl. Maj:t på något sätt blifwit i nåder ihogkomne, hwilcket prästeståndets utlåtande borgareståndet fant godt at till alla delar bifalla, det ock bondeståndet i går har giordt.

S. d. Uplästes ett utdrag af rådsprotocollet¹ hållit then 5 November sisl. n:o 73, tom 2, angående Hans Kongl. Höghets efter plägat samråd med herrar cancellererne wid academieerne i Lund och Åbo, gjorde föreställning² om heder och rang för academiesecreterarne lika med den som sekreterarne i Kongl. Maj:ts och riksens collegier åtniuta, hwarwid ridderskapet och adelen then 8 hujus förklarar sig ej hafwa något i underdånighet at påminna. Och som bondeståndet den 2 och prästeståndet den 10 hujus genom behörige påskrifter hafwa yttrat sig, at de i underdånighet instämma med Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag härutinnan, så fant jämwäl ståndet godt, sådant at bifalla.

Likaledes uplästes ett utdrag af rådsprotocollet³ hållit then 14 November sisl. n:o 74, tom 2, angående lieutenantens wid Savolax regemente Jacob Boismans, hos Kongl. Maj:t gjorde och til riksens ständer i nåder remitterade ansökning,⁴ om afskied med capitains caractere och tilstånd at få afstå dess lieutenantsindelning til lieutenanten i fransk tjenst Carl Frierich Bahrman, hwilket bondeståndet den 5 hujus hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

Widare uplästes et utdrag af rådsprotocollet⁵ hållit then 12 November sisl. n:o 75, tom 2, angående capitains wid Skaraborgs regemente Johan Hellenstiernas hos Kongl. Maj:t i underdånighet gjorde och til riksens ständer i nåder remitterade ansökning,⁶ at få afstå sitt compagnie til någon skickelig och wärdig officerare, samt i sin öfriga lifstid få niuta 200 dlr s:mt i årligit underhåld. Och som icke allenast ridderskapet och adelen utan ock prästeståndet i dag hade bifallit denne hos Hans Kongl. Maj:t af capitaine Hellenstierna gjorde ansökning, så med compagniets afstående, som ock at sedan niuta til underhåld 200 dlr s:mt årligen, så fant jämwäl ståndet skiälligit, at dertil för sin del samtycka, som behörigen påskrefs.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 73.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 73.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 74.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 74.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 75.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 75.

S. d. Uplästes krigsrådets Carl Fabrecks memorial¹ n:o 252, tom 1 hwaruti han an-håller om säte och stämma uti kongl. krigscollegio i de ärender, som dess ämbete wid Wadstena krigsmanshuswäcket röra, hwilket präste och bondestånden den 10 hujus bifallit, samt nu af ståndet bifölls.

Likaledes bifölls Kongl. Maj:ts nådige remiss genom utdrag af rådsprotocollet² under den 11 November sistl. n:o 76, tom 2, för kammereraren wid beklädningscontoiret i kongl. krigscollegio, Herman Schlytern at ärhålla krigsråds full-magt med säte och stämma uti högbem:te kongl. collegio uti de ärender som på något sätt röra dess syssla.

Widare uplästes Kongl. Maj:ts nådige remiss³ af den 6 November sistl. n:o 77, tom 2, för landskammereraren i Wexiö län Hans Friedrich Bergman, at warda benådad med fullmagt på assessors beställning i Giötha hofrätt, med dess nu innehafwande landskammererarelön. Hwarå resolverades, at ståndet i underdånighet öfwerlemnar til Hans Kongl. Maj:t at sådant med råds råde i nåder afgöra.

S. d. Uplästes ett utdrag af rådsprotocollet⁴ hållit then 12 November sistl. n:o 78, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:t i nåder samtyckt til häradshöfdingens von Christiernssons underdånige ansökning,⁵ at med dess innehafwande häradshöfdingelön blifwa förordnad til assessor i Swea hofrätt, samt at notarien derstädes Magnus Melander må komma i nådig åtanka til successionen efter honom. Och som bondeståndet den 5 hujus härutinnan instämt med Hans Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag, så fant jämwäl ståndet godt, at sig deruti med bondeståndet förena.

I lika måtto uplästes Kongl. Maj:ts nådige remiss⁶ och samtycke genom utdrag af protocollet hållit i rådcammaren then 12 November sistl. n:o 79, tom 2, til landskammererarens i Elf[s]borgs⁷ län Anders Ingmans giorde underdånige ansökning,⁸ at med någon assessor i Kongl. Maj:ts och riksens collegier få accordera, samt at imedlertid blifwa hugnad med assessors fullmagt. Hwaröfwer prästeståndet d. 5 hujus sig yttrat, at som prästeståndet redan den 16 Sept. sistl. gifwit sitt bifall dertil, så hade ståndet wid Hans Kongl. Maj:ts nådige remiss nu

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 252.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 76.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 77.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 78.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, Bilaga till nr 78.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 79.

⁷ Enl. konc.

⁸ Prästeståndets arkiv, R 895, Privatorum memorialer, nr 118.

intet i underdånighet at påminna. Hwarmed bondeståndet den 8 hujus och borgareståndet nu aldeles instämde.

S. d. Uplästes Kongl. Maj:ts nådige remiss¹ af den 6 November sistl. n:o 80, tom 2, hwarmedelst Hans Kongl. Maj:t i nåder samtycker til commissariens i kongl. kammarrevisjonen Matthias Beckmans² och kammarskrifwarens Pehr Ekeboms³ underdånige böneskrifter, hwaruti den förra anhåller at warda hugnad med assessors heder, säte och stämman derstädes, med dess nu innehafwande commissarielön, och den senare at i Beckmans ställe blifwa förordnad til commissarius med dess kammarskrifwarelönen. Hwilcket bondeståndet then 20 November sistl. hade bifallit och nu af ståndet bifölls.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations afgifne betänkande,⁴ genom utdrag af protocollet hållit d. 9 hujus n:o 41, tom 7, at kongl. håffröken Ernestina Grisheim, som under arendecontract innehafwer kongsgården Strömsholm och til yllemanufactureernes befordran i riket, derstädes har inrättadt ett ansenligt schäfferi af spanska och engelska får, måtte till någon upmuntran blifwa än vidare bibehollen wid samma kongsgårds arrende, hwilcket ridderskapet och adelen wid öfwerwägandet af riksens ständers kammar och oeconomieputations betänkande, om kongsgårdarne i gemen, d. 10 i denna månad n:o 30, r. o a. extr. prot., icke allenast har bifallit, utan ock för sin del funnit skjälighet,⁵ at fröken Grisheim, i sin lifstid Strömsholms kongsladugård, emot det hitintills ärlagde årliga arrendet beholla skall; men prästeståndet d. 11⁶ d:o på det sättet afgjort, n:o ⁷ at prästeståndet bifaller ridderskapet och adelen, at fröken Grisheim eximeras ifrån de öfrige onera, som betänkandet innehåller, allenast at räntan uträknas efter 1735 års faststälte marckegang, med hwilcket prästeståndets utlåtande borgareståndet aldeles instämde.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 80.

² Ridderskapets och adelns arkiv, R 94, Allegater, Bilaga till nr 530.

³ Ridderskapets och adelns arkiv, R 94, Allegater, Bilaga till nr 553.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 41.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 30.

⁶ Expeditionsdeputationens arkiv, R 2952, Ståndens extraktprotokoll, sid. 179, Prästeståndets extraktprotokoll.

⁷ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

S. d. Uplästes håfjunckarens och auditeurens wid Westmanlands regemente Carl Gustaf Reutercronas ansökning,¹ n:o 253, tom 1, at med riksens ständers höggungstiga samtycke, få accordera med någon gammal och längre til tjenstgörande oförmögen warande häradshöfdinge, om thes domaresyssla, hwilcket bondeståndet d. 27 Maji och prästeståndet d. 27 Aug. hade bifallit och nu af borgareståndet biföls.

I lika mätto uplästes riksens ständers secrete utskåts extractum protocoll² af d. 9 hujus, n:o 55, tom 2, angående slättsfogden här i Stockholm Lars Holmers gjorda ansökning,³ om 100 dlr silf:mts tillökning på den honom årligen bestådde hushyran, i brist af rum för honom in natura på kongl. slättet, samt årl. redan till dess behof, med mera, hwilcket secrete utskåttet i så mätto bifallit, at det har tillstyrckt riksens ständer, at hädanefter bestå slättsfogden årl. 300 dlr silf:mt till hushyra och femtijo famnar wed, men hwad den sökta utfodringen på en häst angår, så håller secrete utskottet före, at slättsfogden må efter förra wanligheten betjenas med häst ifrån kongl. stallet, enär han sådant i ämbetsärender behöfwet; hwilcket ståndet fant godt at till alla delar bifalla.

S. d. Ankommo 2:ne deputerade ifrån prästeståndet, för hwilcka superintendenten doctor K i ö r n i n g förde ordet, som näst prästeståndets wänliga hälsning recommenderade hos ståndet

1:o Enigheten i vår antagne lutherska evangeliska religion, samt thess hägn och beskydd emot alla willfarande meningar och secter enligt religionsstadgarne⁴, vide n:o 36, pr.st:s extr. prot.

2:o At framledne archiebiskoppens doctor Erich Benzeli barn, såsom födde af en äldre broder, måtte äfwen som med afl. archiebiskoppens Jacob Benzeli barn redan är skjedt, benådas med adelskap, och

3:o at projectet till Kongl. Maj:ts nådige resolution på prästeståndets allmänna beswärs 8 punct, angående prästestommarne, måtte winna bifall, hwilcket alt herr t a l e m a n lofwade skola hos ståndet komma i behörigt öfwerwägande, och lät i medlertid förmåla ståndets wänliga hälsning tillbaka, hwarmed the deputerade afträdde.

I det samma kommo 2:ne deputerade ifrån bondeståndet, för hwilcka Olof P ä r s s o n förde ordet, som förmålte sitt stånds ödmjuka hälsning och anhöllo, at borgareståndet för ingen del wille samtycka, till projectet af Kongl. Maj:ts nådige resolution på prästeståndets allmänna beswärs 8 punct om prästestom-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 253.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 55.

³ Sekreta utskottets arkiv, R 2878, Privatorum memorialer, fol. 94-99.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 36. Jfr. sid. 833, not 1.

marne, hwilcket ståndet äfwen lofwade at taga i behörigt öfwerwägande, och sedan the med ståndets hälsning tillbaka afgått, lät ståndet sig samma project föredraga n:o 1¹ men fant efter upläsandet theraf för sin del betänckeligit, at dertill samtycka, som behörigen påskrefs, hälst Kongl. Maj:jt och kronan derigenom will betagas thess tillståndiga rätt och frihet, at försälja slike prästestommar till skatte, enär så för godt och nödigt kan pröfwas.

S. d. Ankom en deputation ifrån ridderskapet och adelen af 4 personer för hwilcka herr öfwersten grefwe L i e w e n förde ordet, som näst sitt stånds wänliga hälsning recommenderade den författning, som blifwit tagen till tjenstgörandet i armeen, på det at all jalouxí och missförstånd officerarne emellan måtte förekommas och betagas, hwilcket biföls och hwarmed the deputerade afrådade och beledsagades ut.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer reductions och liquidationswäcket förordnade deportations memorial² af d. 26 Octobr. sidstl. n:o 30, tom 5, angående någre efter bifogad förteckning,³ ännu oafgjorde reductions och liquidationsmål n:o 4⁴ hwilcket ridderskapet och adelen d. 10 hujus bifallit, men som ingen tid nu är öfrig, så will ridderskapet och adelen öfwer de målen, som ännu kunna återstå, sig wid nästa riksdag utlåta, hafwandes prästeståndet det samma likaledes bifallit, med utlåtande, at det nu wille afgjöra så mycket det hinner, och hwad återstå kan, nästa riksdag företaga. Och fant borgareståndet godt at bifalla the öfrige respective ständens utlåtelse.

S. d. Ankommo 2:ne deputerade, herrar Anrep och Klingspore ifrån ridderskapet och adelen och upwiste ett utdrag af protocollet⁵ af innehåld, at ridderskapet och adelen hade bewiljat riksrådinnan och häfmästarinnan fru grefwinnan Strömfeldt åttatusende plåtar i discretion för dess hafde beswär, med öfwerinseendet på prints Gustafs upfostran, under den tid han warit hos fruentimbret, och som prästeståndet det samma hade bifallit, så fant och ståndet godt, at gifwa dertill sitt samtycke, som påskrefs.

S. d. Uplästes riksens ständers secrete utskåts protocolsutdrag⁶ af detta dato, n:o 56, tom 2, at Hans Excellence herr riksrådet grefwe Taube, som äger en

¹

² Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 30.

³ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, Bilaga till nr 30.

⁴ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Ridderskapets och adelns arkiv, R 93, Allegater, nr 479.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 56.

bepörfwad god insikt och ärfarenhet uti de stycken, som örlogsflottan och förswarswäcket till sjöss angår, må af Hans Kongl. Maj:ts i nåder påkallas, at wara närwarande och sitta i rådet, då några angelägna rådpåläggningar, angående örlogsflottan derstädes förekomma, på det han må kunna hos Kongl. Maj:tt meddessa tanckar och råd i underdånighet till handa gå, hwilcket ridderskapet och adelen, samt prästeståndet i dag hade bifallit, och nu af ståndet biföls.

S. d. Uplästes ett hos ridderskapet och adelen i dag hållit protocoll¹ n:o 31, af innehåld, at ridderskapet och adelen gifwit sitt bifall till rådets extractum protocoll² af d. 11 Novembr. sistl. hwaruti Hans Kongl. Maj:tt efterlåter landshöfdingen i Skaraborgs län, Gabriel Falckenberg, at till sin son lagmannen i Wermeland Gabriel Falckenberg få afstå dess landshöfdingeembete, och som ridderskapet och adelen wid detta tillfälle, har ärhindrat sig, den flit och skickelighet, som kammarrherren Aleph Anrep, så wid denna som flere riksdagar wisat, så wille ridderskapet och adelen honom i underdånighet hos Hans Kongl. Maj:tt hafwa anmält till detta således ledigt blifwande lagmansembete, och sådant till de öfrige respective ständens benägna bifall och samtycke hafwa recommenderat, det och ståndet fant godt at till begge delarne bewilja.

S. d. Uplästes prästeståndets extractum protocoll³ af detta dato n:o 40, hwarmedelst wälbem:te ståndet pröfwat skjälighet, at hos Hans Kongl. Maj:tt i underdånighet recommendera herr baron och justitiæcancelleren Löwenhielm till något först ledigt blifwande præsidentskap, och at emellertid af extra utgiftsmedlen ärl. få njuta sexhundra daler silfwermynt, hwilcket bondeståndet i dag genom särskildt protocollsutdrag⁴ n:o 5 hade bifallit och som borgareståndet ansåg med fågnad denna sig gifna anledning, at likaledes få ärkjenna herr baron och justitiæcancellären Löwenhielms hos det allmänna ägande berömliga förtjenster och förwärfwade förtroende, så fant ståndet godt at med högwärdige prästeståndet och det ärbara bondeståndet härutinnan alldeles instämma.

S. d. Uplästes riksens ständers protocolsdeputationens 2:ne betänckande⁶ af d. 9 Novembris sistl. n:o 10 & 11, tom 6, angående bägge camererarnes i kongl. krigscollegio Nils Jacob Burmans och Lars Mozeli lidne præjudice, hwilcka präste-

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 31.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 59. Jfr. sid. 819, not 4.

³ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 40.

⁴ Expeditionsdeputationens arkiv, R 2952, Ståndens extraktprotokoll, sid. 595–596 och 597–598, Bondeståndets extraktprotokoll.

⁵ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 10' & 11.

ståndet d. 4 och 7 hujus samt bondeståndet d. 7 Novembr. och 7 Decembris sidstl. hade bifallit och nu jemwäl af borgareståndet biföllos.

I lika måtto föredrogs wälbemälte deputations betänckande¹ af d. 30 Novembr. sidstl., n:o 12, tom 6, öfwer ett skjäl,² som kongl. krigscollegium wid ett krigscommissarieförslags uprättande brukat, emot assessoren Mannerfeldt och secreteraren von Kothen, och som bondeståndet d. 7 och prästeståndet d. 9 hujus samma betänckande hade bifallit, så fant och borgareståndet godt, at sig derutinnan med desse respective ständen förena.

S. d. Uplästes riksens ständers justitiædeputations betänckande³ af d. 31 Julii sidstl., vide n:o 21, tom 4, angående förbättring på rang och character för vice præsidenterne i kongl. Swea och Giötha håfrätter herrar Rosenstolpe och Hammarberg, lika med justitiæcancelleren, hwartill ståndet i anseende till desse bägge herrars longliga tjenster och altid betygade wälförhållande, fant skjaligt at samtycka, som påskrefs.

S. d. Ankom herr justitiæcancelleren baron Löwenhielm, som näst sitt ständs wänliga hälsning, berättade, det ridderskapet och adelen för sin del funnit godt, at herr baron och landtmarskalcken, tillika med the andra respective ständens talemän, jemte tolf deputerade af ridderskapet och adelen och sex af hwartera the öfriga stånden skola gå up till Hans Kongl. Maj:ts och aflägga underdånig tacksäjelse för Hans Kongl. Maj:ts nådiga utlätelser i pasqvilssaken, och som prästeståndet sådant hade bifallit, så förmodade han jemwäl, at borgareståndet skulle göra det samma. Dernäst upläste herr justitiæcancelleren secrete utskättets project till ett riksens ständers bref, som kommer till hans Kongl. Maj:ts i underdånighet at afgå, angående Hans Excellences herr riksrådets gref Tessins utnämmande och förordnande till gouverneur för prints Gustaf. Och sidst tackade herr justitiæcancelleren ståndet, för den gunst och benägenhet, som ståndet altid bewist honom, så wäl tillförne, som i synnerhet under thenna riksdag.

Herr justitiæborgmästaren och talemän inhämtade derpå ståndets utlåtande och bifall till de 2:ne af herr justitiæcancelleren andragne mål och försäkrade derjemte, at ståndet gjerna nyttjade alla tillfällen som det kunde, till at betyga, med hwad wänskap och acktning, ståndet wore herr justitiæcancelleren tillgifwit, hwarpå han geck till bondeståndet. Och efterföljande ståndets

¹ Borgareståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 12.

² Borgareståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, Bilaga till nr 12.

³ Borgareståndets arkiv, R 1299, Justitiedeputationen, nr 21. Jfr sid. 860, not 1.

herrar ledamöter utnämndes, at wara herr taleman och riksens ständers deputation fölgacktige till Hans Kongl. Maj:t näml.

herr Schiultz, h:r Sandberg, h:rr rådmän Odhelius, Wretmarck och Blom, samt ålderman Templien, hwilcka afträdde till riddarhuset.

S. d. I medlertid uplästes riksens ständers protocolsdeputations betänckande¹ af d. 10 Dec., tom 6, angående någon stridighet emellan brukspatron Lönbom och standen Åhmål om järnfrackter, hwilcket biföls och behörigen påskrefs.

S. d. Uplästes fullmäktigernes, bokhållarens Nils Wikströms och riksdagsmanens Lars Pärssons på bergmännernes wagnar uti Ofwansjö och Thorsåker sochnar i Gestrikeland, till bondeståndets ingifne memorial² n:o 254, tom 1, hwarmedelst de för anförde orsaker anhöllo, om tillökning på hammarskatten, och at jemte sin tackjärnsblåsning få idka sitt hammarsmide, så långt theas egen skatteskog tillåter, hwaröfwer bondeståndet d. 3 November sidstl. sig har utlåtit, at ståndet i anseende till the i thetta memorial andragne skjäl och omständigheter fant godt thet samma till alla delar bifalla, icke allenast för Ofwansjö och Thorsåkers bergslager, utan ock för the öfrige bergslagerne i riket, när bergsmännerne kunna wisa sig äga egne skogar och reqvisita, och theas efter hammarskatten tillätne smide, är så ringa, at the therwid ej kunna hafwa sin utkomst, hwilcket prästeståndet d. 3 i denne månad bifallit. Men borgareståndet fant betänckeligt, at gå widare än sielfwa memorialet innehåller, som till alla delar biföls.

Ståndets herr taleman och deputerade kommo tillbaka ifrån Hans Maj:t med berättelse, at Hans Maj:t hade icke allenast lemnat riksens ständers deputerade en mycket nådig audience, utan ock lika nådigt försäkrat, at Hans Maj:t wore så öfwertygad om riksens ständers kjerlek och trohet emot sig, at ingen menniska wore capabel, at upwäcka hos Hans Maj:t derom det ringaste twifwelsmål, äfwen som Hans Maj:ts å sin sida, icke eller skal brista uti den kjerlek och ömhet hwarmed Hans Maj:t riksens ständer och alla sina trogna undersåtare städse omfattar och så länge Gud spar Hans Maj:t lifwet, omfatta will.

Sidst gaf herr borgmästaren Omnberg, som å ståndets wagnar är ledamot i riksens ständers expeditiondeputation, wid handen, at 15 § i riksdagsbeslutet blifwit emot hans wilja och protest, per pluralitatem votorum införd.

Och som tiden länge sedan warförliden, så skildes ståndet åt.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 8. Jfr. sid. 860, not 2.

² Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 254.

Lördagen d. 13 Decembr. 1747 efter aftonsången

S. d. Föredrogs å nyo det af fullmäktige ifrån Ofwansjö och Thorsåkers sochnar i Gestrikelands bergslag till bondeståndet ingifne och i går hos borgareståndet förehafde memorial,¹ vide n:o 254, tom 1, om tillökning på deras hammarskatt med mera, och som herrar borgmästarne H o l s t e n och Omnberg med flere ärhinderade, at det syntes wara obilligt, at bewilja 2:ne sochnar allenast, som måste kjøpa sitt mästa tackjern ifrån andra bergslager, den begjårdte förmon och inga flere, så fant ståndet nu godt at icke allenast bifalla berörde memorial utan ock at instämma med prästeståndet till bifall af bondeståndets derå lemnade utlåtelse, at det må blifwa gemensamt för alla bergslager, som behörigen påskrefs, men herr rådman K i e r m a n förklarade sig wara emot denna tilläggnig.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer reductions och liquidationswäcket förordnade deputations betänckande² af d. 10 hujus n:o 31, tom 5, angående framledne baron och landshöfdingen Baltzar Gyllenhoffs arfwingars, genom fru Maria Aurora Brenner hos riksens ständer wid nu påstående riksdag ytterligare gjorda ansökning,³ om ärsättning och återbekommande, af de tid efter annan, ifrån dem och deras fader reducerade pante- kjøpe- och allodialdonationsgods, hwilcken ansökning riksens ständer d. 29 Aprill innewarande år, till denna deputationens närmare öfwerwägande remitterat, och som the öfrige respective stånden samma betänckande d. 11 och 12 hujus hade till alla delar bifallit, så fant jemwäl ståndet godt at dermed instämma.

S. d. Uplästes kammarherrens Hans Hiertas ansökning⁴ n:o 255, tom 1, thet riksens ständer måtte förklara, at the bruksidkare, som enligt Kongl. Maj:ts nådige förordning⁵ af d. 19 Aprill 1740 el:r förut hafwa begjördt undersökning till större smide, än efter hammarskatten belöper, men ännu icke ärhållit slut, böra njuta till godo de wilkor, som i högstberörde förordning blifwit utsatte, samt få tillökning i smidet med mera, och ehuruwäl bondeståndet genom utdrag af protocolllet hållit d. 5 i thenne månad för sin del funnit skjäligit, at dertill gifwa sitt samtycke, enär slike bruksägare kunna wisa sig hafwa tillgång på egne skogar el:r kjøpa kohl, hwilcket ock prästeståndet d. 10 hujus bifallit, dock som h:r borgmästaren

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 254.

² Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, nr 31.

³ Borgarståndets arkiv, R 1300, Reduktions- och likvidationsdeputationen, Bilaga till nr 2. Jfr. sid. 466, not 2.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 255.

⁵ Årstrycket: *Kongl. Maj:ts nådige förordning, angående stångjerns smidet, och flere hushållnings mål wid jern-wercken i Riket*, den 19 april 1740. Tryckt i Modee 3, sid. 1628–1642. Jfr. sid. 201, not 2.

H o l l s t e n och flere deremot protesterade och berättade, at bergsdeputationens herrar ledamöter warit enige om projectet till förordningen, angående öfwersmidet, af d. 10 Sept. sidstl. som icke tillåter öfwersmidet på kjøpekohl, så proponerades om icke förordningen, som så nyligen utkommit, bör handhafwas, hwilcket bifölls och således resolverades på kammarherren Hiertas memorial at borgareståndet pröfwar bäst at dermed förfaras efter kongl. förordningen af d. 10 Septem-ber sidstl., som påskrefs.

S. d. I lika måtto föredrogs riksens ständers secreta handels och manufacturdeputations betänckande¹ af d. 30 Novembr. sidstl. n:o 42, tom 7, angående borgerskaps i Stockholm ansökning,² at rudimaterier som utifrån inkomma, måtte med $\frac{1}{8}$ proc. allena i recognition ansedde warda, när de åter uföras; hwilcket ståndet biföll, ehuru ridderskapet och adelen d. 11 och prästeståndet d. 12 hujus hållit betänckeligit, för befarande underslef skull, dertill at samtycka.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta utskotts extractum protocoll³ af d. 12 Octobr. sidstl., vide n:o 53, tom 2, och deruti gjorde föreställning, angående den nya inrättningen wid riksens ständers manufacturcontoir, medelst 2:ne commissariers antagande och om deras rang med mera, hwilcket borgareståndet till alla delar biföll.

S. d. Föredrogs riksens ständers bergsdeputations memorial⁴ af d. 27 Novembr. sidstl. n:o 43, tom 4, angående så wäl kammarherrens och för detta bergsrådet i keijserlig tjenst, Nils Psilanderhielms befordran till extraordinarie bergsråd i kongl. bergscollegio, som ock för detta bergsrådets i saxisk tjenst Johan Olof Rudbecks, samt håfjunckarens Thomas Blixenstiernas befordringar till extraordinarie assessorer med säten och stämmor i kongl. bergscollegio, och fast ståndet för sin del gjerna skulle önska ofwannämde herrars befordran på förbemalte sätt, så finner dock ståndet i anseende till assessorens i kongl. bergscollegio Bierkenii, advocatfiscalens Carl Schiultzes och kammereraren Samuel Schultzes derwid gjorda påminnelser, bäst wara, at i underdånighet hemskjuta alt detta till Hans Kongl. Maj:ts nådigste bepröfwande och afgjörande med råds råde.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1302, Sekreta handels- och manufacturdeputationen, nr 2.

² Borgarståndets arkiv, R 1303, Allmänna besvarsdeputationen, nr 3, Stockholms borgerskap, nr 8.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 53. Jfr. sid. 865, not 6.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1299, Bergsdeputationen, nr 43.

S. d. Uplästes bondeståndets extractum protocoll¹ af d. 7 hujus n:o 56, angående förklaring öfwer 19 cap. 4 § byggningsbalcken, at afgärda by må efterlåtas, at skifta skog och marck, utan Bohlby's ägares minne och begifwande, hwaröfwer ridderskapet och adelen d. 11 hujus sig har utlåtut at som lagcommissionen, hwilcken häröfwer blifwit hörd, funnit detta betänckeligit, och riksens ständer i anledning deraf, redan tillförne afslagit denna begjåran, så kan ridderskapet och adelen, nu ej eller hærtill samtycka. Och emedan prästeståndet detta ridderskapet och adelens utlåtande d. 12 hujus bifallit, så fant ståndet godt, at härutinnan med desse 2:ne respective stånden instämma.

I lika måtto föredrogs bondeståndets extractum protocoll² af d. 7 hujus, n:o 57, angående tullen för oxar ifrån Dahl och Wermeland, hwarå ridderskapet och adelen d. 11 d:o resolverat, at dermed bör förfaras efter kongl. brefwet af d. 1 Septembr. 1741 hwilcket jemwäl prästeståndet d. 12 d:o bifallit och nu af borgareståndet biföls.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta utskåts extractum protocoll³, af d. 27 Novembr. sidstl. n:o 57, tom 2, angående kortlekars beläggande med 16 öre k:mts consumtionsafgift för hwarje kortlek, hwartill ridderskapet och adelen samt prästeståndet i går hade samtyckt och nu af borgareståndet biföls.

S. d. Uplästes riksens ständers öfwer finska ärenderne förordnade deputationens betänckande⁴ af d. 20 Aug. sidstl., n:o 36, tom 6, angående oeconomiprofessionen i Åbo som prästeståndet i går hade bifallit och nu af ståndet biföls.

S. d. Uplästes riksens ständers protocolsdeputationens betänckande⁵ af d. 28 Nov. sidstl., n:o 13, tom 6, angående vice häradshöfdingen Carl Gustaf Rosentwists lidne prejudice och bemålte Rosentwists supplique,⁶ at genom riksens ständers underdånige föreskrift till Hans Kongl. Maj:t, erhålla häradshöfdingearactere och rang, samt befordran till först ledigblifwande häradshöfdingebeställning under kongl. Götha hofratts jurisdiction, hwilcket prästeståndet d. 7 September och bondeståndet d. 7 October hade bifallit och nu af borgareståndet biföls.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 56

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Bondeståndets extraktprotokoll, nr 57

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 57.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 36.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 13.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, Bilaga till nr 13.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet¹ hållit hos ridderskapet och adelen d. 12 hujus, n:o 32, hwarmedelst ridderskapet och adelen samtyckt, at håfjägmästaren Erich Boije som under arrende innehafwer Siöstorps kongsgård, belägen i Östergjötthland, den samma wäl häfdat och bebyggt, samt nästan ifrån öde uptagit, må få behålla samma kongsgård för sig och sina arfwingar, emot det arrende, som nu ärläggdes. Hwaröfwer prästeståndet sig samma dag har utlåtut, at prästeståndet bifaller, det må håfjägmästaren Boije, få behålla Siöstorps kongsgård, under de arrendewilckor som af riksens ständer nu blifwa faststälte och det så länge han præsterar præstanda, hwilcket prästeståndets utlåtande borgareståndet jemwäl fant skjäligit at bifalla.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta deputations berättelse² om then utaf öfwerhåfintendenten Lovis och kammarherren Carl De Geerer³ med flere bewiste frikostighet till Upsala slåttsbyggnad, dat. d. 20 Octobr. sidstl. tållika med prästeståndets utlåtande deröfwer genom extractum protocoll⁴ af d. 3 Decemb. derpå följande n:o ⁻⁵, vide n:o 43, tom 3, af det innehold, at prästeståndet bifaller betänckandet till alla delar, med tilläggnig, at emedan bekant är, hurusom De Geeriska familien här i riket gådt både publico och privatis med wärckelig hjelp och understöd tillhanda; prästeståndet jemwäl witterligt är, at öfwerintendenten Lowis De Geer är en lärd man, och har mogen insikt i många saker, då skulle prästeståndet för sin del gerna se, at merbem:te öfwerintendent fingo wid yppande tillfälle wärckeligen njuta Hans Kongl. Maj:ts nåd till godo, hwilcket bondeståndet d. 5 hujus hade bifallit och nu af ståndet biföls.

S. d. I lika måtto uplästes och biföls protocolsdeputationens betänckande⁶ af d. 7 hujus, vide, n:o 10, tom 6, angående physices professionen i Upsala.

S. d. Uplästes auditeurens wid Östgiötha regemente till fot E. Ehrenhielms ansökning,⁷ n:o 256, tom 1, om riksens ständers underdånige föreskrift till Hans Kongl. Maj:t at i hänseende till dess gjorda auditeurstjenst på 10:de året, undfå härads-höfdingefullmact med sin förra lön och at wid först existerande öpning befordras el:r ock till vidare befordran få accordera med någon, som will afstå sin beställning, hwilcket bondeståndet d. 28 Aprill och prästeståndet d. 17 September sidstl.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 32.

² Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, nr 43. Jfr sid. 776, not 3.

³ Enl. konc., renskr. *Degeerer*.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1298, Sekreta deputationen, Bilaga till nr 43.

⁵ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 10. Jfr sid. 864, not 3.

⁷ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 256.

hade bifallit, men borgareståndet fant godt, at i underdånighet hänskjuta detta målet till Hans Majj:t, at med råds råde i nåder afgjöra.

S. d. Uplästes ridderskapet och adelens extractum protocolli¹ af d. 12 hujus n:o 33, af innehåld, at herr riksrådet grefwe Johan Gyllenborg, som med mycken arbetssamhet skjött sitt rådsemete och derjemte sedan år 1742 sutit i den öfwer ecclesiastiquewärcket i Lappmarcken förordnade commissionen, samt i flere år warit canceller wid academien i Lund, men icke såsom de andra herrar riksens råd hwilcka sutit i några commissioner, el:r warit commissarier wid de nyligen slutne alliancer, gemenligen njutit wedergällning eller hedersamma præserter, blifwit derföre på något sätt hugnad, motte för detta sitt extraordinarie arbete wid Lapp-commissionen undfå en wedergjellning af fyratusende plåtar; hwartil ståndet fant skjäligit at samtycka.

S. d. Uplästes ett utdrag af protocollet² hållit i rådkammaren d. 22 Sept. sidstl. n:o 81, tom 2, som förmåler, thet wille Hans Majj:t i nåder ihugkomma generaladjutanterne grefwe Horn, Macklier och Lybecker samt öfwerstelieutenanten Carl Ridderborg, öfwersten i hessisk och öfwerstelieutenanten i svensk tjenst von Lingen, samt öfwerstelieutenanten Kalling med öfwerstecaracterer, hwaröfwer prästeståndet d. 7 Octobr. sistl. sig har utlåt, at det icke hafwer något wid Kongl. Majj:ts nådige remiss at påminna och bondeståndet samma dag, at det instämmer i underdånighet med Hans Kongl. Majj:ts nådigste wälbehag, med then tillägging, at herr generaladjutanten grefwe Horn och herr öfwerstelieutenanten Kalling, måge then förre med först ledigblifwande cavallerieregemente och then sednare med först ledigt blifwande infanterieregemente i nåder hugnas, hwarpå resolverades, at borgareståndet i underdånighet instämmer med Kongl. Majj:ts nådige wälbehag, som påskrefs.

S. d. Uplästes ridderskapet och adelens extractum protocolli³ af d. 20 November sidstl., n:o 34, vide n:o 24, tom 5, angående landt och sjömiliteeconomieputationens betänckande⁴ och project⁵ till en förnyad husesyns förordning för officerareboställen wid öfwer och underbefålet i Sverige och Finland med flere ther tillhörige documenter⁶ sub n:is —⁷ hwaröfwer prästeståndet d. 12 hujus sig har utlåt,

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 33.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Kungliga remisser, nr 81.

³ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 34.

⁴ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömiliteeconomieputationen, nr 24.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömiliteeconomieputationen, Bilaga till nr 24.

⁶ Borgarståndets arkiv, R 1300, Lant- och sjömiliteeconomieputationen, Bilagor till nr 24.

⁷ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

at sedan det låtit sig föreläsa, så wäl landt och siö militiæoeconomiedeputationens förberörde, som ridderskapets och adelens egit project till en förnyad husesynsordning, för de i Swerige, Finland och Skåne indelte regementerne till häst och fot, så har prästeståndet för sin del funnit, at de i detta mål tid efter annan utgångne förordningar, icke allenast lända till Kongl. Maj:ts och kronans trygg- och säkerhet, och således till sin fulla kraft och wärckan böra blifwa orubbade, utan ock at krigsbefälet, afwen dermed kunna wara alldeles belätne, enär den förbättring genom ytterligare förklaring derutinnan gjöres, som prästeståndets deputerades bifogade project, hwilcket af hela ståndet bifallit är, innehåller och hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäles. Men bondeståndet har åter genom protocollsutdrag af d. 16 Junii innewarande år för sin del funnit bäst, at thetta mål rörande husesyns och boställswärcket, såsom nog widlyftigt och fordrande mycken tid, må i underdånighet aflemnas till Hans Kongl. Maj:t, at sedan wederbörande thess och riksens collegier blifwit hörde, med råds råde få i nåder afgjöra thet samma, som Hans Kongl. Maj:t kan pröfwa lända till kronones och publici största nytta ch besparing i the kostsamma charactersbyggnings upsättjande, och at i medlertid then förra husesynsordningen förblifwer wid thess kraft och wärckan, hwilcket bondeståndets utlåtande borgareståndet fant säkrast at bifalla.

S. d. Begärde ståndets herrar ledamöter i secrete utskättet, efter der gjordt aftal, med the andra 2:ne respectiue ståndens deputerade, at secrete utskättet må äga frihet, at nästkommande tisdag med lika auctoritet få afgjöra de der ännu oafgjorde riksdagsärender som tillförne, innan riksens högl. ständer i mårgon träda på rikssalen at sluta riksdagen, hwilcket bifölls.

Herr justitiæborgmästaren och talemannen afträdde för matthet skull.

S. d. Androg justitiæborgmästaren och riksdagsmannen ifrån Giötheborg herr Paul E k e r m a n , det han wäl hade begärt at det skulle få förblifwa wid ståndets första bifall och expedition uti nästl. Martii månad, angående nya säckerbrukets anläggande i Giötheborg, men som detta, ståndets enligt riksdagsordningen, fattade laga beslut, sedermera emot förmodan blifwit oprifwit och ståndet wid omröstningen deröfwer stadnat in paribus votis, så nödgas herr borgmästaren än ytterligare begjara ståndets förklaring, om icke ståndets förr omrörde beslut och expedition, af d. 30 Martii sidstl. bör stå och äga kraft. Och sedan deröfwer något litet war discourerat pro et contra, så gjorde herr borgmästaren P l o m g r e n , som i talemans frånwaro förde klubban, proposition: Om ståndet behagar förblifwa wid sitt i nästl. Martii månad aflemnade första yttrande, angående säckerbrukssaken i Giötheborg. Faller pluraliteten ut för ja, så står det fast, men skjer det för nej, så winner kammarherren grefwe Sparre, med förbehåld af dess begifwande, at ett

såckerbruk äfwen må anläggas i Skåne, hwarpå ordentel. voterades med sedlar, och sedan the blifwit inhämtade, samt öppnade, befunnos trettijotwå röster för ja och sexton allenast för nej, hwarefter expeditionen å nyo med bifall påskrefs.

S. d. Uplästes prästeståndets extractum protocoll¹ af d. 12 hujus n:o 41, af innehåld, at som assessoren Elias Magnus Ingman eij kommit i wärckeligit åtnjutande af den förmohn riksens ständer igenom dess underdånige skrifwelse² till Hans Kongl. Maj:t af d. 16 Octobr. sidstl., honom tillagt, förmedelst assessorslörens århållande i kongl. kammarrevisionen efter ammiralitetetskammarrådet Löfvenschiöld, så skulle prästeståndet hälst se, at han fingo behålla den fulla lön, som han härtills wid casseurssysslan i banquen, i den der wanlige myntsorden innehaft, skrifwarehjelpen undantagandes, intill dess han näst efter assessorerne v. Wallwijk och Uglå kan undfå assessorslön, men i annor händelse är ståndets oryggeliga tancka, at assessor Ingman må undfå den nu först hädanefter ledigblifwande assessorslönen i kongl. kammarrevisionen, hwilcket herrar borgmästarne B o b e r g och S c h u l t é n för sina delar biföllo, men herr borgmästaren P l o m g r e n protesterade deremot och hölt ganska betänckeligit, samt emot riksdagsordningens 18 § stridande, at riksens ständers plena, skola på något sätt gå in uti bancowärcket och disponera om lönerne derstädes, eij at förbigå det äfwentyr och skada, det kan med sig föra, om den som blifwer casseur i banquen efter Ingman, skulle komma at tjena utan lön.

Herr borgmästaren B o b e r g påminte, at prästeståndet föreslagit 2:ne alternativer och at ståndet kan utwälja ettdera deraf.

Herr rådman S t e n m a n såsom deputerad öfwer bancowärcket gaf ståndet wid handen, at bancodeputation uppå Ingmans ansökning har samtyckt, det han skall få blifwa qwar wid casseurssysslan och njuta lönen derwid, så länge han förrättar sysslan, hwilcket nu beror på secrete utskättets utslag.

Herr rådman M u n c k t e l l och herr T r a p p biföllo herr borgmästaren Plomgrens mening, herr borgmästaren P i h l conformerade sig likaledes med herr borgmästaren Plomgren, men om Ingman skall få den första eller sidsta assessorslönen i kongl. kammarrevisionen, är en sak, hwarom ståndet kan sig utlåta, hwilcket herr Nettelblad jemwäl biföll, hwarpå herr borgmästaren U g l å framgaf en supplique³ ifrån dess broder assessoren Samuel U g l å, som uplästes, n:o -⁴ och hwaruti han anhåller, at blifwa bibehållen wid sin redan århållne tour till assessorslörens åtnjutande i kongl. kammarrevisionen näst

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 41.

² Expeditionsdeputationens arkiv, R 2950, Konzept till ständernas skrivelser, nr 302.

³ Prästeståndets arkiv, R 896, Memorialer.

⁴ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

efter assessoren von Wallwijk. För den skull kom ståndet öfwerens, at propositionen blifwer den: Om assessor Ingman efter prästståndets yttrande skall få den i kongl. kammarevisionens först ledigblifwande assessorslönen, eller icke? Den som skrifwer ja, bifaller, at han skall få den först ledigblifwande assessorslönen, men den som skrifwer nej, will, at Ingman skall wänta på lönen till dess touren kommer till honom. Proposition uplästes, och widkjändes, hwar öfwer ordentel. votarades, som således slog ut, at aderton röster befunnos för ja, och tjuogoätta för nej.

S. d. Ankom bondeståndets taleman Olof H å k a n s s o n med 3 st. deputerade och näst sitt stånds ödmjuka hälsning öfwerlefwererade

1:o Bondeståndets skrifteliga samtycke till interessenternes uti qvarnbyggnaden i Stockholms Norre ström, hos riksens ständer gjorda ansökning, om oklandrad possession derpå, med mera, och

2:o Bondeståndets extractum protocoll¹ af detta dato, angående Ryda rusthåll i Calmare län, hwilcket han högeligen recommenderade, tagandes derpå enskytt afskjed af ståndet, och tackade för all den gunst och bewågenhet, som ståndet betedt honom under warande longsamma riksdag, samt önskade hwar och en af ståndets herrar ledamöter Guds wälsignelse!

Herr borgmästaren Plomgren complimenterade honom deremot på ståndets wägnar, och önskade honom en lycklig hemresa.

S. d. Sedan uplästes riksens ständers protocolsdeputations betänckjande² af d. 28 Now. sidstl. n:o 14, tom 6, öfwer den af kongl. amiralitetsöfwerätten härstädes i upbärgningsmålet, emellan capitain och commissfararen Jacob Petter Degenauer, samt hollenska skjepparen Peter Wiebes, som fördt fleutskippet S:t Petersburg, hwilcket under resan ifrån Amsterdam till Petersburg blifwit med dess innehafwande laddning år 1743 upbragt, och skjepparen för rätta stäld, at bewisa ricktheten af dess medhafande sjödocumenter, ofwanförmälte år d. 24 November afsagde dom, then ther frikjenner skjepp och laddning, samt förklarar Degenauer skyldig at betala 15 000 dlr k:m:ts skadestånd, hwilcket sedanre Hans Kongl. Maj:et genom nådig dom af d. 25 Aprill 1744 wäl uphäfwit, men dock stadfäst det förra el:r hufwudsaken, och derjemte pålagt Degenauer at betala adertontusende dlr k:m:t i årsättning för den skada, som skjepp och gods tagit af drögsmålet, sedan denne öfwerrettens dom utföll, hwaröfwer ridderskapet och adelen d. 12 hujus sig

¹ Expeditionsdeputationens arkiv, R 2952, Ståndens extraktprotokoll, sid. 2280–2281, Bondeståndets extraktprotokoll.

² Borgarståndets arkiv, R 1301, Protokollsdeputationen, nr 14.

har utlåtit, at som capitain Degenæer genom inlagd underdånig supplique anhållit om Kongl. Maj:ts nådiga leijdebref, och thenna ansökning nu således ligger under afgjörande, så pröfwad ridderskapet och adelen billigt, at genom underdånig föreställning till Hans Kongl. Maj:t recommendera thenna ansökning till nådigt bifall; gjörandes sig ridderskapet och adelen tillika det underdåniga hopp, at om Degenæer skulle kunna för sig anföra några wärckande skjäl, Hans Maj:t då lærer tackas taga dem i nådigt öfwerwägande och låta honom justice wederfaras, hwilcket borgareståndet fant skjaligit at bifalla.

S. d. Uplästes baron Grönhagens hos riksens ständer gjorda ansökning om et-tusende dlr silfwermynt af kronans cassa, i ärsättning för den skada, dess fader framledne baron och landshöfdingen Grönhagen skall lidit på sin sätesgård —¹ utanför Stockholm då Hans Maj:t år 1720 der haft sitt hufwudqvarter, under campagnen emot ryssen. Och ehuruwål ridderskapet och adelen, samt prästeståndet honom sådant bewiljat, dock som baron Grönhagen icke kunde upwisa någon liqvidation öfwer denna sin prætension och kronans cassa, icke tål slike utgifter, så kunde ståndet för sin del icke dertill samtycka, hwilcket skrefs på suppliquen, som honom återstältes.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta utskått extractum protocoll² af d. 25 Maji sidstl. n:o 58, tom 2, angående survivance för någon af herrar riksens råd till generalgouverneursbeställningen i Pommern efter Hans Excellence herr riksrådet och generalgouverneuren grefwe Meijerfeldt, som är gammal och sjukelig; hwaröfwer ridderskapet och adelen d. 12 hujus sig har utlåtit, at ridderskapet och adelen pröfwar nödigt, at enligt secreta utskåttets tillstyrckande, en generalgouverneur i Pommern må förordnas, och lemnar utnämmandet till Hans Kongl. Maj:t med råds råde, hwilcket prästeståndet bifallit, med tilläggning, at prästeståndet för sin del gerna önskade, at Hans Excellence herr riksrådet grefwe Thure Bielke måtte härwid komma i nådig åtancka. Herr borgmästaren H o l s t e n yttrade sig, at han i anseende till uptåget på 3:ne riksdagar om de dimitterade riksrådens återinsättjande, håller prästeståndets tanckar i detta mål för nyttige, hwarmed herr borgmästaren B o b e r g sade sig så mycket häldre instämma för Hans Excellence herr riksrådet grefwe Thure Bielcke, som Hans Excellence herr riksrådet grefwe Gustaf Bonde på denna riksdag återwunnit riksens ständers förtroende, och Hans Excellence herr riksrådet grefwe Taube kommer at sittja i rådet, så ofta något angående ammiralitetet förefaller. Herr rådman Ammelberg förmente, at som

¹ Namn saknas i såväl konc. som renskr.

² Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 58.

Pommern är oss ganska angelägit, så borde en man som äger riksens ständers största förtroende, få survivancen till gouvernementet; har nu Hans Excellence herr riksrådet grefwe Bielcke det, så är det wäl, men herr rådmän kan ej se, at det låter sig gjöra, utan læsion af riksens ständers förra gjöromål.

Herr justitiarien Ekman påminde, at Hans Excellences herr riksrådets grefwe Thure Bielckes sak, ligger i justitiædeputationen, och at han aldrig kan samtycka dertill, at högbemte Hans Excellence skall förordnas till generalgouverneur i Pommern, såsom stridande emot ändamålet, af hwad som på 1738 och 1741 årens riksdagar passerat.

Herr borgmästaren Plomgren proponerade fördenskull, om secreta utskåttets hemställande, med ridderskapet och adelens utlåtande deröfwer, får bifall, hwar till swarades ja, och således expedierades.

S. d. Uplästes ridderskapet och adelens extractum protocoll¹ af d. 7 hujus, n:o 35, af innehoud, at som capitain wid kongl. lifgardet Börje M. Scheckta af en mycket god och berömlig nit och wälmening för riket, samt rättmätig ifwer emot alla skadeliga anläggningar, som kunna wara å färde, emot wår faststälta succession, angifwit manufacturisten Hedman, för det han med slike förderfwelige anläggningar omgåts, och så många graverande omständigheter wid ransakningen redan befunnits, at den tillförordnade actor fådt fullkomlig anledning och orsak, Hedman at tilltala, så lærer han ej underlåta, at efter then honom i thetta mål åliggande plickt, sin embetes talan emot Hedman at fullfölja, utan at capitain Scheckta dermed widare må beswäras, hwarpå resolverades, at så framt actor publicus i denna sak, assessor Robeck uttryckeligen förklarar sig, at hafwa caussam agendi, emot manufacturisten Hedman; så bifaller ståndet ridderskapet och adelens utlåtande, angående capitain Schecktas befrielse, ifrån sakens widare fullföljande.

S. d. Uplästes å nyo riksens ständers öfwer ärenderne ifrån Finland förordnade deputations betänckande² af d. 21 Julii sistl. n:o 21, tom 6, angående den tillämnade, men af Nystads borgerskap, samt Nykyrkjo, Letala och Pyhäma sochnars allmoge öfwerklagade masungsbyggnad wid Pyrios och Nykyrkjo sochn, hwarjemte äfwen uplästes commercerådets Nordencrantz angående denna sak till riksens ständer ingifne memorial N: vide supra, samt prästeståndets utlåtande deröfwer, genom utdrag af protocollet³ hållit d. 21 Octobr. sidstl. n:o 42, af innehoud: At prästståndet så mycket mindre kan för sin del bifalla bemälte deputations

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Ridderskapets och adelns extraktprotokoll, nr 35.

² Borgarståndets arkiv, R 1301, Finska deputationen, nr 21. Jfr sid. 772, not 1.

³ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 42.

betänckande, som det strider emot rikets grundlagar och hwar undersåtars derå beroende säkerhet, at någon, utan at efter Sweriges lag, njuta beneficia juris, processus & instantiarum till godo, sättes utur nyttjandet af sin wälfångne egendom och privilegier, kunnandes hwar och en, som finner sig befogad at klaga, anmäla det samma å wederbörlig ort; härwid ingåfwo ståndets herrar deputerade öfwer denna saken, herr rådmännen Hammar, Westen, Wretmarck och Ammberg, samt herr borgmästaren Boberg sitt skriftelige utlåtande,¹ vide 42, pr.st:s extr. prot, så lydande: De af högtåh:de borgareståndet förordnade ledamöter till öfwerseende af höglofl. finska deputationens betänckjande öfwer Nystads borgerskaps och Pyrris sochnars beswär emot commercerådet Nordencrantzes anlagde masugnsbruk hafwa befunnit, huruledes finska deputationen fäst sin grund till desse beswärs uptagande af deras instruction, men alldenstund deruti icke omröres något, som är lämpeligit till några enskylda mål och desse beswär ej äro antagne hos Hans Maj:et el: uti urskillningsdeputationen anmälte, utan af finska deputationen immediate uptagne; altså kunna the deputerade i ingen del tillstyrcka högtåh:de borgareståndet at bifalla betänckande, likwäl efter Nystads borgerskap och allmogen anfördt åtskillige omständigheter härröra af denna masugnsinrättning till deras förtryck, så hålla the deputerade före wara skjäligt, at denna sak blir till Hans Kongl. Maj:et remitterad, som lærer i nåder härom föranstalta, at en hwar får oförkränckt nyttja sina privilegier, och at detta mål blir efter lag och förordningar uti sitt wederbörliga foro afgjort; hwilcket underställes högtåh:de borgareståndets ompröfwande.

Men herr borgmästaren Forssten, som jemwäl warit deputerad öfwer denna saken och dissentiens emot de öfrige herrar deputerade, ingaf ett särskilt betänckande, så lydande, wid slutet: Och ehuruwäl the deputerade finna at the beswär, som allmogen i Nykyrckjo, Letala och Pyhemæ sochnar, samt Nystads borgerskap, tillika med riksdagsfullmäktigen ifrån Åbo herr Trap anfördt, öfwer then skada och olägenhet them i hwarjehanda måtto nu skall möta, utaf then af herr commercerådet Nordencrantz anlagde masugnsbyggnaden på Pyrris skattehemmans ägor, äro af ganska öm beskaffenhet, och förtjena billig reflection, likwäl, som samma masugnsbyggnad, är grundad på en af bergmästaren Festing år 1738 in loco hållen undersökning, samt kongl. bergscollegii d. 15 Decembr. 1741 theröfwer utgifwen resolution, som sedermera icke blifwit ändrad, eller kan uppå sökandernes klagan uphäfwas, hålst som the emot herr commercerådet Nordencrantz andragne beswären äro af then egenskap, at the icke höra till riksens ständers omedelbara uptagande, utan böra i orten genom en laga

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, Bilaga till nr 42.

undersökning närmare utrönas och bepröfwas. Altså är deputerade af then tanckan at thenna sak med alt hwad theraf härflyter, hänskjutes i underdånighet till Hans Kongl. Majj:t, som i nåder täcktes förordna, at sedan alla wederbörande hörde blifwit och en laga undersökning föregådt, saken må förhjelpas till ett skyndesamt afgjörande, så at staden Nystad, icke mindre wid sina privilegiens oinskränckte och fria nyttjande, är allmogon med the flere, härutinnan deacktige, wid deras rättigheter efter lag och förordningar måge bibehållas, och ehuruwäl the öfrige förr nämde deputerade sade sig förblifwa wid sitt ingifne betänckande, och at detta enskylda, må stå för herr borgmästaren Forstens räkning allena, så förklarade sig dock h:r Trapp, h:r rådmän B l o m, h:r borgmästaren Mollin och herr F o r s m a n, at härutinnan gjöra ett med herr borgmästaren Forsten, hälst som bondeståndets ansökning om allmogens seglationsfrihet blifwit på samma grund af finska deputationen uptagen och af de fläste respective stånden bewiljad. Men som en och annan deremot påminte, at man ej får blanda sakerne uti hwart annat, så gjordes proposition om ståndet will bifalla prästeståndets utlåtande öfwer detta mål. De som skrifwa ja bifalla det samma, men de som skrifwa nej, bifalla h:r borgmästaren Forstens votum, hwaröfwer ordenteligen voterades och befunnos 22 röster för ja, och nitton för nej, hwarefter expeditionen inrättades.

S. d. Uplästes prästeståndets extractum protocoll¹ af d. 2 hujus n:o 43, angående then wid sidsta riksdag för domprobsten i Strengnäs magister Carl Fredrich Liungberg utfäste belöning af tvåtusende dlr silf:mt, för dess beswär wid räntepersedlarnes projecterande till en wiss penneingeränta, hwilcket bondeståndet genom utdrag af protocollet hållit d. 10 i denne månad n:o ⁻² äfwen hade bifallit, och som här öfwer discourerades pro et contra, så proponerades om förberörde prästeståndets utlåtande får bifall eller icke? Hwaröfwer ordenteligen voterades och befunnes 28 röster för ja, och 16 för nej, altså expedierades bifall efter pluralitetens mening.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta utskotts extractum protocoll³ af d. 10 hujus n:o 57, tom 2, hwarmedelst gifwes riksens ständers plena bescaffenheten tillkännana om 2:ne Wadstena krigsmanshus, hos riksens ständers contoirt, ägande fordringar, den ena stor 60 373 dlr $6\frac{2}{3}$ öre silf:mt, härrörande af 2 och 14 öre silf:mts försäkringssedlar, för inwäxlade mynteteckn, och den andra på 12 875 dlr silf:mt,

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 43.

² Nr saknas i såväl konc. som renskr.

³ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 59.

härflytande af interessen för redan i contant till fullo betalte lån, med hemställande om icke Wadstena krigsmanshus, bör få 20 proc. i betalning för den förra, men icke för den sednare, för än tiden efter reglementet infaller, hwilcket ridderskapet och adelen samt prästeståndet d. 12 hujus bifallit, med tilläggning, at krigsmanshuset må ofördröjeligen hjälpas till sin betalning, det och ståndet på förenämde sätt biföll.

S. d. Uplästes riksens ständers secreta utskåts extractum protocolli¹ af d. 10 Julii sidstl. n:o 60, tom 2, angående ett öre silf:mts afgift af hwart mantal i riket på try års tid för ecclesiastiquewärcket i Lappmarcken, hwilcket ridderskapet och adelen, samt prästeståndet d. 12 hujus hade bifallit, och nu likaledes af borgareståndet biföls.

Och som klockan redan war 9 slagen på aftonen, så skildes ståndets herrar ledamöter åt, med aftal at i morgon kl. 7 åter träda till hopa.

Måndagen d. 14 December 1747

S. d. Ingaf h:r rådmän K i e r m a n lista på de herrar ledamöter, som h:r electorerne i dag utwaldt till expeditionsdeputationens förstärckande å ståndets wägnar, näml. justitiæborgmästaren Paul E k e r m a n , borgmästaren Abraham Lange och borgmästaren Carl Gustaf Boberg, hwarwid ståndet icke hade något at påminna, altså utfärdades för dem behörigt constitutoriale.

S. d. Förordnades efter electorerne wahl följande riksdagsfullmäktige till riksens ständers expeditionsdeputations förstärckande å borgareståndets wägnar, näml. h:r justitiæborgmästaren ifrån Götheborg h:r Paul Ekerman, borgmästaren ifrån Wisby h:r Abraham Lange och borgmästaren i Ystad h:r Carl Gustaf Boberg, hwaröfwer detta utdrag utur protocollet meddeltes.

S. d. Påminte sig borgareståndet, huruledes extraordinarie cancellisten wälbet:de Claes Engelke under thenna nu wäl öfwerståndne riksdag gått ståndet till handa i thess cancellie uti the sysslor honom therstädes anförtrodge blifwit. Och som berörde Engelke hos ståndet anhållit, at theröfwer ärhålla thess wittnesbörd, fördenskull fans godt, at lemna bem:te Engelke thet wälförtjente intygande, at han under ofwannämde tid wist wackra prof af flit, skickelighet och arbetsamhet, som gifwer ståndet fullkomlig anledning at önska thess befordran wid någon honom

¹ Borgarståndets arkiv, R 1297, Sekreta utskottets extraktprotokoll, nr 60.

anständig öfning, hwar till han hos respective wederbörande, hörsam- tjenst- och wänligen recommenderas, enär han sig derom anmälandes warder.

S. d. Som de öfrige respective stånden åstundat och borgareståndet jemwäl uti dess project till 4 § af riksens ständers bewillning på innewarande riksdag samtyckt, till en wiss classification, samtelige städerne emellan, hwarefter bewillningen proportionaliter kommer at ärläggas, så företog sig nu ståndet, at reglera den samma på följande sätt, hwarunder dock Stockholm och Götheborg, som uti bewillningsinstrumentet uttryckeligen äro nämde icke begripas, nämligen

1:o De större städerne

Norkiöping, Carlsrona.

2:o De medelmåttige städerne

Upsala, Malmö, Callmar, Åbo, Westerwijk, Gefle, Westerås, Uddevalla.

3:o De mindre städerne

Landsrona, Degerby, Nykiöping, Wisby, Fahlun, Christianstad, Carlshamn, Ystad, Warberg, Hellsingfors, Arboga, Örebro, Jönkiöping, Lindkiöping, Wexiö, Lund, Hudvigsward, Ulaborg¹, Boråhs, Wasa, Christinæhamn, Borgo.

4:o De än mindre städerne

Halmstad, Hellsingborg, Kiöping, Skara, Söderkiöping, Mariæstad, Carlstad, Hernösand, Wenersborg, Sahla, Wadstena, Scheninge, Lidkiöping, Hedemora, Nora, Ekésiö, Askersund, Ulricæhamn, Biörneborg, Torneå, Sundswall, Söderhamn, Nycarleby, Gamla Carleby, Umeå, Piteå, Lulleå, Philipstad, Wimmerby, Christinæstad, Jacobstad, Brahestad.

5:o De minsta städerne

Engelholm, Marstrand, Strengnäs, Torshälla, Eschilstuna el:r Carl Gustafs stad, Enkiöping, Sigtuna, Öregrund, Södertelje, Norrtelje, Lindsberg, Hio, Schöfde, Raumo, Mariæfred, Nystad, Ekenäs, Falkiöping, Alingsås, Kongelf, Sölwitsborg, Laholm, Trosa, Östhammar, Säther, Åmål, Nådendahl, Schanör, Falckenberg, Kongsbacka, Cimbritshamn, Tawastehus, Strömstad, Grenna, Cajaneborg, Waxholm.

S. d. Utnämdes följande ståndets herrar ledamöter tillika med herr justitiæborgmästaren och taleman, at wid riksdagens slut, träda up till Hans Kongl. Maj:t och Deras Kongl. Högheter, samt taga underdånigt afskjed, nämligen h:r borgmästaren Plomgren, h:r Schiultz, h:r borgmästaren Herkepæus, h:r assessor Urlander, h:r borgmästaren Forsten, h:r Forsman, herrar rådmännen Ammelberg och Linck,

¹ Läs *Uleåborg*.

h:r borgmästaren Lagerlöf, h:r ålderman Templien och h:r borgmästaren Wetterblad.

S. d. Hemstälte h:r borgmästaren B o b e r g om icke ståndet eftersom expedition öfwer det som i går blef resolverat, angående prästeståndets utlåtande för assessor Ingman, icke ännu är utgifwen, skulle behaga at ändra och förklara den samma, till någon bem:te Ingmans förmohn, utan at röra bancowärcket, hwilcket biföls på det sättet, utan at gå in eller befatta sig med dispositionen af bancocasseurssysslan och dess lön, bifaller borgareståndet för sin del, at assessor Elias Magnus Ingman må näst efter assessorerne von Wallwijk och Ugla undfå den i kongl. kammarrvisionen ledigblifwande assessorslönen, hwilcket justerades och påskrefs a tergo.

S. d. Uplästes riksdagsfullmäktigens för Lekebergs bergslag Pehr Anderssons ansökning,¹ n:o 257, om lof at få kjøpa kohl af andra der i Bergslagen, som hafwa tillräckelig skog, hwilcket bondeståndet d. 20 November och prästeståndet d. 12 hujus hade bifallit, men borgareståndet fant wara bäst, at detta mål i underdånighet hänskjutes till Kongl. Maj:ts nådigste afgjörande, sedan kongl. bergscollegium och flere wederbörande deröfwer blifwit hörde.

S. d. Uplästes prästeståndets extractum protocoll² af d. 5 Novembr. sidstl. n:o 44, at emedan samtel. riksens ständer för detta hos Kongl. Maj:t i underdånighet hafwa anmält häfquvartermästaren och auditeuren wid kongl. lifregementet Erich Benzelstierna till någon först ledig blifwande assessorsbeställning, uti någonthera af kongl. håfrätterne, men advocatfiscalen Reftelius, häradshöfdingen Adlermarck och kammarhusen Ridderstolpe i anseende till Kongl. Maj:ts nådige remisser, i medlertid såsom extraordinarie assessorer fådt äga säten och stämmor uti kongl. Swea håfrätt, så förklarar prästeståndet sitt upsåt medelst sitt till förbemalte assessors befordran gifne samtycke ingalunda hafwa warit, at ändra och återkalla sitt och de öfrige ståndens till bem:te Benzelstiernas förmohn gjorde beslut, utan will det samma dy medelst fast mera förnya.

Härwid uplästes bemalte Benzelstiernas derom till ståndet ingifne supplique,³ hwarpå resolverades, at ståndet i underdånighet hemställer detta mål till Kongl. Maj:ts nådigste wälbehag, oackadt bondeståndet d. 12 hujus simpliciter hade bifallit prästeståndets förberörde extractum protocoll.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 257.

² Borgarståndets arkiv, R 1304, Prästeståndets extraktprotokoll, nr 44.

³ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 258.

S. d. Upwiste h'r justitiæborgmästaren Paul E k e r m a n ett utdrag af protocollet¹ hållit i riksens ständers commission d. 12 hujus, vide n:o 5, tom 8, tillika med högberemte commissions samma dag afsagde dom, uti thet emot borgmästaren och riksdagsfullmäktigen ifrån Upsala Nils Kyronius angifne mål² n:o 3 men som det gafs wid handen, at bondeståndet redan hade trädt up åt rikssahlen, så disfererades med detta målets företagande till lägligare tid, och upropades nu i stället ståndets herrar ledamöter efter matrickeln, at i den ordningen likaledes träda up till rikssalen at afhöra predikan och sluta riksdagen, blifwandes gudstjensten begynt med psalmen: Nu tackar Gud alt folck etc. och versen till predikestolen: O tu härlighetens skjén etc.

Predikan hölts af superintendenten i Hernösands stift h'r doctor Kiörning öfwer texten i Ordspråksbokenes 21 cap. 3 vers., Gjöra wäl och rätt, är Herranom kjarare än offer. Efter predikan söngs Gud gifwe wårom konung och all öfwerhet etc.

På rikssalen satt Hans Kongl. Majjt med sin skrud på kongl. thronen, Hans Kongl. Höghet nedanföre på högra sidan, Hennes Kongl. Höghet, med prints Gustaf på en läktare till wänster, samt Deras Excellencier herrar riksens råd på bäge sidor framför kongl. thronen, och sedan Hans Excellence h'r riksrådet och öfwerstemarskalcken baron Willhelm Ludwig Taube äskat ljud, framkallade en af härholderne Deras Excellencier, som under warande riksdag tillkommit i rådet, näml. öfwanberemte herr baron Taube, herr baron Johan Stiernstedt, herr baron Anders Höpken, herr baron Nils Palmstierna, herr baron Fabian Wrede och herr grefwe Claes Ekeblad, at aflägga rådseden, som de gjorde på knä och förestafwadades dem af Hans Excellence riksrådet och cancelliepresidenten grefwe Tessin, hwarefter de hwar efter annan framstego och kysste Hans Majjts högra hand. Therefter upsteg herr b a r o n o c h l a n d t m a r s k a l c k e n ifrån sin stol på högra sidan, och de öfrige respective ståndens t a l e m ä n ifrån sina stolar på wänstra sidan, om konungens thron, samt höllo hwar efter annan sine afskjiedstal till Hans Majjt, hwar på riksdagsbeslutet⁴ af h'r statssecreteraren i utrikesexpedition baron Carl Rudenschiöld uplästes, och samtel. riksens ständer genom ett af herr riksrådet och cancelliepresidenten grefwe Tessin på Kongl. Majjts wagnar hållit bewekeligit tal ifrån riksdagen hemförlofwades.

Sidst skildes samtel. åt enligt riksdagsordningens 24 §.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1303, Expeditionsdeputationen, nr 5.

² Borgarståndets arkiv, R 1303, Expeditionsdeputationen, nr 4. Jfr. sid. 787, not 2.

³ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁴ Årstrycket: *Sveriges rikes ständers beslut, giordt, samtykt och förfäskwedat på then almanna riksdagen som slöts i Stockholm, den 14 december år 1747.* Tryckt i Modée 3, sid. 2481-2488.

Onsdagen d. 16 December 1747

S. d. Uplästes den i måndags upwiste riksens ständers dom¹ af d. 12 hujus, angående borgmästaren och riksdagsfullmäktigen ifrån Upsala Nils Kyronius, tillika med bem:te commissionsprotocollsutdrag² af samma dato, hwarmedelst commissionen hemställer, om icke de tvåhundra daler silf:mts böter, hwartill Kyronius i förmågo af samma dom blifwit sakfäld, kunde till den här i staden tillärnade inrättningen, af ett så kallat hittebarnshus anslås, hwarwid herr borgmästaren B o b e r g påminte, at som straffet för Kyronius ej är ährerörigt, så kan han på nästa riksdag komma hit igjen, såsom riksdagsman, i fall han af sin stad dertill blir befullmäktigad, hwaremot h:r H e l l s t r ö m förmente, at emedan ståndet en gång har wist honom ifrån sig, så bör ståndet nu yttra sig, om han vidare kan emottagas, i fall han af sin stad skulle å nyo kallas till riksdagsman.

Herr borgmästaren F o r s t e n tyckte wara bäst, at låta förblifwa wid det som redan är gjodt. Herr borgmästaren B o b e r g lade der till, at som stånd kunna wi ej yttra oss öfwer commissionens dom, sedan riksdagen är sluten, men om Kyronius vidare skall få tillträde i ståndet, som ledamot, kunna wi utlåta oss öfwer, såsom vårt oeconomicum. Herr rådman K i e r m a n war af den mening, at alldenstund Kyronius en gång är afwist ifrån ståndet och commissionens dom, nu sedan riksdagen är sluten, ej kan widöras; ty är bäst, at lemna saken in statu quo, till nästa riksdag.

Herr rådman F a g g o t h sade, det han så mycket häldre conformerar sig deruti med herr rådman Kierman, som ståndet nu mera icke är uti activitet; hwilcket jemwäl herr borgmästaren Plomgren och alla de öfrige herrar ledamöterna biföll, i följe hwaraf dommen tillika med protocollet lades ad acta.

S. d. Sedan upläste och justerade herr borgmästaren L a n g e ett i ståndets namn upsatt extractum protocoll till ridderskapet och adelen, såsom recommendation för herr assessoren Urlander, at i anledning af dess hos Kongl. Majj:t i underdånighet gjorde och med Kongl. Majj:ts bifall till ridderskapet och adelen i nåder remitterade ansökning, blifwa antagen till ledamot ibland ridderskapet och adelen, så lydande:

Sedan borgareståndet låtit sig berätta, det Hans Kongl. Majj:t benådat assessoren uti dess och riksens commercocollegio Harald Urlander med adelig skjöld och heder, samt samma dess nådige bifall i nåder communicerat med höglöfl. ridderskapet och adelen, så har ståndet trodt sig med skjäl kunna nyttja ett sådant

¹ Borgarståndets arkiv, R 1303, Expeditionsdeputationen, nr 5. Jfr sid. 896, not 1.

² Borgarståndets arkiv, R 1303, Expeditionsdeputationen, Bilaga till nr 5.

tillfälle, till at hos höglofl. ridderskapet och adelen, till det bästa anmäla bemärte assessors önskan och åstundan.

Thet lærer wara höglofl. ridderskapet och adelen bekant, at assessor Urlander warit 2:ne riksdagar ledamot af detta ståndet, under en sådan tid har han ägt tillfälle at fullkomligen öfwertyga borgareståndet, det han är en redelig och trogen rikets undersåte, och at han derhos wärckeligen äger flere gode och lyckelige egenskaper och förmoner, hwilcka icke alla pläga falla på hwars och ens lott, i synnerhet at dess goda insikt i de wettenskaper, som angå commercie och oeconomie lemna alt hopp, at han i den delen hädanefter som härtills, alt mer och mer kan wara det allmänna till gagns, och det så mycket mer, som han medelst des skickelige upförande, under bägge desse riksdagar, och dess nog trägna arbete, uti de angelägnaste förefallne hushållsmål, lemnat öfwertygande prof, om den förtjenst borgareståndet honom nu tillägger, och hwarutinnan ståndet tror sig med säkerhet kunna åberopa höglofl. ridderskapet och adelens egne respective ledamöter, särdeles dem som warit i secrete utskättet, som lära kunna intyga, att borgareståndet i detta fall eij sagt mer än hwad billigheten fordrar.

Wid så fatte omständigheter förmodar ock borgareståndet, det lærer hoglofl. ridderskapet och adelen med benägenhet uptaga och lika benägit tillåta, at ståndet härmedelst med des wänliga och wördsamma förespråk biträder assessoren Urlander uti nyssnämde dess hos Hans Kongl. Maj:t gjorde och till höglofl. ridderskapet och adelen remitterade underdåniga ansökning.

Höglofl. ridderskapet och adelen lærer finna den så mycket skjäligare, som utom dess egne goda förmoner och förtjenster, han icke ökar antalet af familierne då han uptager namnet af en nyligen utdödder, hwilcken gjordt kronan och riket wärckel. tjenster och hwars närmaste anhörig han än är.

Om ock borgareståndets förespråk wid ett sådant tillfälle får bli ett skjäl till gunstbenägit bifall, så skall det af ståndet med så mycket mera wördsam ärkjensla uptagas, som sådant wederfares then, hwilcken hittills warit ibland thess ledamöter, hwaremot ståndet med fägnad skall nyttja alla tillfällen, så hädanefter som hittills, at wisa för höglofl. ridderskapet och adelen dess upricktiga högaktning och wördsamma tillgifwenhet.

S. d. Upläste och justerade h:r borgmästaren *W e s t m a n* en i ståndets namn till Hans Kongl. Maj:t upsatt underdånig skrifwelse,¹ angående staden Marstrands sökte befrielse för 1650 dlr smts contingent, pro annis 1743 och de följande åren, hwilcken expedition å ståndets wägnar, kommer af talemannen at underskrifwas, och af secreteraren at contrasigneras, samt at dateras under d. 10 nästl. December.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 259.

S. d. Lät ståndet sig föredraga ett af vice borgmästaren i Nystad h:r Erich Johan Humble ingifwit memorial,¹ derutinnan han anhåller at berörde stad i anseende till andragne skjäl måtte förskonas för den plickt, hwar till den stad som försummar, at till riksdagen affärda behörig fullmächtig, är enligt riksdagsordningen förfallen och at jemwål staden kunde ärhindras, om sin skyldighet, at till honom, såsom thes hit affärdade fullmächtig, betala thet emellan staden och honom betingade arfwodet. Och emedan ståndet, sedan thet d. 25 September förledit år förklarar, at bem:te vice borgmästare Humble icke kunde för laga fullmächtig för staden Nystad anses, ell:r till säte och stämma i ståndet inlåtas, så wida han icke wore någon ordinarie magistratsperson, funnit, at bem:te s[t]ad² icke kunnat för den då infallande winteren skull, utan thes kjänbara kostnad och skada afskicka någon annan riksdagsfullmächtig i vice borgmästaren Humbles ställe, samt för den skull pröfwat skjäligit, at för thenna gången befria staden för thet wite, riksdagsordningens 7 § utsätter för den stad, som brister i sin skyldighet at afsända riksdagsfullmächtig, hwarjemte ståndet har sig bekant, at merbem:te Humble med mycken nit och trohet betygat om denna stadens honom anförtrodde angelägenheter; ty hafwer ståndet icke welat undandraga sig, at hos lofl. magistraten och borgerskapet derstädes, härmed recommendera oftänämde vice borgmästare, så wäl till åtnjutande af det contract, han med dem öfwerenskommit och slutit, som thet förtroende de för honom härtills betygat.

S. d. Anmälte h:r rådman F a g g o t h, at ehuru samtel. riksens ständer på innevarande riksdag hafwa genom underdånig skrifwelse³ af d. —⁴ tillstyrckt Hans Kongl. Majj:t at i nåder meddela städernes borgmästare och justitiarier den rang och hedersförmohn, som Kongl. Majj:ts öppna nådiga resolution⁵ af d. 18 Maji sidstl. them tillägger, så skall dock ett ryckte gå, at de öfrige 3:ne respective ständer i desse dagar hafwa ändrat sig och resolverat, at landscammererare och landssecreterare skola hafwa rangen framför borgmästarne och justitiarierne i de mindre städer hwarest inga kjemnärstätter äro inrättade. Och som præjudicetet i fall så passerat, är fahrligit, hälst det skjedt ståndet ohördan och utan at deraf ärhålla någon del, så hemställer herr rådman till ståndets bepröfwande, om icke detta försök, genom underdånig skrifwelse och protest hos Hans Kongl. Majj:t kunde förekommas. Herr borgmästaren P i h l ytrade sig, at om detta præjudicet fingo framgång, så kunde wi på dylikt hemligt sätt förlora alla våra privilegier.

¹ Borgarståndets arkiv, R 1296, Inkomne memorialer, nr 36.

² Enl. konc.

³ Expeditionsdeputationens arkiv, R 2948, Konzept till Ständernas skrivelser, nr 134.

⁴ Datum saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Årstrycket: *Kongl. Majj:ts nådiga resolution, angående en wiss rang och heder för borgmästarne och justitiarierne i städerna*, den 18 maj 1747. Tryckt i Modée 3, sid. 2384.

Herr borgmästaren Plomgren hölt före, at man först borde tala med h:r baron och landtmarskalcken derom, samt igenom ståndets deputerade i expeditiondeputation, söka at hindra expeditionen. Herr borgmästaren Pihl swarade, at det är redan skjedd, men om de öfrige 3:ne ståndens deputerade yrcka på expedition, quid consilii? Altså beslöts, at secreteraren skall till i mårgon upsättja en tjenlig skrift derom i ståndets namn till Hans Maj:t, som kan nyttjas och ingifwas i fall så behöfwas.

Torsdagen d. 17 December 1747

S. d. Upläste och justerade secreteraren den i går anbefalte och af honom i ståndets namn upsatte expedition till Hans Kongl. Maj:t, angående borgmästarnes och justitiariernes i de mindre städerna bibehållande wid den rang och heders förmon, som Kongl. Maj:ts öpna resolution af d. 18 Maji sidstl. them i nåder tillägger, utan præjudice af landscammererare och landssecreterare, i fall sådant på något sätt efter riksdagen skulle försökas, hwilcken expedition¹ då kommer i underdånighet at ingifwas, sedan han förut blifwit underskrefwen af h:r justitiæborgmästaren Aulæwill, såsom ståndets taleman och af secreteraren contrasignerad, samt daterad under d. 14 nästl. Decembris ut in actis sub n:o ² hwarjemte ståndet anmodade sina herrar ledamöter uti expeditiondeputationen at detta ärendet i bästa måtto bewaka, och i fall någon expedition derom till Hans Kongl. Maj:t ifrån de öfrige stånden till detta ståndets præjudice skulle afgå, då deremot behörigen protestera.

S. d. Sedan århindrede herr rådman F a g g o t h huruledes herrar borgmästarne Boberg och Holsten wid förra riksdagen blifwit förordnade till ståndets fullmäktige uti Springerska saken. Och som the sitt ombudskap wäl och berömligen, samt med deras stora beswär utfört, så hemstälte h:r rådman, om icke ståndet sådant med tacksäjelse och enhälligt loford behagar årkjenna, hwarjemte herr rådman föreslog, at emedan herr borgmästaren Boberg redan fått hugna sig af ståndets föreskrift och en lyckelig påfölgd deraf, genom befordran till borgmästarebeställningen i Ystad, det måtte h:r borgmästaren Holsten århålla ståndets underdånige föreskrift till Hans Kongl. Maj:t, at för sig personelt århålla den förra rangen för borgmästarne, hwilcket alt ståndet enhälligt biföll, och hwarpå bägge desse herrar borgmästarne complimenterades af herr t a l e m a n och samtel. ståndets herrar

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Borgarståndets extraktprotokoll, nr 79.

² Nr saknas i såväl konc. som renskr.

ledamöter, beropandes herr borgmästaren B o b e r g sig härwid på deras actioner, så hos Hans Kongl. Maj:t, som den kongl. secrete commissionen och försäkrade, at ingenting kunde högre fågna them, än ståndets benägna witsord, om theras upförande, hwarefter expeditionen¹ för herr borgmästaren Holsten strax uppsattes och justerades ut in actis n:o -².

S. d. I lika måtto bewiljades herr borgmästaren och riksdagsfullmäktigen ifrån Gefle Johan Omnberg en sådan underdånig föreskrift till Kongl. Maj:t om anständig befordran wid förefallande tillfälle, som conceptet³ under n:o -⁴ utwisar.

S. d. Sedan aflade herr assessoren U r l a n d e r sin tacksäjjelse till ståndet genom ett wackert tal, hwartill conceptet⁵ finnes sub n:o för all den gunst, kjerlek och förtroende, som ståndet i gemen och hwar och en ledamot i synnerhet, emot honom förklarar, under de 2:ne riksdagar han haft den äran at i bland dem wara en ledamot.

S. d. Blef uppå herr borgmästaren Plomgrens begjåran, följande proposition gjord, samt af ståndet med fullkomlig tacksamhet och årkjenslo bewiljad: Allthenstund borgareståndet wid 1739 års riksdag har faststält, at då och framgent en af then ädle magistraten och en af thet lofl. borgerskapet i Stockholm skulle såsom ståndets fullmäktig i riksens ständers contoïr, med hwarannan alternera, hwardera i fyra års tid, och commercerådet, samt borgmästaren herr Thomas Plomgren, hwilcken sedan år 1743 i borgerskapets class detta fullmäktigskap till ståndets besynnerliga nöije förwaltat, nu sig derifrån ursäcktat och afsagt. Fördenskull och emedan rådman herr Pehr F a g g o t eij allenast befinnes hafwa de egenskaper, som till thenna fullmäktigsyslans behörige skjötande ärfordras, utan och under then nu wäl öfwerståndne longsamma riksdagen, då han warit riksdagsfullmäktig för Stockholms stad, medelst thess redeliga upförande, samt ärwiste nit och sorgfällighet för thet allmänna, sig ståndets förtroende förwärfwat, ty pröfwat ståndet skjäligit, at härmed förordna och auctorizera herr rådman Faggot, at i herr borgmästaren Plomgrens ställe förberörde fullmäktigskap tillträda och sedermera efter ståndets fattade beslut uti fyra års tid förrätta.

S. d. Therefter utlät sig herr rådman K i e r m a n , thet han wäl warit sinnad, at nu skilja sig ifrån manufacturcontoïret, men will dock ther wid förblifwa, till des then

¹ Borgarståndets arkiv, R 1304, Borgarståndets extraktprotokoll, nr 81.

² Nr saknas i såväl konc. som renskr.

³ Borgarståndets arkiv, R 1304, Borgarståndets extraktprotokoll, nr 83.

⁴ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

⁵ Borgarståndets arkiv, R 1304, Borgarståndets extraktprotokoll, nr 82.

efter afl. cammereraren Maurits Bonge derstädes yppade balance blifwer utredd och afgjord, hwarefter han föreslog i sitt ställe herr rådman Stenman til ståndets fullmäktig, i fall han ej sjelf skulle blifwa qwar wid contoiret till nästa riksdag, hwilcket ståndet äfwen biföll.

S. d. Sedan uplästes ståndets herrar deputerades öfwer dess cancellie och cassa ingifne och i dag daterade memorial angående så wäl cassans nu warande tillstånd, och hwad deraf lærer komma at betalas som ock beträffande inseendet och wårdnaden om cancelliet och cassan till nästa riksdag, hwilcket till alla delar biföls ut in actis n:o ¹kommandes i förmågo der af, följande protocollsutdrag at biläggas räkenskaperne till verification.

S. d. Företog sig borgareståndet at fastställa huru mycket hwar och en ännu bör undfå af ståndets cassa för sitt beswär och arbete wid thenna longsamma riksdag, hwilcket determinerades på följande sätt näml.

1:o Ståndets secreterare Ekerman bekommer för hela riksdagen i ett för alt.	S:mt 2 000:-
2:o Registratoren Törnholm i discretion 400 dlr och dessutom innewarande års lön 300 dlr tillsammans.....	700:-
3:o Cancellisten Renhorn then återstående hälften, af dess salario till detta års slut	150:-
4:o Extraordinarie cancellisten Hyphoff likaledes	150:-
5:o Extraordinarie cancellisten Engelcke för hela riksdagen	200:-
6:o Ståndets wacktmästare Arfwed Holm d:o	133:10 ² / ₃ öre
7:o Wacktmästaren ² Lundgren d:o.....	100:-
8:o Extra betjenten Schiölding	80:-
9:o Fyrbytaren	12:-
10:o Ridderhuscancellisten nu secreteraren Ekestubbe	50:-
11:o Wacktmästarene och betjenterne wid ridderhuset	20:-
.....	Summa s:mt dlr 3 595:10 ² / ₃

Hwilcken summa af trytusende femhundra nio tijo fem daler 10²/₃ öre silft, registratoren wälbet de Johan Törnholm har af ståndets cancellieme del, efter handen och så fort de inflyta, at utbetala och i räkning emot wederbörandes qwittencer at uptaga och afskrifwa.

¹ Nr saknas i såväl konc. som renskr.

² Enl. konc., renskr.: *Wackmästaren*.

S. d. För öfrigt bewiljade ståndet secreteraren Ekerman och cancellisterne hwar för sig, betygande om theas redelighet och wälförhollande under riksdagen, samt underdånige och behörige föreskrifter, när och hwarest the sådant, till sin lyckas och wälfärds befördran, kunna behöfwa, som af herr taleman komma at underskrifwas.

S. d. Sidst hembar herr justitiæborgmästaren och taleman först till Gud den aldra högste en innerlig och ödmjuk tacksäjijelse, för godt slut på denna i femton månader påstådde riksdag, och at han den samma med hälsa och krafter fådt öfwerlefwa; dernäst tackade han ståndets samt. herrar ledamöter hjerteligen, för all gunst, kjerlek och förtroende, som the bewist honom på femb hwar efter annan fölgde riksdagar, då han haft den äran at för dem föra ordet; re-commenderandes sig än vidare, uti theas wänskap och benägna åtancka, med tillönskan af en lyckelig hemresa, och at de wid hemkomsten måtte finna sina k. anhörige wid all sjelfbegjärilig wälmågo, hwilcket afskjedstal herr borgmästaren Plomgren på ståndets wägnar med tacksäjijelse och lyckönskan beswarade.

Och sedan ståndets herrar ledamöter betyगत all wänskap emot hwarannan och ymsom tagit afskjed, skildes the i Herrans namn åt, ifrån thenna longsamma riksdag,

betygar

Sam. Ekerman
p.t. ståndets secreterare

